

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָאִם בְּלַעַם בְּנֹו בְעַר וְנָאִם הַגִּבֹּר שְׁתֵּם הָעֵינַיִן"

עַל הַכְּתוּב, "וַיִּרְא אֶת עֲמֶלְק... וַיֹּאמֶר רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמֶלְק וְאַחֲרֵיתוֹ עַדִּי אֲבַד", פֶּרֶשׁ רש"י: "וַיִּרְא אֶת עֲמֶלְק" נִסְתַּפֵּל בְּפֹרְעֵנוּתוֹ שֶׁל עֲמֶלְק. 'רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמֶלְק' – הוּא קָדֵם (ל) כָּלֵם לְהִילָחֵם בְּיִשְׂרָאֵל... וְאַחֲרֵיתוֹ עַדִּי אֲבַד... וְאַחֲרֵיתוֹ לְהִיאָבֵד בְּיָדָם, שְׁנֵאמָר: 'תִּמְחָה אֶת זֵכֶר עֲמֶלְק'."

וְהִנֵּה, מְבוֹאֵר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, כִּי הַתּוֹרָה כְּלָה כּוֹלֶלֶת עֲצוֹת נִפְלְאוֹת לְכֹל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּעִבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ. וּכְפִי דְבָרָיו הַנִּפְלְאִים שֶׁל הַרְמַב"ם (הַלְכוֹת תְּמוּזָה ד', יג'): "אָף-עַל-פִּי שֶׁכָּל חוֹקֵי הַתּוֹרָה גְּזִירוֹת הֵם... רְאוּי לְהִתְבּוֹנֵן בָּהֶן, וְכֹל מָה שְׂאֵתָה יָכוֹל לִיתֵן לוֹ טַעַם – תֵּן לוֹ טַעַם. הֲרִי אָמְרוּ חֲכָמִים הַרְאִשׁוֹנִים, שֶׁהַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה הַבֵּין רוֹב הַטַּעֲמִים שֶׁל חוֹקֵי הַתּוֹרָה... וְרוֹב דִּינֵי הַתּוֹרָה אֵינָם אֲלָא עֲצוֹת מֵרַחוּק מְגִדּוֹל הָעֵצָה, לְתַקֵּן הַדְּעוֹת וּלְיִשֵּׁר כָּל הַמַּעֲשִׂים."

וּמִקּוֹר הַדְּבָר בּוֹהַר הַקְּדוּשׁ, שֶׁכָּל תְּרִי"ג מִצְוֹת הַתּוֹרָה הֵן תְּרִי"ג עֲצוֹת טוֹבוֹת, אֵיךְ לְהִדְבֵּק עִם הַקַּב"ה. וּכְפִי דְבָרֵי הַזֹּהַר (יִתְרוֹ פנ' / מִתּוֹרָגָם): "שֵׁשׁ מְאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עֲצוֹת (=תְּרִי"ג עֲצוֹת) נִתְּנָה הַתּוֹרָה לְאָדָם, כְּדִי שְׂיִהְיֶה שְׁלָם עִם בּוֹרְאוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהַקַּב"ה רָצָה לְהִיטִיב לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא."

וְהִנֵּה, מְבֹאֵר הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוּשׁ (בְּשִׁלַּח), כִּי שָׂרוֹ שֶׁל עֲמֶלְק, הוּא הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁעָלָיו שְׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (ב"ב טז'): "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: הוּא שְׂטָן, הוּא יֵצֵר הָרַע, הוּא מְלַאֲךְ הַמּוֹת."

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁמִּלְחַמַּת עֲמֶלְק לְמִטָּה תְּלוּיָהּ בְּמִלְחַמָּה עִם שָׂרוֹ הַ-ס"מ לְמַעְלָה. שָׂכָן, עַל-יַדִּי שְׁנַתְּגַבֵּר עַל הַיֵּצֵר לְמִטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה – נוֹכַח לְהַפִּיל אֶת שָׂרוֹ בְּשָׂמַיִם, וְנִזְכָּה גַם לְמַחֹת אֶת שְׁמוֹ שֶׁל עֲמֶלְק לְמִטָּה בְּאַרְץ.

וְהִנֵּה, עַל הַכְּתוּב: "וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר: נָאִם בְּלַעַם בְּנֹו בְעַר וְנָאִם הַגִּבֹּר שְׁתֵּם הָעֵינַיִן", מִפְּרֶשׁ רש"י: "שְׁתֵּם הָעֵינַיִן" – עֵינָיו נִקְוֶרָה וּמוֹצֵאת לַחוּץ, וְחֹר שְׁלָה נִרְאָה פְּתוּחָה... לְמַדְנּוּ, שֶׁסוּמָא בְּאַחַת מֵעֵינָיו הָיָה (בְּלַעַם). וְכֵן שְׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (סְנֵהֲדָרִין קה'): "בְּלַעַם – סוּמָא בְּאַחַת מֵעֵינָיו הָיָה, שְׁנֵאמָר 'שְׁתֵּם הָעֵינַיִן'."

אוּלָּם, הַתְּרַגּוּם אוֹנֵקְלוֹס מִפְּרֶשׁ: "שְׁתֵּם הָעֵינַיִן" – וְאָמַר, גְּבֵרָא דְשְׁפִיר חֲזִי (=נְאוּם הַגִּבֹּר שְׂרוּאָה טוֹב). נִמְצָא, שִׁישׁ לְפָנֵינוּ שְׁנֵי פְרוּשִׁים, הַפּוֹכִיִם מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה. רש"י וְהַגְּמָרָא מְבַאֲרִים, שֶׁ"שְׁתֵּם הָעֵינַיִן" הַכּוֹנֵה שֶׁהָיָה בְּלַעַם סוּמָא בְּעֵינַיִן אַחַת. וְאֵילוֹ אוֹנֵקְלוֹס מִפְּרֶשׁ "שְׁתֵּם הָעֵינַיִן" – שְׂרוּאָה טוֹב.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מָה רָאָה אוֹנֵקְלוֹס לְהַפּוֹךְ אֶת פִּירוּשׁ רש"י וְהַגְּמָרָא, וּלְפָרֵשׁ שֶׁבְּלַעַם סִתּוּם הָעֵינַיִן הָיָה רוּאָה טוֹב... בְּיִאוּר נִפְלֵא מְצִינּוּ בְּסִפֵּר "בְּעַל שֵׁם טוֹב" (בְּלֶק) בְּשֵׁם הַבְּעַשׂ"ט הַקְּדוּשׁ זִיע"א: הִנֵּה, רש"י פֶּרֶשׁ: "וְאֵם תֹּאמֶר, מִפְּנֵי מָה הַשְּׂרָה הַקַּב"ה שְׂכִינָתוֹ עַל גּוֹי רָשָׁע (וְטָמָא כְּבִלְעָם)? (אֲלָא), כְּדִי שְׁלֵא יִהְיֶה פְתַחוֹן-פֶּה לְאוֹמוֹת, לוֹמֵר 'אֵילוֹ הָיוּ לָנוּ נְבִיאִים הַזֵּינוּ חוֹזְרִים לְמוֹטָב. (עַל-כֵּן) הָעֵמִיד לָהֶם (הַקַּב"ה) נְבִיאִים. (אוּלָּם) הֵם פָּרְצוּ גְדָר הָעוֹלָם, שֶׁבִּתְחִילָה הָיוּ גְדוּרִים בְּעָרִיוֹת, וְזֶה (=בְּלַעַם) נָתַן לָהֶם עֵצָה לְהַפְקִיר עֲצָמָן לְזִנוּת'."

וְהִנֵּה, יְדוּעַ, שֶׁכְּדִי שְׁתַּחֲוֹל נְבוּאָה עַל הָאָדָם, צָרִיךְ הוּא לְקַדֵּשׁ אֶת כָּל חוּשָׁיו, וּבְפֶרֶט אֶת חוּשׁ הָרְאִיָּה, כְּדִי שְׂיִוָּכַל לְרְאוֹת בְּעֵינָיו שְׂכָלוֹ (בְּמַחֲזָה) אֶת הָעֵתִיד.

לְכֵן נִמְצָא, שְׁלֵא הִיְתָה אִפְשָׁרוֹת שֶׁהַקַּב"ה יִשְׂרָה אֶת נְבוּאָתוֹ עַל בְּלַעַם הָרַשָּׁע, שְׂטָמָא אֶת עֵינָיו בְּרְאוֹת אֲסוּרוֹת. אוּלָּם, מֵאַחַר וְהָיָה צוּרִךְ לְהַשְׁרוֹת עָלָיו נְבוּאָה, כְּדִי לֹא לִיתֵן פְתַחוֹן-פֶּה לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם. לְכֵן סָמָא הַקַּב"ה אֶת אַחַת מֵעֵינָיו שֶׁל בְּלַעַם, כְּדִי שְׁלֵא יוּכַל לְפָגוּם בָּהּ בְּרְאוֹיָה אֲסוּרָה, וְעַל-יַדִּי כִּךְ יָכוֹל הָיָה בְּלַעַם לְהִסְתַּפֵּל הַסְתַּכְּלוֹת רוּחַנִית בְּאוֹתָהּ עֵינַיִן פְּנִימִית, שְׁלֵא נִפְגְּמָה רוּחַנִית.

וְזֶהוּ שְׂמֵבָאֵר אוֹנֵקְלוֹס: "שְׁתֵּם הָעֵינַיִן" – וְאָמַר גְּבֵרָא דְשְׁפִיר חֲזִי (=נְאוּם הַגִּבֹּר שְׂרוּאָה טוֹב). שָׂכָן, בְּכַךְ בִּקַּשׁ לְלַמְדְנּוּ, שְׁעַל-יַדִּי שֶׁהַקַּב"ה נִקֵּר אֶת עֵינָיו שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע, עִם כָּל זֶה הָיָה יָכוֹל לְרְאוֹת טוֹב בְּאוֹתָהּ עֵינַיִן, שְׁלֵא פָגַם בָּהּ רוּחַנִית.

נִמְצָא, כִּי פְרוּשׁ הַגְּמָרָא, שֶׁהָיָה בְּלַעַם סוּמָא בְּעֵינַיִן אַחַת, וּפְרֶשׁ אוֹנֵקְלוֹס, שֶׁהָיָה רוּאָה טוֹב, עוֹלִים בְּקִנְיָה אֶחָד,

כפתור ופָּרַח (אלו תוכן דבריו הקדושים של הבעש"ט הקדוש זיע"א).

ויש להוסיף תבלין על דברי הבעש"ט, על-פי יסוד גדול שחוזר ונשנה בדברי ה"חתם סופר" זיע"א, שהראיה הגשמית היא בבחינת מסך המבדיל לראיה רוחנית של השכל. וכמו שכתוב ב"דרשות חתם סופר" (ח"ב, דף שו): "יש לאדם שני מיני עינים: עיני שכל, שבו ישיג כל מושג, ועיני הגשמיות. והרוצה לפתוח עיני גשמיותו, נסתמו (=סתמו) ממנו מעיני החוכמה. (שכן), בפתוח אלו יסתמו אלו".

והוסיף לבאר ענין זה ב"תורת משה" ("בהעלותך"), שהטעם לכך שנוהגים לסגור את העינים בפסוק הראשון של קריאת שמע, הוא, כדי שיוכל האדם ליחד את הקב"ה בעיניו הרוחניות. וכפי דבריו הקדושים: "הנה ידוע זה, דאם האדם רוצה ליחד מחשבתו לשמים, כעין פסוק ראשון של 'קריאת שמע'. צריך לאמץ עיניו, שלכל אדם יש במוחו עיני רוחניות, שבהם יוכל לראות למעלה, וכל דבר רוחניות קדוש. אך עיני הגשמיות הם מבדילים לסלק השגה (של) הקדושה... וכבר רמזתי... שעל-כך נאמר (תהילים קלט, יב): 'פחשיכה כאורה'. דהינו, כל מה שיחשיך אדם בעיני גשמיות, הוא מוסיף ראיה בעיני רוחניות... (שכן), עיני הגשמיות, המה המבדילים הדביקות בן אדם להקב"ה".

הנה כי כן מבואר היטב פירוש הבעש"ט זיע"א, שהסתכלות גשמית היא סתירה להסתכלות רוחנית. על אחת כמה וכמה, הסתכלויות אסורות של בלעם הרשע, כדי להרע לאחרים, הן סתירה עצומה להסתכלות הנביאה. לכן עקר הקב"ה עין אחת של בלעם, שלא יסתכל בה בעיני גשמיים, כדי שיוכל רשע זה לראות בנבואה באותה עין רוחנית, שנפגמה גשמית. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
 "לא איש אל ויכזב וכן אדם ויתנחם ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה"

בהנהגת העולם הטבעית אין הקדוש ברוך הוא חוזר בו מגזרותיו, אך אם "ובן אדם ויתנחם" מתנחם האדם על רעתו ושב בתשובה, אזי ירחם עליו הבורא ויקרע את רע גזר דינו, ויקים בו מאמר הכתוב: "ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה", הקב"ה חוזר בו מגזרותיו, ומה שאמר וגזר: "לא יעשה... ולא יקימנה".
 "וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמריו" (כב' ד')

בסוף פרשת "חקת" מספרת התורה על שני נצחונות גדולים של בני ישראל: נצחון על סיחון מלך האמורי, ונצחון על עוג מלך הבשן. נשאלת השאלה, מדוע מצין הכתוב בפתח פרשתנו, שבלק נתירא ממה שעשו ישראל לאמרי, ולא נתירא מנצחון ישראל על עוג מלך הבשן?

חכמי ישראל מסבירים זאת בדרך הבאה: ככל גדול הוא, שבכל מקום שנאמר בתורה "ישראל", בלשון יחיד - מרמז הדבר, שבני ישראל היו באותה שעה מלוכדים כאיש אחד (כמו "ויחן שם ישראל נגד החר" (שמות יט, ב) - ורש"י פרש: כאיש אחד, בלב אחד).

והנה נאמר במלחמת ישראל בעוג מלך הבשן: "ויכו אתו ואת בניו ואת כל עמו" - בלשון רבים. לעומת זאת נאמר במלחמת ישראל בסיחון: "ויפחו ישראל" - בלשון יחיד. בכך מדגיש לנו הכתוב, שמלחמת ישראל בסיחון מלך האמורי נעשתה מתוך אחדות וליכוד של כל בני ישראל.

ומאחדות זו של ישראל חשש בלק מלך מואב - הוא שנאמר: "ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא". לא נאמר "כי רבים הם", אלא "רב" - עם אחד, הניצב כאיש אחד ובלב אחד. זו המציאות ממנה יראים שונאי ישראל מכל - כאשר אנחנו מאוחדים ומלוכדים, וניצבים כנגדם כאיש אחד בלב אחד.
 "נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין"

מסופר על ילד אחד במלחמת העולם השנייה, שמצא חן בעיני אחד המפקדים הגרמנים, שלקח אותו עמו, ושמר עליו שלא יגעו בו. והנה, יום אחד עשה הילד דבר שלא מצא חן בעיני הגרמני. אמר הגרמני לילד, שלמחרת מתכנן הוא להורגו בעקבות מעשהו, אוכלם נותן הוא לו הזדמנות להציל את חייו...

לגרמני היתה עין אחת, שהוצאה ממקומה עקב מחלה, ובמקומה הושתלה עין מזכוכית, שהיתה דומה מאד לעין המקורית. זיהוי העין האמיתית היתה משימה כמעט בלתי אפשרית.

אמר הגרמני לילד: "אם תצליח לזהות, מהי העין האמיתית שלי, ינתנו לך חייה לישל".

הילד הסתכל, ומיד אמר על אחת העינים, שהיא העין האמיתית. אמר לו הגרמני: "נכון!!! אבל מהיכן ידעת?". אמר הילד: "חושש אני לגלות לך, פן תהרגני". לאחר שהבטיח לו הגרמני שלא יגע בו לרעה, אמר הילד:

"הסתכלתי על שתי עיניך, וראיתי עין אחת, שאין בה רשעות, בניגוד לעין השנייה! וכך הסקתי שהשנייה היא

העין האמיתית...". שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרָגַע קָטָן עֹזְבֵתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז')

עֲרַשׁ"ק טז' תמוז תשע"ח (29.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:18 **יְצִיאַת הַשְּׁבֵט: 20:35**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"רֵאשִׁית גֹּזִים עִמְלֶק וְאַחֲרֵיתוֹ עַדִּי אֲבַד"

עַל הַכְּתוּב (קִהְלֵת ד', יג'): "טוֹב יֵלֵד מִסְכָּן וְחֶכֶם מִמְלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל", פֶּרֶשׁ רש"י: 'טוֹב - יֵלֵד מִסְכָּן וְחֶכֶם' - זֶה יֵצֵר טוֹב. וְלָמָּה נִקְרָא יֵלֵד? שְׂאֵינוֹ בָּא בְּאֵדָם עַד (גִּיל) י"ג שָׁנָה. 'מִסְכָּן' - שְׂאִין הָאֵיבָרִים שׁוֹמְעִים לוֹ כְּמוֹ לִיצֵר הָרַע. 'חֶכֶם' - שְׂמִשְׁפִּיל אֶת הָאֵדָם לְדָרֶךְ טוֹבָה. 'מִמְלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל' - יֵצֵר הָרַע, שֶׁהוּא שְׁלִיט עַל כָּל הָאֵיבָרִים. 'זָקֵן' - שְׂמִשְׁעָה שְׁנוּלֵד הוֹלֵד הוּא נָתוּן בּוֹ, שְׂנֵאָמֶר (בְּרֵאשִׁית ד'): 'לְפִתַּח חֲטָאת רִבְצִי'. וְכֹסִיל' - שְׂמִתְעָהוּ בְּדָרֶךְ רָעָה."

וְכֵן כָּתַב הַמַּהֲר"ל מִפְּרָגָא זִיע"א בְּ"נְתִיבוֹת עוֹלָם", שֶׁהֵיכָר הַטוֹב נִקְרָא "חֶכֶם", לְעוֹמֵת יֵצֵר הָרַע, שְׂנֵקְרָא "מְלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל". וְכַפִּי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "וְקָרָא אֶת יֵצֵר טוֹב 'חֶכֶם', כִּי יֵצֵר טוֹב מִכְרִיעַ אוֹתוֹ לְהִיּוֹת רוֹאֵה אֶת הַנוֹלָד בְּכָל מַעֲשָׂיו, וּמִפְּנֵי כֵּךְ הוּא הַחֶכֶם, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ (תְּמִיד לְבִי, א'): 'אֵיזָהוּ חֶכֶם? הַרוֹאֵה אֶת הַנוֹלָד'. כִּי אִם הוּא חוּטָא, סוֹפוֹ לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן, וְלִכְךָ לֹא בָּא לִידֵי חֲטָא, וְאִם חֲטָא הוּא עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה". נִמְצְאוּ לְמִדִּים מְדַבְּרֵי הַמַּהֲר"ל, שֶׁהֵיכָר הַטוֹב נִקְרָא "חֶכֶם" מִפְּאֵת הִיּוֹתוֹ "רוֹאֵה אֶת הַנוֹלָד". שְׂכֵן, בְּשַׁעַה שֶׁהֵיכָר מִפְּתָה אֶת הָאֵדָם לְדַבֵּר עֲבִירָה, מְחַזֵּק אוֹתוֹ הַיֵּצֵר הַטוֹב שֶׁלֹּא לְהִתְפַּתּוֹת מִהַזְהָר הַנוֹצֵץ שֶׁל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה. (שְׂכֵן, יְדוּעַ שֶׁהֵיכָר בְּאוֹתָהּ שַׁעַה מְמַלֵּא אֶת לְבוֹ בְּדַמְיוֹנוֹת שׁוֹא וְחִזְיוֹנוֹת תַּעֲתוּעִים). לְעוֹמֵתוֹ, הַיֵּצֵר הַטוֹב מְחַזֵּר אֶת הָאֵדָם לְהִסְתַּכֵּל בְּעֵינָיִם פְּקוּחוֹת בְּמִבְטָ רְחוּק, שְׂסוֹף כָּל אֵדָם לְמוֹת, וּמִכָּל הַתְּאוּת וְהַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא יִשְׁאַר כְּלוּם.

זֹאת וְעוֹד, שֶׁהָאֵדָם יִצְטָרֵךְ לִתֵּת דִּין וְחֶשְׁבוֹן לְפָנֵי הַקַּב"ה עַל כָּל מַעֲשָׂיו, כְּמֵאָמֶר עֲקִבְיָא בֶן מֵהַלְלָאֵל (אָבוֹת פ"ג, מ"א): "וְלִפְנֵי מִי אֵתָה עֲתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן, לְפָנֵי מְלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא". וְעַל-יְדֵי הַסְּתַכְלוֹת זֹו עַל הַעֲתִיד יִנְצַל הָאֵדָם מִן הָעֲבִירָה.

וְהֵנָּה, כְּאֶשֶׁר נִתְבַּוְּנָן, נִרְאָה כִּי שֶׂרֶשׁ הַחֲטָא הָרֵאשׁוֹן שֶׁהָיָה בְּעוֹלָם, הוּא עַל-יְדֵי שֶׁהִנְחִשׁ סֵתֵם אֶת עֵינֵי הָאֵדָם, שֶׁלֹּא לְרֹאוֹת אֶת הַנוֹלָד, וְעַל-יְדֵי כֵּךְ פִּיתָה אוֹתוֹ לֵאכּוֹל מֵעֵץ הַדַּעַת (לְמִרוֹת שֶׁהַקַּב"ה הִזְהִיר אֶת הָאֵדָם: "וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת").

וּבֵאֵר הַ"פְּנִיִם יְפוֹת" בְּדַבְּרֵי קוֹדֶשׁוֹ, וְאָמַר שֶׁחֲסֵד גְּדוֹל עָשָׂה הַקַּב"ה עִמָּנוּ כְּאֶשֶׁר גָּזַר מִיְתָה עַל כָּל נִבְרָאָיו. וְזֹאת, עַל-פִּי הַכְּתוּב בְּתִהִילִים (פ', מט'): "מִי גִבֹר יַחֲיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָוֶת יִמְלֹט נַפְשׁוֹ מִיַּד שְׂאוֹל סִלְהָ".

וְהַבִּיאֹר כָּאֵן הוּא, שְׂאֵינָה דוֹמָה שְׂמִיעָה לְרֵאִיָּה. וְלָכֵן, הַרוֹצֵה לְמַלְט נַפְשׁוֹ מִיַּד הַיֵּצֵר הָרַע שְׂמִפְתָּה אֶת הָאֵדָם לְדַבֵּר עֲבִירָה כְּדִי לְהַכְּנִיסוֹ לְתוֹךְ שְׂאוֹל הַגִּיְהֵנוּם - חֵיב הוּא שִׁירָאָה בְּמוֹ עֵינָיו אֶת גְּזִירַת הַמִּיְתָה פְּרוּשָׁה עַל כָּל הַחַיִּים (בְּבַחֲיִנַת הַ"חֶכֶם הַרוֹאֵה אֶת הַנוֹלָד"), וְעַל-יְדֵי כֵּךְ יִתֵּן אֵל לְבוֹ שֶׁלֹּא יַחֲיֶה לְעוֹלָם, וְמָה לוֹ כִּי יַעֲבוֹר עַל רְצוֹן ה' יִתְבַּרֵךְ, שֶׁהָרִי לְבָסוֹף יָמוּת וְיִצְטָרֵךְ לִתֵּת דִּין וְחֶשְׁבוֹן עַל כָּל מַעֲשָׂיו.

וְזֶהוּ שְׂאוֹמֵר דּוֹד הַמְּלֶךְ: "מִי גִבֹר יַחֲיֶה!" אֵין אִף גִּבֹר בְּעוֹלָם שְׂיוֹכַל לַחֲיוֹת חַיִּים שֶׁל תוֹרָה, מִבְּלִי שֶׁ"יִרְאֶה מָוֶת" - בְּלִי שִׁירָאָה וְיִדַע שֶׁיֵּשׁ אֶת גְּזִירַת הַמָּוֶת. שְׂכֵן, רַק כֵּךְ, כְּשִׁיזְכּוֹר אֶת יוֹם הַמִּיְתָה, יִצְלִיחַ לְמַלְט אֶת "נַפְשׁוֹ מִיַּד שְׂאוֹל סִלְהָ".

וְזֶהוּ שְׂאָמֶר הַקַּב"ה לְאֵדָם הָרֵאשׁוֹן: "כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ" - בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁתֹּאכַל מֵעֵץ הַדַּעַת, וְאֵתָךְ כָּל הַנִּבְרָאִים הַכְּלוּלִים בְּךָ, הִנֵּה יִתְגַּשֵּׁם (=יַעֲשֶׂה גִשְׁמִי/מְגוּשָׁם) גּוֹפֵף כָּל-כָּךְ, עַד שֶׁלֹּא תוֹכַל לְהִתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֵר הָרַע, אֲלָא רַק עַל-יְדֵי "מוֹת תָּמוּת". שְׂכֵן, רַק לְאַחַר שֶׁגְּזִירַת הַמִּיְתָה תִּהְיֶה פְּרוּשָׁה עַל-פְּנֵי כָּל הַנִּבְרָאִים בְּפוֹעַל, יוֹכְלוּ לְהִינְצַל מִן הַיֵּצֵר הָרַע, עַל יְדֵי שִׁיזְכּוֹרוֹ לְעַצְמָם אֶת יוֹם הַמִּיְתָה, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חז"ל: "לְעוֹלָם (=תְּמִיד) יִרְגִּיז אֵדָם (אֶת) יֵצֵר (הַ)טוֹב עַל (הַ)יֵּצֵר הָרַע... אִם נִצְחוּ (אֶת) יֵצֵר הָרַע) - מוֹטָב, וְאִם לֹאוּ...יִזְכּוֹר לוֹ יוֹם הַמִּיְתָה".

רְאוּי לְהוֹסִיף כָּאֵן מָה שֶׁלְּמַדְנוּ עַל הַכְּתוּב (וַיִּקְרָא יג', נה'): "וְרֹאֵה הַכְּהֵן אַחֲרֵי הַכֹּפֵס אֶת הַנֶּגַע וְהִנֵּה לֹא הַפֵּךְ הַנֶּגַע אֶת עֵינוֹ...טָמֵא הוּא". אָמְרוּ חז"ל, שֶׁהַמְּלִים "עֲנֵג" וְ"נֶגַע" הֵן מִמֶּשׁ אוֹתָן אוֹתִיוֹת, וְכֵאֶשֶׁר הָאֵדָם עוֹבֵד אֶת ה', הָרִי זֶה בְּבַחֲיִנַת "עֲנֵג". אֵדָ, כְּאֶשֶׁר הָאֵדָם חוּטָא, וְעוֹבֵר בְּכֵךְ עַל מִצְוֹת ה' יִתְבַּרֵךְ, הָרִי הוּא בְּבַחֲיִנַת "נֶגַע". וְלָכֵן, כְּדִי לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר פָּגַם, צָרִיךְ הָאֵדָם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׂלִימָה עַל כָּל חֲטָאָיו, עַד שֶׁיִּהְיֶה בַחֲיִנַת "נֶגַע" לְבַחֲיִנַת "עֲנֵג". אֵדָ אִם חֲלִילָה אֵין הָאֵדָם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, וְנִשְׁאַר הוּא בְּבַחֲיִנַת "נֶגַע", מִבִּיא עֲלָיו הַקַּב"ה נֶגְעִים, עַד שֶׁיִּתְעוֹרֵר לְשׁוּב בְּתְשׁוּבָה וְהִנֵּה, הַהִבְדֵּל בֵּין הַמְּלִים "עֲנֵג" וְ"נֶגַע" הוּא בְּאוֹת ע', כִּי בְּמֶלֶךְ "עֲנֵג", הֶ-ע' הִיא בְּרֵאשׁ הַמְּלָה, וְאֵילוּ בְּמֶלֶךְ "נֶגַע" הָאוֹת ע' הִיא בְּסוֹף הַמְּלָה.

עַל-כֵּךְ מְרַמֵּז הַכְּתוּב: "וְהִנֵּה לֹא הַפֵּךְ הַנֶּגַע אֶת עֵינוֹ...טָמֵא הוּא". כְּלוּמֶר, הַ"עֲנֵג" (הָאוֹת ע') נִשְׁאַרָה

במקומה(=לא עברה לראש המלה), ועדין נותר ה"נגע" כמו שהוא, ולא התהפך ה"נגע" ל-"ענג". מכאן, שלא עשה האדם תשובה על חטאיו, ואם כך "טמא הוא". ועל-כך רמז שלמה המלך: "החכם עיניו בראשו". כלומר, החכם, הרואה את הנולד, לוקח את האות "עין" מצירוף "נגע", ומניחה בראשו, להופכה ל-"ענג", על-ידי שבוחן בעין שכלו כל דבר לפני המעשה, האם ראוי לעשותו או לא.

והוסיף הרה"ק פינחס פרידמן ואמר, שהאות ע' רומזת על הסתכלות האדם עם עי"ן שכלו. על-כן, באשר הוא חכם, המשתמש עם עי"ן שכלו, לראות את הנולד כבר בתחילת המעשה, הרי זה בבחינת "ענג" - שהאות ע' בתחילת התיבה. אבל, אם הוא רשע, שמשתמש עם עי"ן שכלו רק בסוף המעשה, לאחר שעבר כבר על העבירה, כי אז הצירוף הוא בבחינת "נגע", שהאות ע' היא בסוף התיבה.

על-כך מרמז הכתוב: "והנה לא הפך הנגע את עינו...טמא הוא". כלומר, ה"עין" (האות ע') נשארה במקומה(=לא עברה לראש המלה, בבחינת "ענג"), להיות חכם הרואה את הנולד לפני המעשה, ועל-כן "טמא הוא". שכן, ברור שיפול ברשת היצר הרע, שהוא "מלך כסיל", שאינו רואה את הנולד.

והנה, שנינו בגמרא (ע"ז כ'): "אמרו עליו, על **מלאך המות**, שכלו מלא עינים, (ו)בשעת פטירתו של חולה, עומד (מלאך המות) מעל מראשותיו (של החולה), וחרבו שלופה בידו, וטיפה של מרה תלויה בו(=על החרב). כיון ש(ה)חולה רואה אותו(=את מלאך המות, שהוא מלא עינים), מזדעזע ופותח את פיו, וזורקה(=זורק מלאך המות את הטיפה המרה) לתוך פיו (של החולה). ממנה מת (החולה), ממנה מסריח, (ו)ממנה פניו מוריקות".

וצריך להבין, מהו הענין שמלאך המות מתגלה לאדם לפני מותו כשהוא מלא עינים? אלא, לפי האמור יש לומר, שבכל פעם שחוטא האדם, ונופל ברשת היצר הרע, על-ידי שלא הסתכל באות ע' של "ענג", להיות "חכם הרואה את הנולד", שסוף האדם למיתה. מקבל מזה היצר הרע, הוא מלאך המות, את האות ע', מכיון שלא השתמש בה האדם להתגבר על יצרו, על-ידי הזכרת יום המיתה. ולכן, באשר בא זמנו של האדם למות בפועל ממש, בא אליו מלאך המות כשהוא "מלא עינים" מכל אותיות העי"ן שלא השתמש בהן האדם כדי להתגבר על יצרו, להיזכר שאחריתו רימה ותולעה.

וזוהו שהכניס הקב"ה בפי בלעם להתנבא על עמלק: "ראשית גוים עמלק ועדי אבד" - כוחו של עמלק, שרו של יצר הרע(=ה-ס"מ), להפיל את האדם ברשתו על-ידי שהוא מסמא את עיניו, שלא יראה את הנולד. ונרמז ענין זה בשמו של "עמלק", שהוא אותיות **ע' מלק**, שהוא מולק(=חוטף) מן האדם את האות ע' שלו, כדי שלא יסתכל על העתיד, בבחינת "חכם הרואה את הנולד".

וזוהו פירוש הכתוב: "ראשית גוים עמלק". עמלק, הוא היצר הרע, מפיל את האדם ברשתו רק בבחינת "ראשית" - מראה לאדם רק את ראשית התענוג של מעשה העבירה, ומסמא את עיניו שלא לראות את האחרית, שצריך לתת דין וחשבון לפני מלך המלכים הקב"ה.

אולם, העצה איך להתגבר עליו היא בהמשך הכתוב: "ואחריתו עדי אבד". כלומר, באשר נסתכל מראש על אחריתו של מעשה, שצריך לתת דין וחשבון לפני הקב"ה, על-ידי כך "עדי אבד" - אנו מאבדים את כח היצר. לפי זה יש לומר, שמטעם זה מכנה הכתוב את בלעם "שתם העין". שכן, הקב"ה העמיד נביא לגויים את בלעם, כדי שלא יבואו בטענה, שאם היה להם נביא, לא היו חוטאים. והנה, תכלית הנבואה היא, שהנביא יגלה לבריות את העתיד, שאם לא ישובו מדרך הרעה, יעניש אותם הקב"ה בעונשים קשים. אולם, בלעם הרשע, במקום להחזיר את הגויים בתשובה, על-ידי שיראה להם את העתיד המר המצפה להם - היה "שתם העין" - סתם את עיני הגויים שלא יסתכלו בעין צופיה על העתיד המר המחכה להם, בבחינת "חכם הרואה את הנולד". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף"

מסופר על הצדיק הקדוש, רבי שרגא פיבל מסמארגאן, שהניח אחריו בן חשוך בנים. והבן נהג להשתטח על קבר אביו ולהתפלל לה' שיפקדנו בבנים. לילה אחד בא אליו אביו הצדיק, רבי שרגא, בחלום, ובשר לו כי בשנה זו יפקד בן זכר. לשאלת בנו, מדוע דוקא עכשיו נענתה תפילתו, השיב לו אביו, כי היום היה עת רצון בשמים, והוא (רבי שרגא) נשלח לעולם למסור "שלמא רבא מן שמיא"(=שלום רב מן השמים) אל הגאון רבי אליהו מוילנא, פאות הוקרה על חידוש שחדש הגאון מוילנא באופן נפלא, וכן לאמיתה של תורה.

ומדוע נבחר דוקא הוא, רבי שרגא פיבל, לשליחות זו? - כיון שגם הוא חדש בחייו דבר אמת בתורה. שאל אותו הבן בחלום: מהו החידוש שחדש הגאון רבי אליהו מוילנא? - אמר לו אביו: הטעם של המלה "במגפה" הוא "אתנח", ולכאורה הדבר תמוה מאד, שכן טעם "אתנח" בא תמיד כדי להפסיק בין שני מאמרים או משפטים שבפסוק אחד, ואילו כאן הטעם מופיע כאמור על המלה "במגפה", שהיא באמצע הענין, ולא בסופו! ומדוע?

אלא - התרוץ שתרץ רבי אליהו מוילנא הוא - שב"אתנח" זה טמונה כונה גדולה, כי מתחילה נגזר על ישראל שימותו במגפה עשרים וארבעה אלף אנשים בגלל שנכשלו בבנות מואב. אולם, מאחר שהיתה עת רצון מלפני ה' יתברך, קבע הקב"ה ברחמי הרבים, שכל האנשים שהגיע זמנם למות בדרך טבעית באותה השעה, יצטרפו גם הם למנין של עשרים וארבעה אלף האנשים. ולפיכך הטעם "אתנח" אכן מפריד בין שני ענינים. וזהו שפתיחה התורה "ויהיו המתים - במגפה - ארבעה ועשרים אלף", שהמתים בדרך כל הארץ, אף הם היו בחשבון המגפה (זה ענין אחד), וסך כל המתים היה "ארבעה ועשרים אלף" (וזה הענין השני). **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מה טבו אהליך יעקב משפנתיך ישראל" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב, "וישלח (בלק) מלאכים אל בלעם בן בעור... לקרא לו לאמר הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ... ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני".

אומרים חז"ל, שבלק הוביל את בלעם הרשע בשלשה מקומות כדי שיקלל את ישראל, ובכל המקומות האלו, הכניס הקב"ה בפי בלעם ברכות נשגבות לברך את ישראל: המקום הראשון הוא "במות בעל", כפי שכתוב (כב', מא'): "יהי בבקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל"

המקום השני הוא "שדה צופים" כפי שכתוב: "ויקחהו שדה צופים אל ראש הפסגה ויבן שבעה מזבחות ויעל פר ואיל במזבח".

המקום השלישי הוא "ראש הפעור", כפי שכתוב: "ויקח בלק את בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימון".

ובאר המהר"ל בספרו "נצח ישראל" (נט'), שמה שהכניס הקב"ה בפיו של בלעם לברך את ישראל בשלשה מקומות הללו, מכון כנגד שלשת האבות הקדושים.

הנה, הברכה הראשונה, "כי מראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו", היא כנגד אברהם אבינו, שהוא ראש צור מחצבתם של ישראל. הברכה השנייה: "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" היא כנגד יצחק אבינו שלעתיד לבוא ולמד זכות על ישראל (שהרי "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" הוא לימוד זכות על ישראל).

והברכה השלישית: "מה טבו אהליך יעקב", היא כנגד יעקב אבינו, שעליו כתוב: "ויעקב איש תם ישב אהלים".

ויש להוסיף מה ששנינו בגמרא: "אמר רבי יוחנן: מברכתו של אותו רשע, אתה למד מה היה בלבו. בקש לומר, שלא יהיה להם בתי כנסיות ובתי מדרשות, (והוכרח לברך) - "מה טבו אהליך יעקב. לא תשרה שכינה עליהם - (והוכרח לברך) "משפנתיך ישראל". לא תהא מלכותן נמשכת - (והוכרח לברך) "כנחלים נטויו". לא יהיה להם זיתים וכרמים - (והוכרח לברך) "כגנת עלי נהר". לא יהא ריחן נודף - (והוכרח לברך) "פאהלים נטע ה". לא יהיו לכם מלכים בעלי קומה - (והוכרח לברך) "פארזים עלי מים". לא יהיה להם מלך בן מלך (והוכרח לברך) - "יזל מים מדליו". לא תהא מלכותן שולטת באמות - (והוכרח לברך) "ויזרעו במים רבים". לא תהא עזה מלכותן - (והוכרח לברך) "ויגרים מאנג מלכו". לא תהא אימה מלכותן - (והוכרח לברך) "ותנשא מלכותו".

על-כך אומר המהר"ל: תמצא כאן עשר ברכות זו אחר זו כנגד עשר הברכות שקבל יעקב מיצחק. ואלו הם:

1. שיהיו לישראל בתי כנסיות ובתי מדרשות.

2. שתשרה שכינה עליהם.

3. שתהא מלכותן נמשכת.

4. שיהיו להם זיתים וכרמים.

5. שיהא ריחם נודף.

6. שיהיו להם מלכים בעלי קומה.

7. שיהיה להם מלך בן מלך.

8. שתהא מלכותן שולטת באמות.

9. שתהא מלכותן עזה.

10. שתהא אימת מלכותם על כל אומות העולם.

וממשיך לבאר המהר"ל, כי עשר הברכות הללו מכונות כאמור כנגד עשר הברכות שברך יצחק את יעקב (עשר הברכות שברך יצחק את יעקב הם: 1. "מטל השמים" 2. "ומשמני הארץ" 3. "ורב דגן" 4. "ותירש" 5. "יעבדוך עמים" 6. "וישתחו לך לאמים" 7. "הוה גביר לאחידך" 8. "וישתחו לך בני אמך" 9. "אחריך ארור" 10. "ומברכרך ברוך").

מכל זה נמצאנו למדים מדברי המהר"ל, שבלעם הרשע בקש לקלל את ישראל עשר קללות, כדי לבטל בכך את עשר הברכות שקבל יעקב מיצחק אביו.

ולכן, דוקא במקום השלישי לקח בלק את בלעם "ראש הפעור", שהוא כנגד יעקב, שקבל עשר ברכות מיצחק אביו. שם רצה בלעם לקלל את ישראל, כדי לבטל עשר ברכות אלו.

אולם, הוכרח בלעם על ידי הקב"ה לברך **עשר ברכות**, בדיוק כפי שהיה אצל יעקב אבינו, ששרו של עשו, שנאבק עמו, הוכרח להודות על הברכות, שקבל יעקב, כפי שכתוב (בראשית לב, כו): "ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני", ופרש רש"י, שיעקב בקש מהמלאך: "הודה לי על הברכות שברכני אבי, (ש)עשו מערער עליהן". וגם כאן הכריח הקב"ה את בלעם להודות לישראל על הברכות הללו.

ויש להוסיף מה שאמרו חז"ל על הברכות שיצאו מפי בלעם (סנהדרין קה): "אמר רבי אבא בר כהנא: כלן חזרו **לקללה** (=כל הברכות שברך בלעם הרשע, חזרו והפכו **לקללה**), חוץ (מהברכה שברך בלעם: "מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל" שהם)... בתי כנסיות ומבתי מדרשות, שנאמר (דברים כג): "ויהפך ה' אלהיך לך את **לקללה** (של בלעם) לברכה, כי אהבך ה' אלהיך ולא קללות".

נמצאנו למדים מכך חידוש גדול. הנה, בסופו של דבר, מפל הברכות שברך בלעם הרשע את ישראל, לא נשארה מהן שום ברכה, כי כלן חזרו **לקללותו** – מלבד ברכה אחת: "מה טבו אהליך יעקב, משכנתיך ישראל" – שהכונה היא על בתי כנסיות ובתי מדרשות, שלא יפסקו מישראל לעולם.

ומדיוק הפסוק "ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך" אנו למדים, שגם ברכת "מה טבו אהליך יעקב" (=בתי כנסיות ובתי מדרשות) נהפכה לקללה. אלא, שהקב"ה הפך אחר-כך את הקללה לברכה (שוב), כמו שכתוב בלשון יחיד: "ויהפך ה' אלהיך לך את **הקללה לברכה**".

"ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו"

כתב ה"ספר הגן" (דרך משה ליום יא) "וכשמברך מחיב לברך בקול רם כדי שחברו יענה אמן, ואם יעשה כד, אזי אם חס ושלום נגזרה עליו קללה, אזי מהפך הקללה לברכה". רמז לדברים נוכח למצא בפסוק "ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו", פידוע בקש בלעם לקלל את ישראל בחלקיק הזמן הקצר שבו הקדוש ברוך הוא פועל בכל יום, כיון שבזמן זה נתן להספיק לומר רק מלה אחת, רצה בלעם לומר: "בלם" אלא שהקב"ה הפך "בלם" ל-"מלך" (אותן אותיות) שנאמר: "ותרועת מלך בו". והנה המלים "בלם" "מלך" הן בגימטריה "אמן" (עם הכולל) מכאן שענית אמן הופכת את **הקללה לברכה**. לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו"

את הסיפור קבלנו מהרב צבי נקר שליט"א, מחבר הספר "אמונה שלמה". חיל ששרת בגבעתי במבצע 'צוק איתן', מספר כך: במבצע "צוק איתן" היינו שרויים במתח נוראי, לא ישנו במשך יומים, סרקנו את השטח ביסודיות, כל רחש הקפיץ אותנו, אבל היינו ערניים כיון שחפשנו מנהרות של החמאס. אולם לא התפללנו, כיון שהיינו דרוכים לכל תרחיש אפשרי. באחת הסריקות גלינו בית במקום אסטרטגי. החלטנו להיכנס לאותו בית קרקע, לסרוק אותו, ושם לנוח ולאגור כוחות לקראת יום המחר. סרקנו את הבית ונכנסנו לנוח, כשכלם מתישבים ומתמקמים באחד החדרים. מרוב עיפות לא היה לנו כח לאכול. לפתע אמר אחד החילים: "בואו נתפלל ערבית". חשבנו לעצמנו, שלמרות העיפות הרבה, אין ספק שאנו זקוקים לסייעתא דשמיא (=עזרת שמים), והזמן שהכי ראוי להתפלל זה דוקא הזמן הזה. ובאמת התכוננו להתפלל... אלא שהתברר לנו שאנו תשעה, וחסר לנו אחד למנין.

ממולנו היתה פלוגה של גולני, צלפים שעמדו למעלה על אחד הגגות, ושמרו שהמחבלים לא יכנסו לבית שבו מצאנו מחסה. החלטנו ללכת ולבקש מאחד החילים שישראלים לנו מנין. אולם, מאחר שבפלוגה זו היו כלם קיבוצניקים, לא ידענו בכלל אם כדאי לבקש מהם. פתאום אחד מהצלפים מאותה פלוגה ירד מהגג, בדרך ללכת לשירותים. כמוכן שניצלנו את ההזדמנות, ושאלנו אותו, אם הוא מוכן להשלים מנין. החיל המופתע שאל: מה זה מנין? ואנחנו הסברנו לו... הוא חנף ואמר: "רק דקה אחת, אני הולך להתפנות, ובא להתפלל אתכם". שמחנו לשמוע והסכמנו להכות. אולם, משהחיל בושש לצאת מהשירותים, אחד מהחילים בצנות שלנו, התקרר לעבר השירותים, ושמע רעשים חשודים! הוא פרח את דלת השירותים, וגלה שיש שם פתח מנהרה. הוא חפש את החיל, ולא מצא אותו. מסתבר שאותו חיל נכנס לשירותים, והמחבלים פתחו את המנהרה שהיתה חפורה שם, וחספו אותו לתוכה. חברנו מיד הזעיק אותנו, ומיד קפצנו לתוך המנהרה, ודלקנו אחרי המחבלים. לאחר דקות ספורות הצלחנו בס"ד להדביק אותם, ובקרר הרגנו את המחבלים, והצלחנו להציל את אותו חיל, שהסכים להשלים מנין. כאשר חזרנו לבית בו מצאנו מחסה, לא יכולנו לישון מרוב התרגשות, מה היה יכול לקרות אלמלא...

אחד החילים אמר: "תדמינו מה היה קורה, אם היינו מחליטים שאנו עיפים, ופטורים אנו מתפילת ערבית (שהרי מחר מחכה לנו יום קשה ומפרד), היינו הולכים לישון, והמחבלים, רחמנא ליצלן, היו עולים דרך המנהרה ושוחרטים את כלנו!". והוסיף אותו חיל ואמר: "תחשבו על עוד נקודה - אם החיל לא היה מסכים להשלים מנין, והיה רק נכנס לשירותים, מישהו היה בודק למה הוא מתעכב שם? ברור שאף אחד לא היה מתעניין בו, והוא היה נחטף לעזה...ומה הביא להצלתו? עצם הסכמתו להשלים מנין! ואף הצלתנו היתה, שלמרות העיפות מסרנו נפש כדי להתפלל דוקא במנין...". **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז') **כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:22**

עַרְשׂ"ק טו' תְּמוּז תשע"ח (29.6.18) **בnei-zion.com** ר"ת 21:18 **יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:35**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִירִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּהְיֶה ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה כִּי אֶהְבֶּךָ" (על פי "אֹרֶה שֶׁל תּוֹרָה" לַהֲרַח"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

עַל הַפְּתוּב: "וַיִּהְיֶה ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה כִּי אֶהְבֶּךָ", אָנוּ לְמִדִּים שְׂבִרְכַת "מָה טָבוּ אֱהֲלֶיךָ יַעֲקֹב" (=בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת) נִהְפְּכָה לְקָלָלָה. אֲלֵא, שֶׁהִקְב"ה הִפְךָ אַחֲר־כֵּךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה (שׁוּב), כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּלִשׁוֹן יְחִיד: "וַיִּהְיֶה ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה".

וּצְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׂכֹן, אִיךָ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת, שְׂכָל הַבְּרָכוֹת שֶׁהַכְּנִיס הִקְב"ה בְּפִיו שֶׁל בְּלַעַם יַחֲזוּר לְהִיּוֹת קְלָלוֹת? מְדוּעַ עָשָׂה ה' כֵּכָה?

וְכֵן יֵשׁ לְהִבִּין, מְדוּעַ מִכָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁבִרְךָ בְּלַעַם הָרָשָׁע, דּוֹקָא הַבְּרָכָה "מָה טָבוּ אֱהֲלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל" (שְׂאֵלוֹ הֵם בְּתֵי הַכְּנִסְיוֹת וּבְתֵי הַמִּדְרָשׁוֹת) נִשְׁמָרָה, וְלֹא הִפְכָה לְקָלָלָה?

נִרְאֶה לְבָאֵר עֲנִין זֶה, כִּי כְּאֲשֶׁר נִתְּבוֹנָן, נִרְאֶה כִּי בְּבֵיתֵי כְּנִסְיוֹת אָנוּ עוֹסְקִים בְּעִבּוּדַת הַתְּפִילָה, וְאֵילוֹ בְּבֵיתֵי מִדְרָשׁוֹת אָנוּ עוֹסְקִים בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁשֵׁתֵי עִבּוּדוֹת אֵלוֹ – **תְּפִילָה וְתוֹרָה** – הֵן בְּבַחֲיַנַת **צִיּוֹרוֹת הַקְּדוּשָׁה**, הַמְקַשְּׂרִים אֶת הָאָדָם עִם הַקְּב"ה. עַל-כֵּךְ שֶׁנִּינוּ בַּגְּמָרָא (שֶׁבֶת י'): "זְמַן הַתְּפִילָה לְחֹדֶיךָ, וְזְמַן הַתּוֹרָה לְחֹדֶיךָ".

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר נִתְּבוֹנָן עוֹד, נִרְאֶה כִּי הַצְּדָדִים הַשּׁוֹיִם בְּשֵׁתֵי עִבּוּדוֹת אֵלוֹ הֵם הַתְּפִילָה וְהַתּוֹרָה, שֶׁמְסוּגְלוֹת לְהַפּוֹךְ אֶת מִידַת הַדִּין לְרַחֲמִים. הֵא כִּיצַד?

הִנֵּה, עַל עִבּוּדַת הַתְּפִילָה אָמְרוּ חז"ל (סוֹפָה יד'): "לְמָה נִמְשְׁלָה תְּפִילָתְךָ שֶׁל צְדִיקִים לְעֵתֶר (=לְקָלָשׁוֹן)? – (וְעוֹנִים חז"ל) מָה עֵתֶר (=קָלָשׁוֹן) זֶה מֵהַפּוֹךְ אֶת הַתְּבוּאָה בַּגּוֹרֵן מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, אִף תְּפִילָתְךָ שֶׁל צְדִיקִים מֵהַפְּכַת אֶת דַּעַתוֹ שֶׁל הַקְּב"ה מִמִּידַת הָאֲכֹזְרוּיּוֹת (=הַדִּין) לְמִידַת הַרַחֲמִים". הִנֵּה, מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁתְּכַלִּית הַתְּפִילָה הִיא לְהַפּוֹךְ אֶת **מִידַת הַדִּין לְמִידַת הַרַחֲמִים**.

וְכֵמוֹ שֶׁהַתְּפִילָה בְּבֵית הַכְּנִסַּת מֵהַפְּכַת אֶת מִידַת הַדִּין לְרַחֲמִים – כֵּךְ עֵסֵק הַתּוֹרָה בְּבֵיתֵי מִדְרָשׁוֹת מְסוּגְלָ לְהַפּוֹךְ אֶת מִידַת הַדִּין לְרַחֲמִים, כְּפִי שֶׁמְפֹרָשׁ בְּסִפְר "עִבּוּדַת יִשְׂרָאֵל" (אִיּוֹב ה', ז'): "אָדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד". "לְעֵמֶל" רֹאשֵׁי תִיבוֹת: **לְלִמּוּד עַל מְנַת לְלִמּוּד**. שְׂכֹן, כָּל הָעֲנִין שֶׁל הַלִּמּוּד לְאַחֲרִים הוּא **חֶסֶד גְּמוּר** – לְכֹן, מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, עוֹשִׂים גַּם עִמּוֹ חֶסֶד גְּמוּר, וּמְמַתִּיקִים לָנוּ אֶת הַדִּינִים שֶׁל הַתּוֹרָה.

וְזֶהוּ שְׁדַרְשׁוּ בַּגְּמָרָא (סוֹכּוֹת מ'): "מָאִי דְכְּתִיב (=מָהֵי כּוֹנֵת הַכְּתוּב) 'פִּיָּה פִּתְחָה בְּחֶכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה?' וְכִי יֵשׁ תּוֹרָה שֶׁל חֶסֶד וְיֵשׁ תּוֹרָה שְׂאִינָה שֶׁל חֶסֶד? (אֲלֵא עוֹנָה הַגְּמָרָא): תּוֹרָה לְלַמְדָּה (=שְׁמַלְמֵד לְאַחֲרִים) זֶה הִיא תּוֹרָה שֶׁל חֶסֶד, וְשֵׁלָא לְלַמְדָּה (לְאַחֲרִים) – זֶה הִיא תּוֹרָה שְׂאִינָה שֶׁל חֶסֶד".

דְּהִינּוּ, הַתּוֹרָה מְצַד עֲצָמָה הִיא כְּאֲמוֹר **דִּין גְּמוּר**, וְרַק לְאַחַר שֶׁהָאָדָם מְלַמְדָּה לְאַחֲרִים הִיא נַעֲשִׂית "תּוֹרַת חֶסֶד". שְׂכֹן, כָּל הַדִּינִים הַכְּתוּבִים בַּתּוֹרָה נִמְתְּקִים עַל-יְדֵי הַחֶסֶד הַזֶּה שֶׁהָאָדָם מְלַמְדָּה לְאַחֲרִים.

עַל-פִּי הָאֲמוֹר יוֹמַתֵּק לָנוּ לְהִבִּין מָה שֶׁשֶּׁנִּינוּ בַּגְּמָרָא (תְּעַנִּית ז'): "אָמַר רַבִּי חֲמָא בְּרַבִּי חֲנִינָא: מָאִי דְכְּתִיב (מִשְׁלֵי כו'): "בְּרֹזֶל בְּבְרֹזֶל יִחַד"? לּוֹמַר לְךָ, מָה בְּרֹזֶל זֶה אֶחָד מְחַדֵּד אֶת חֲבֵרוֹ, אִף שְׁנֵי תְּלַמִּידִים מְחַדְדִין זֶה אֶת זֶה בְּהִלְכָה. אָמַר רַבִּי בַר בַּר חֲנָנִי: לְמָה נִמְשְׁלוּ דְבָרֵי תּוֹרָה **כְּאֵשׁ**? שְׁנֵאמַר (יְרֵמְיָה כג'): "הֲלוֹא כֹה דְבָרֵי **כְּאֵשׁ** נִאֵם ה'". לּוֹמַר לְךָ, מָה אֵשׁ אֵינּוּ דוֹלֵק יְחִידִי (שְׂכֹן, צָרִיךְ הוּא חָמַר בְּעִירָה), אִף דְבָרֵי תּוֹרָה אֵין מְתַקְּמִין בִּיחִידִי. וְהִינּוּ דְאָמַר ר' יוֹסִי בְּרַבִּי חֲנִינָא: מָאִי דְכְּתִיב 'חֲרַב אֶל הַבְּדִים וְנֹאֲלוּ'? (וְעוֹנָה רַבִּי יוֹסִי): חֲרַב עַל...תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים

שְׁיוֹשְׁבִים בְּד בְּבֹד (=כָּל אֶחָד לְבֹד), וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה... אָמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: לְמָה נִמְשְׁלוּ דְבָרֵי תּוֹרָה כְּעֵץ? שְׁנֵאמַר (מִשְׁלֵי ג'): "עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ". לּוֹמַר לְךָ, מָה עֵץ קָטָן מְדַלֵּק אֶת הַגְּדוֹל, "הַסִּכַּת וְשִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל" (דְּבָרִים כו'). וּמְפָרֶשֶׁת הַגְּמָרָא עֲנִין זֶה וְאוֹמַרְת (בְּרָכוֹת סג'): "הַסִּכַּת" – עָשׂוּ פְתוֹת פְּתוֹת וְעִסְקוּ בַּתּוֹרָה, לְפִי שְׂאִין הַתּוֹרָה נִקְנִית אֲלֵא בַּחֲבוּרָה, כְּדַרְבֵּי יוֹסִי בַר חֲנִינָא. דְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בַר חֲנִינָא: מָאִי דְכְּתִיב (יְרֵמְיָה נ') 'חֲרַב אֶל הַבְּדִים וְנֹאֲלוּ', (וּמְפָרֶשׁ) – חֲרַב עַל...תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים שְׁיוֹשְׁבִין בְּד בְּבֹד וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא

שְׁמִטָּפְשִׁין... וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁחוּטָאִין". אַף תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים קִטְנִים מְחַדְדִים אֶת הַגְּדוּלִים. וְהִינוּ דְאָמַר רַבִּי חֲנִינָא:
הַרְבֵּה לְמַדְתֵּי מֵרְבוּתִי, וּמִחֲבָרֵי יוֹתֵר מֵרְבוּתִי, וּמִתְלַמִּידֵי יוֹתֵר מִכְּלָן".

וְהַבִּיאוֹר הוּא כְּאִמּוֹר, שֶׁהֵיזוּת וְהַתּוֹרָה מְצַד עֲצָמָה הִיא כְּאִמּוֹר **דִּין גָּמוֹר**, הִנֵּה, עַל-יַדֵּי שֶׁהָאָדָם מְלַמְּדָה לְאַחֲרִים,
שְׁזַהוּ **חֶסֶד**, הֵרִי הוּא מִמַּתִּיק אֶת הַדִּין שֶׁל הַתּוֹרָה.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין לְמָה מְגִיעַ עוֹנֵשׁ חֲמוֹר כֹּל-כֵּךְ לְתַלְמִיד חֲכָם, שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְבַד?
לְפִי הָאִמּוֹר, יֵשׁ לוֹמֵר, כִּי כְּאִשֶּׁר עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בְּחִבּוּרָה (לְפָחוֹת בְּשָׂנִים), כִּי אִזּוּ הֵם מִלְּמִדֵּי תּוֹרָה, זֶה לָזֶה,
בְּבַחֲנִינָת "תּוֹרַת חֶסֶד", וּמִמַּתִּיקִים בְּכֵךְ אֶת הַדִּין.

אֲבָל, תְּלַמִּיד חֲכָם שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְבַד, וְאִינוּ מְלַמְּדָה לְאַחֲרִים, בְּבַחֲנִינָת "תּוֹרַת חֶסֶד", כִּי אִזּוּ שׁוֹלֵטֶת עָלָיו מִידַת
הַדִּין, חֲלִילָהּ. וְלָכֵן דְּרָשׁוּ חו"ל עַל-כֵּךְ: "חֲרַב אֶל הַבַּיִת וְנֹאֲלוּ, (וּמִפְרָשׁ) – חֲרַב עַל... תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים שְׁיֹשְׁבֵי
בֵּד בְּבַד וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה". שָׁכָן, אֵינן בְּפוֹחִם לְהַמַּתִּיק אֶת הַדִּין בְּבַחֲנִינָת "תּוֹרַת חֶסֶד".

הִנֵּה, מָה טוֹב וּמָה נָעִים לְהַבִּין בְּזֶה "מָה גְּדוּלוֹ מִעֲשִׂיךְ ה' מְאֹד עִמָּךְ מִחֲשַׁבְתֶּיךָ", שֶׁלֹּא מְנַע שְׁכָל הַבְּרָכוֹת שֶׁבִּרְךָ
בְּלַעַם הַרְשָׁע יַחֲזִרוּ לְקַלְלוֹת. שָׁכָן, הַקַּב"ה לֹא רָצָה שִׁיְהִי לְבַלְעָם הַרְשָׁע חֶלֶק וְנִחְלָה מִהַבְּרָכוֹת שֶׁבִּרְךָ אֶת
יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ שֶׁמְבוֹאֵר בַּמִּדְרָשׁ, רַבְּקָה הֵיטָה עֲקָרָה וְלֹא יֵלְדָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ הַמְּבָרְכִים (=לְבָן הָאָרֶץ וְחִבּוּרָתוֹ),
שֶׁהִיוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁבְּרַכְתָּם, "אֲחַתְּנוּ אֶת הַיְי לְאַלְפֵי רַבְּבָה", עֲשֵׂתָה פִירוֹת וְהַצְּלִיחָה, וּכְפִי שְׁמוּבָא בַּמִּדְרָשׁ
(בְּרַשִׁית רַבָּה ס, יב): "מִפְּנֵי מָה לֹא נִפְקְדָה רַבְּקָה, עַד שֶׁנִּתְפַּלֵּל עָלֶיהָ יִצְחָק? (כְּדֵי) שֶׁלֹּא יְהִיוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אוֹמְרִים:

'תְּפִילַתְנוּ עֲשֵׂתָה פִירוֹת'. אֲלֵא, (רַבְּקָה נִתְעַבְרָה רַק לְאַחַר) (ש') וְיַעֲתֵר יִצְחָק לָהּ לְנֹכַח אֲשֶׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הוּא".
וְלָכֵן חֲזָרוּ כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁל בְּלַעַם הַרְשָׁע לְקַלְלוֹת, כְּפִי שֶׁעָלָה בְּלִבּוֹ שֶׁל רִשָּׁע זֶה.

אוּלָּם, מֵאַחַר וְרָצָה הַקַּב"ה שֶׁבְּנָיו, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, יִתְבָּרְכוּ בְּכָל זֹאת בְּכָל הַבְּרָכוֹת הַלְלוּ, עַל דְּרָךְ שֶׁכִּפֶּה יַעֲקֹב עַל
שָׂרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, לְהוֹדוֹת לוֹ עַל הַבְּרָכוֹת – לָכֵן הִפָּךְ הַקַּב"ה, בְּרֹב רַחֲמָיו וְחֶסְדֵּיו, קִלְקְלָה אַחַת (הַקִּלְקָלָה שֶׁל "מָה טְבוֹ
אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב") (=שָׂאֵלוֹ בְּתֵי כְּנַסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת) לְבָרְכָה, כְּדֵי "שֶׁלֹּא יִפְסְקוּ מִיִּשְׂרָאֵל לְעוֹלָם". וְכָל זֹאת, כְּדֵי
שְׁיֻכְלוּ יִשְׂרָאֵל, עַל-יַדֵּי עֲבוּדַת הַתְּפִילָה בְּבְתֵי כְּנַסְיוֹת, וְעַסְק הַתּוֹרָה בְּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת, לְהַפְּוֹךְ אֶת כָּל שְׂאֵר הַקִּלְקָלוֹת
לְבָרְכוֹת (לְהַפְּוֹךְ אֶת מִידַת הַדִּין לְמִידַת הַרַחֲמִים).

וְלָכֵן, נִמְצָא לְפִי זֶה, כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת יַחֲזִרוּ עַל רֵאשִׁים שֶׁל יִשְׂרָאֵל רַק בְּפֶתַח תְּפִילַתְּם וְעַסְק הַתּוֹרָה בְּבְתֵי כְּנַסְיוֹת
וּבְבְתֵי מִדְרָשׁוֹת.

וּמָה מְאֹד יוֹמַתֵק לְהַבִּין כֶּעֶת אֶת הַפְּתוּב: "וְלֹא אָבָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְשַׁמֵּעַ אֶל בְּלַעַם". כְּלוֹמֵר, שֶׁלֹּא אָבָה לְשַׁמּוֹעַ
אֲפִילוֹ לְבָרְכוֹת שְׁלוֹ. כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם: (יִשְׂרָאֵל נִתְבָּרְכוּ עַל-יַדֵּי בְּלַעַם הַרְשָׁע. לָכֵן, מָה עֲשָׂה
הַקַּב"ה? " וַיַּהֲפֹךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת הַקִּלְקָלָה לְבָרְכָה" – הִפָּךְ רַק אֶת הַקִּלְקָלָה שֶׁל בְּתֵי הַכְּנַסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת
לְבָרְכָה. אֲבָל שְׂאֵר הַבְּרָכוֹת נִתְהַפְּכוּ חֲזָרָה לְקַלְלוֹת.

וּמָה הֵטַעַם? וּמִפְרָשׁ הַפְּתוּב "כִּי אֶהְבֶּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ" – בְּגִלְלָה שֶׁהַקַּב"ה אוֹהֵב אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּנָיו, לָכֵן רָצָה הַקַּב"ה
שִׁיִּשְׂרָאֵל בְּעַצְמָם יִהְפְּכוּ אֶת הַקִּלְקָלוֹת שֶׁל בְּלַעַם לְבָרְכוֹת, עַל-יַדֵּי "עֲבוּדָה", בְּבְתֵי כְּנַסְיוֹת וּבְבְתֵי מִדְרָשׁוֹת, שֶׁם
נִיתָן לְהַפְּוֹךְ אֶת הַדִּין לְמִידַת הַרַחֲמִים.

מֵעֵתָה יֵאִירוּ עֵינֵינוּ גַם לְהַבִּין אֶת מִנְהַג יִשְׂרָאֵל, לוֹמֵר אֶת הַפְּסוּק "מָה טְבוֹ אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב" בְּכְנִיסַתְּם לְבֵית הַכְּנִסֶּת.
שָׁכָן, לְפִי הַמְּבוֹאֵר, הַקַּב"ה הִפָּךְ רַק קִלְקָלָה זוֹ לְבָרְכָה, כְּדֵי שִׁיִּכְנְסוּ בְּנָיו, בְּתֵי כְּנַסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת, לְעַסוֹק שָׁם
בַּתְּפִילָה, וּבַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁעַל-יַדֵּי כֵךְ יִהְפְּכוּ אֶת כָּל הַקִּלְקָלוֹת שֶׁל בְּלַעַם הַרְשָׁע לְבָרְכוֹת. וְלָכֵן, דְּבַר טוֹב לוֹמֵר
פְּסוּק זֶה "מָה טְבוֹ אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב" בְּכְנִיסָה לְבְתֵי כְּנַסְיוֹת וּלְבְתֵי מִדְרָשׁוֹת.

"וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן"

עַל הַפְּתוּב: "וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן", כּוֹתֵב הַסְּפָרוֹנוֹ: "נִתָּן בָּהּ כַּח לְדַבֵּר כְּעִנְיָן "ה' שִׁפְתֵי תִפְתַּח" (תְּהִלִּים נ"א י"ז) וְכָל
זֶה הָיָה כְּדֵי שִׁיִּתְעוֹרֵר בְּלַעַם לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה". תִּמְחָה הַמְּשַׁגֵּיחַ מִמִּיר רַבִּי יַרְחֵם הַלּוֹי לִיבּוּבִיץ זצ"ל ("יִדְעַת תּוֹרָה") וְכִי אֵיךְ
אֲפָשֶׁר לְהַשׁוֹת בֵּין בְּקִשְׁתּוֹ שֶׁל דּוֹד מִלִּפְנֵי ה' שִׁיִּשְׁלַח לוֹ סִיעֵתָא דְשַׁמַּיָא כְּדֵי שְׁיֻכַּל לְעַמֵּד לְפָנָיו כְּרֵאוּי בַּתְּפִלָּה ("ה'
שִׁפְתֵי תִפְתַּח") לְבִין הַנֶּסֶת הַעֲצוּם שֶׁל פְּתִיחַת פִּי הָאֲתוֹן שֶׁנִּמְנָה בֵּין אוֹתָם נְסִים שֶׁנִּבְרְאוּ בְּעָרֵב שֶׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת?
בְּאֵר הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים קָמִיל רֵאשׁ יִשִּׁיבַת אוֹפְקִים: אֲכֹן כֵּן! מִדְּבָרֵי הַסְּפָרוֹנוֹ הַתְּחַדְּשׁ לָנוּ כִּי בְּאֲמָצְעוֹת הַכְּנָה נְכוֹנָה
לְתַפְּלָה, יְכוּל כָּל אָדָם לְחַלֵּל בְּקִרְבּוֹ בְּכָל יוֹם נֵס שֶׁהוּא בְּבַחֲנִינָת "פְּתִיחַת פִּי הָאֲתוֹן" לְהַתְרוֹמֵם מִמָּצֵב שֶׁל אָדָם שְׂאִינוּ
רְאוּי לְהוֹצִיא תְּפִלָּה מִפִּיו, לְאָדָם שֶׁנִּתָּן בּוֹ כַּח לְדַבֵּר עִם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּכַבּוּדוֹ וּבְעַצְמוֹ. לָכֵן הֵשׁוּ אֶת פְּתִיחַת פִּי
הָאֲתוֹן לְבִקְשָׁה שֶׁמְבַקְּשִׁים אָנוּ קִדְּם הַתְּפִלָּה "ה' שִׁפְתֵי תִפְתַּח".

נָא לְשַׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שֶׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרָגַע קָטָן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצְךָ" (ישעיה נד' ז') **כְּנִיסַת הַשְּׁבֹת: 19:22**

עֲרַשׁ"ק טז' תמוז תשע"ח (29.6.18) **בnei-zion.com** ר"ת 21:18 **יְצִיאַת הַשְּׁבֹת: 20:35**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן וַתֹּאמֶר לְבַלְעִם מָה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתָנִי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים"

עַל דְּבַרֵי הָאֲתוֹן לְבַלְעִם, "כִּי הִכִּיתָנִי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים", מִפְּרֵשׁ רש"י: "זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים - רְמִזוּ לוֹ (=הַקִּב"ה לְבַלְעִם): אֲתָה מְבַקֵּשׁ לַעֲקוֹר אוֹמָה, הַחוּגְגַת שְׁלֹשׁ רְגָלִים בְּשָׁנָה?!"

מִקּוֹר דְּבַרֵי רש"י הוּא מֵהַפְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (מִדְרָשׁ רַבָּה כ', י"ד): "וַתֹּאמֶר לְבַלְעִם מָה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתָנִי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים", רְמִזָּה לוֹ (=הָאֲתוֹן לְבַלְעִם): אֲתָה מְבַקֵּשׁ לַעֲקוֹר אוֹמָה, הַחוּגְגַת שְׁלֹשׁ רְגָלִים?!"

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מִדּוּעַ מְכַל הַמַּצּוֹת דּוֹקָא מַצּוֹת שְׁלֹשֶׁת הַרְגָלִים מִגְּנָה עַל יִשְׂרָאֵל מִקְלַת בַּלְעָם הַרְשָׁע? תַּחֲלִילָה, נִקְדִּים לְהַבִּיא מָה שְׁמִבּוֹאֵר בַּמִּדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (סִימָן ח'), שְׁהִטְעַם שְׁהַתִּיצַב מִלְאָךְ ה' שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּדַרְכּוֹ שֶׁל בַּלְעָם הַרְשָׁע (כְּדִי לְמַנוּעַ מִמֶּנּוּ לְלַכֵּת לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל), הָיָה כְּדִי לְעוֹרֵר בְּכַף אֶת זְכוּת גִּי הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים. וּכְפִי שְׁפָתוֹב בַּמִּדְרָשׁ: "מָה רָאָה (הַמִּלְאָךְ) לְהַקְדִּימוֹ (=אֶת בַּלְעָם) שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים עַד שֶׁלֹּא נִרְאָה לוֹ? (אֵלָּא), סִימָנִים שֶׁל (גִּי) אֲבוֹת הָרָאָה לוֹ (לְבַלְעָם)".

וְהֵנָּה, יְדוּעַ, שְׁשֵׁלֶשֶׁת הַרְגָלִים נִתְקַנּוּ כְּנֶגֶד שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים - אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב - כְּמִבּוֹאֵר בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה ל"א, ב'): "כְּתִיב, 'שְׁלֹשׁ רְגָלִים תַּחַג לִי בְּשָׁנָה' - הַקִּב"ה קָבַע שְׁלֹשׁ רְגָלִים בְּתוֹרָה, בְּזְכוּת הָאֲבוֹת, שְׂאִינִם בָּאִים לְפָנֵי הַקִּב"ה רִיקָנִים".

בַּסֵּפֶר "אֲהֵלֵי שָׁם" לְקְדוּשׁ רַבִּי שָׁם קְלִינְגְּבֵרְג הִי"ד (קֶרַח), הוּא מוֹסִיף רְמִזוּ נִפְלָא בַּפְּסוּק "שְׁלֹשׁ רְגָלִים תַּחַג לִי בְּשָׁנָה". "תַּחַג" (כְּתוּב חֶסֶר ו'), נוֹטְרִיקוֹן חֶסֶד, גְּבוּרָה תַּפְאָרֶת, כְּנֶגֶד גִּי הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים: אַבְרָהָם שְׁמִידָתוֹ חֶסֶד, יִצְחָק שְׁמִידָתוֹ גְּבוּרָה, וְיַעֲקֹב שְׁמִידָתוֹ תַּפְאָרֶת.

עַנְיָן זֶה מִבּוֹאֵר בְּיֵתֶר הֶרְחָבָה בְּדַבְרֵי ה"טוֹר" (או"ח סִימָן תִּי"ז), בְּשֵׁם אַחִיו הַרַב יְהוּדָה, הָאוֹמֵר גַּם הוּא, "שְׁהַמוּעֲדִים נִתְקַנּוּ כְּנֶגֶד הָאֲבוֹת: פְּסָח כְּנֶגֶד אַבְרָהָם, דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית יח', ו'): 'לוֹשֵׁי וְעֹשֵׂי עוֹגוֹת', וּפְסָח הָיָה. שְׁבוּעוֹת כְּנֶגֶד יִצְחָק, שְׁתַּקִּיעַת שׁוֹפָר שֶׁל מִתֵּן תוֹרָה הָיָה בְּשׁוֹפָר מֵאִילוֹ שֶׁל יִצְחָק. סְכוּת כְּנֶגֶד יַעֲקֹב, דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית ל"ג, י"ז): 'וְיַעֲקֹב נָסַע סְכָתָה וַיְבִין לוֹ בַּיֵּת וְלִמְקַנְהוּ עֲשָׂה סְכָתָה'".

הֵנָּה כִּי כֵן, מִטְעַם זֶה, מְיַד לְאַחַר שְׁהַתִּיצַב מִלְאָךְ ה' בְּדַרְכּוֹ שֶׁל בַּלְעָם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים - כְּדִי לְמַנוּעַ מִמֶּנּוּ לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּזְכוּת הָאֲבוֹת - פְּתַח הַקִּב"ה אֶת פִּי הָאֲתוֹן: "וַתֹּאמֶר לְבַלְעָם מָה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתָנִי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים". וְדָרְשׁוּ חז"ל: "רְמִזוּ לוֹ (=הַקִּב"ה לְבַלְעָם): אֲתָה מְבַקֵּשׁ לַעֲקוֹר אוֹמָה, הַחוּגְגַת שְׁלֹשׁ רְגָלִים בְּשָׁנָה?!" (דְּהַיְנוּ, רְמִזוּ לְבַלְעָם הַרְשָׁע, שְׁבִזְכוּת שְׁלֹשׁ רְגָלִים מִתְקַשְּׂרִים יִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשַׁת הָאֲבוֹת, וְלֹא תַצְלִיחַ לְקַלֵּלִם).

וְרֵאוּ לְהוֹסִיף הַקְּדָמָה יְקָרָה מִמְשַׁנְתּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ הָאֲרִיז"ל, בְּ"שַׁעַר הַפְּסוּקִים" (בְּלֶק), הַכּוֹתֵב: "וַיִּשְׁלַח מִלְאָכִים אֶל בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר פְּתוֹרָה. הֵנָּה, שְׁלַחַן תַּרְגוּמוֹ 'פְּתוֹרָא'. לְרַמּוֹז, כִּי מָה שְׁעָלָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל בְּלֶק לְהַלְחֵם בְּיִשְׂרָאֵל הָיָה כְּקֶרַח, שְׁחָלַק עִם מֹשֶׁה, לְפִי שְׁעִינוּ (שֶׁל קֶרַח) הִטְעָנוּ, שְׂרָאָה (אֶת) שְׁמוּאֵל עוֹמֵד מִזְרָעוֹ. וְכֵן בְּלֶק רָאָה בְּקִסְמֵי כִי דוּד מְלָךְ יִשְׂרָאֵל וְזָרְעוֹ, עֲתִידִים לְצִאת מֵרוּת הַמוֹאָבִיָּה, בֵּת מְלָךְ עֵגְלוֹן, שֶׁהוּא מִבְּנֵי בְּנֵי...וְהֵנָּה, מַלְכוּת בֵּית דּוּד זְכוּ לִיטוֹל כְּתֵר מַלְכוּת, שֶׁהוּא רְמִזוּ אֶל זֶר זֶהב שְׁעַל הַשְּׁלַחַן שְׁבַמְקָדֶשׁ, הַנְּקָרָא 'פְּתוֹרָא'. וְזֶהוּ מָה שְׂרַמְזוּ בְּלֶק לְבַלְעָם, שֶׁלֹּא יִפְחַד מִלְּהַתְקוּסֵט עִם יִשְׂרָאֵל, הַמְנַצְחִים לְכָל הָאוֹמוֹת, כְּמוֹ שְׂאֵמֶר הַפְּתוּב (שְׁמוֹת טו', י"ד): 'שְׁמַעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּ... (ו) יִכּוֹל הוּא (=בְּלֶק) לְנַצְחֵם, וְלֹא יִפּוֹל בְּיָדָם, כִּי הָרִי עֲתִידִים כָּל זָרַע מַלְכֵי בֵּית דּוּד לְצִאת מִמֶּנּוּ (=מִבְּלֶק)".

עַל-פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מֵרַחֵב ה"אֲגָרָא דְכָלָה" לְבָאֵר, שְׁעִיקָר הַפְּחַד שֶׁל בְּלֶק הָיָה, שְׂמָא יוֹצִיאֵו יִשְׂרָאֵל מִמוֹאָב אֶת הַנִּיצוּץ הַקְּדוּשׁ שֶׁל דּוּד הַמְלָךְ, שְׁהָיָה טְמוּן אֶצְל רוּת הַמוֹאָבִיָּה.

וּכְפִי שְׁמִבּוֹאֵר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שְׁעִיקָר חֵיוֹת הַקְּלִיפּוֹת (=כּוֹחוֹת הַטּוֹמָאָה) הוּא מְנִיצוּצוֹת הַקְּדוּשָׁה הַטּוֹמוֹנִים בְּתוֹכָן (=בְּתוֹךְ הַקְּלִיפּוֹת). שְׁכֵן, כָּל מָה שְׂבָרָא ה' יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִתְקַיֵּם מִכּוּחוֹ שֶׁל הַקִּב"ה, וְאֵף הַטּוֹמָאָה עֲצָמָה יוֹנֵקֶת וּמְקַבֵּלֶת אֶת חֵיוֹתָהּ מְנִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה הַטּוֹמוֹנִים בְּתוֹכָהּ. וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר מוֹצִיאִים מִהַקְּלִיפּוֹת אֶת חֵיוֹתָן, אֶת אוֹתָם מְנִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה, הֵן מְקִימוֹת קוֹל צְעָקָה גְדוֹלָה.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר גַּם ה"אֲגָרָא דְכָלָה" כִּי, "הַחֵיוֹת שֶׁל כָּל אוֹמוֹת הַגּוֹיִים הִיא מְחַמַּת נִיצוּצוֹת קְדוּשָׁה הַשְּׁקוּעִים בְּתוֹכָם. וְכִשְׂיִשְׂרָאֵל מְבָרְרִים (=מוֹצִיאִים אֶת) הַנִּיצוּצוֹת, אֲזִי נִשְׂאָרִים הָאוֹמוֹת (כְּפִגְרִים, וְתַתְּבַטֵּל אוֹתָהּ אוֹמָה". וְעוֹד אוֹמֵר ה"אֲגָרָא דְכָלָה", שְׂאוּמָה טְמָאָה כְּזֹאת, אֲשֶׁר יֵשׁ בְּתוֹכָהּ נִיצוּץ קְדוּשׁ, הַמְחַיָּה אוֹתָהּ, פּוֹחֶדֶת מְאֹד פֶּן יִלְקַח מִמֶּנָּה נִיצוּץ זֶה. שְׁכֵן, בְּרָגַע שִׁילְקַח מִמֶּנָּה נִיצוּץ זֶה, שֶׁהוּא, כְּאֲמוֹר,

כָּל חַיּוּתָהּ, תִּתְבַטֵּל אוֹתָהּ אוֹמְהָ, וְתַעֲבֹר מִן הָעוֹלָם: וְלִכֵּן אוֹתָהּ אוֹמְהָ מִטְמִינָה אֶת אוֹתוֹ הַנִּיצוֹץ בְּתוֹכָהּ עֲמוּק עֲמוּק בְּעַמְקֵי הַטּוֹמָאָה, כְּמוֹ אֶדָם הַמִּטְמִין אוֹצֵר יָקָר בְּמַחְבּוּא, לְבַל יִשְׁלֹטוּ בוֹ זָרִים. (וְכֵן מְבֹאֵר בְּדַבְרֵי הָאֲרִיז"ל (לִיקוּטֵי תוֹרָה, אִיוֹב): "הַחִיצוֹנִים (=כּוֹחוֹת הַטּוֹמָאָה), כְּשֵׁי שֶׁנִּשְׁמָה יָקָר־תֶּעֱרָךְ בֵּינֵיהֶם... הֵם נִיזוֹנִים עַל-גִּידָה, וְאֵינָם מְנִיחִים (לָהּ)... לְצֵאת מִשָּׁם כָּל־ל... (וְכֹאשֶׁר) הַקְדוּשָׁה (=הַנְּשָׁמָה) בֵּינֵיהֶן, יֵשׁ לָהֶם חַיּוּת וּמְזוּן וּשְׁפָע, וְכִשְׂאִין בֵּינֵיהֶם הַקְדוּשָׁה - הֵם מְתִים...").

בְּדֶרֶךְ זֶה מְפָרֵשׁ הַ"אֲגָרָא דְכָלָה" אֶת הַפְּתוּב: "וַיֵּרָא בָּלֵק בֶּן צְפּוֹר" - שֶׁרָאָה בְּקִסְמֵי כִי הַנִּיצוֹץ שֶׁל נִשְׁמַת דוֹד הַמְּלָךְ טְמוּן בְּמוֹאֵב.

וְלִכֵּן נִתְיָרָא מֵאֵד, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב: "וַיֵּגֶר מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעָם" - מוֹאֵב פָּחַד מֵאֵד שִׁישְׁרָאֵל יָקָחוּ מִמֶּנּוּ אֶת נִיצוֹץ דוֹד הַמְּלָךְ, שֶׁהוּא כָּל חַיּוּתָם - "כִּי רַב הוּא" - כִּי רַב וְגָדוֹל הוּא הַנִּיצוֹץ הַזֶּה, וְהוּא כָּל חַיּוּתָם. וְלִכֵּן: "וַיִּקְרָךְ מוֹאֵב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". "וַיִּקְרָךְ" - מְלִשׁוֹן קוֹצִים - שֶׁעָשָׂה בָּלֵק בְּכִשְׁפֵּי קוֹצִים וְגָדַר מִסְבִּיב לַנִּיצוֹץ דוֹד הַמְּלָךְ, כְּדִי שֶׁלֹּא יוּכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְגַעַת בְּנִיצוֹץ זֶה. וְלִכֵּן אָמַר בָּלֵק לְכָל הָאוֹמוֹת מִסְבִּיב: "עֲתָה יִלְחַכּוּ הַקְּהָל (=יִשְׂרָאֵל) אֶת כָּל סְבִיבְתֵינוּ, כְּלַחֲךָ הַשּׁוֹר אֶת יָרֵק הַשְּׂדֵה" - כְּלוֹמֵר לֹא רַק עָלֵינוּ אָנוּ דוֹאֲגִים, אֲלָא גַם עֲלֵיכֶם (=שְׂאֵר הָאוֹמוֹת), שֶׁהָרִי כְּשִׁיזְצִיאוֹ יִשְׂרָאֵל אֶת נִיצוֹץ מְשִׁיחַ בֶּן דוֹד מֵאִיתָנוּ, יִלְחַכּוּ הַקְּהָל (=יִשְׂרָאֵל) לֹא רַק אוֹתָנוּ, אֲלָא גַם אֶת "כָּל סְבִיבְתֵינוּ" - גַּם אֶתְכֶם.

(בְּעֵגְוִן זֶה מְצִינּוּ אֲצֵל פְּרַעַה בְּפְתוּב (שְׁמוֹת י"א, ט'): "וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פְּרַעַה לְמַעַן רַבּוֹת מוֹפְתֵי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם", רֹאשֵׁי תִיבוֹת רַמְב"ם, שֶׁבִּכְחַ הַנִּיצוֹץ שֶׁל נִשְׁמַת הַרַמְב"ם שֶׁהִיָּתָה בְּמִצְרַיִם, הַקְּשָׁה פְּרַעַה אֶת לְבוֹ קוֹדֵם מִפְּת בְּכוֹרוֹת וְקוֹדֵם קְרִיעַת יַם סוּף, וּמִזֵּה הוּא שָׂאֵב אֶת הַכַּח לְהִלָּחֵם בְּקִדְשָׁה גַם אַחֲרֵי כָּל הַמַּפְּוֹת שֶׁהוּא קָבֵל.

אוֹלָם, כִּידוּעַ, פְּרַעַה וְחִילוֹ "יִרְדּוּ בְּמִצּוֹת כְּמוֹ אֲבִי" (כָּל אוֹת שֶׁנִּיָּה נִקְבַּל רַמְב"ם), לְרַמְזוֹ שֶׁנִּיצוֹץ הַרַמְב"ם לֹא עָזַר לְמִצְרַיִם שֶׁטְבְּעוּ בֵּים (סוּף). וּמִסִּים הַ"אֲגָרָא דְכָלָה" אֶת דְּבָרָיו הַקְדוּשִׁים: "וְעַתָּה, לְכוּ חֲזוּ מִפְּעֻלוֹת ה', הַחוֹשֵׁב מַחְשְׁבוֹת לְבַלְתִּי יַדְח מִמֶּנּוּ נִדְח, שְׁמִמְנוּ (=מִבְּלֵק) יֵצֵא עֵגְלוֹן, אֲבִיָּה שֶׁל רוֹת, שְׁמִמְנָה יֵצֵא חוֹטֵר מִגְּזַע יִשְׂרָאֵל, כִּי ה' הִפְרָ עֲצָתָם. וְעַצַּת ה' לְעוֹלָם תַּעֲמוּד". כְּלוֹמֵר, אוֹמֵר הַ"אֲגָרָא דְכָלָה", אַחַד מִפְּלֵאֵי הַהַשְׁגָּחָה הוּא, שְׁדוּקָא הַקְּלִיפָה עֲצָמָה מוֹצִיאָה מִתּוֹכָהּ בְּעַל כּוֹרְחָה אֶת נִיצוֹץ דוֹד הַמְּלָךְ, אוֹתוֹ נִיצוֹץ שֶׁכָּל-כָּךְ נִסְתָּה לְהַסְתִּירוֹ. מַעַתָּה יֵשׁ לוֹמֵר, כִּי עֵיקַר הַפְּחַד שֶׁל בָּלֵק מְלָךְ מוֹאֵב לֹא הָיָה רַק מֵהַתְּגָלוֹת הַנִּיצוֹץ הַקְדוּשׁ שֶׁל דוֹד הַמְּלָךְ, שֶׁהָיָה טְמוּן בְּמוֹאֵב, אֲלָא עֵיקַר פְּחַדוֹ הָיָה מִכָּךְ שֶׁדוֹד הַמְּלָךְ עֲתִיד לְהִיּוֹת מְלָךְ הַמְּשִׁיחַ, אֲשֶׁר יָבוֹא וַיִּגָּאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגֵאוּלָּה הַעֲתִידָה, וְאֵז וַיִּרְשׁוּ יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת אֲדוֹם, עֲמוּן וּמוֹאֵב, וַיַּחְרִיבוּ אֶת כָּל הַסְּטֵרָא אַחֲרָא, עַד שֶׁהֵאֱלִילִים כָּרוֹת יַפְרָתוֹן, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂדִי, וְרוּחַ הַטּוֹמָאָה יַעֲבִיר ה' כָּלִיל מִן הָאֶרֶץ, אָמֵן וְאָמֵן. (עַל כִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

קֶרַח חֲקַת בָּלֵק

עַל סֵדֶר הַפְּרָשִׁיּוֹת "קֶרַח חֲקַת בָּלֵק", שׁוֹאֵל רַבֵּי שְׁלֵמָה סוּבֵל, בְּסִפְרוֹ "שְׁלֵמָה חֲדָשָׁה": מַה פֶּשֶׁר הָאוֹת ק' בְּפְרָשִׁיּוֹת "קֶרַח חֲקַת בָּלֵק"? (הַמִּתְבַּוֵּן רוֹאֵה שֶׁבְּפְרָשַׁת קֶרַח הָאוֹת ק' הִיא בְּהַתְּחֵלָה, בְּפְרָשַׁת חֲקַת הָאוֹת ק' הִיא בְּאֶמְצָע, וּבְפְרָשַׁת בָּלֵק הָאוֹת ק' הִיא בְּסוּף).

וּמְבֹאֵר עֵגְוִן זֶה וְאוֹמֵר רַבֵּי שְׁלֵמָה סוּבֵל: צְרִיף לְדַעַת שֶׁהָאוֹת ק' רוֹמְזֵת לְקְדוּשָׁה (שַׁבַּת קַדִּי). עַל-כֵּן, בְּפְרָשַׁת קֶרַח ה-ק' בְּהַתְּחֵלָה, כְּדִי לְרַמּוֹז לָנוּ שֶׁקֶרַח הָיָה קְדוּשׁ, וְהִיָּתָה לוֹ רוּחַ הַקְּדוּשׁ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב "כָּל הָעֵדָה כָּל־סָדִים קְדוּשִׁים וּבְתוֹכָם ה'". אֲלָא, שֶׁהוּא הָיָה קְדוּשׁ רַק בְּתַחֲלִילָה, וְלֵאחֲרַי שִׁיָּצָא כְּנֶגֶד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, נִעְלָמָה קְדוּשָׁתוֹ וְנִטְרַד מִן הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְאִילוּ, בְּפְרָשַׁת חֲקַת הַקְדוּשָׁה הִיא בְּאֶמְצָע. שְׁכֵן, הַפְּרָשָׁה מִתְחִילָה בְּעֵגְוִן טְמָא, שֶׁהִזּוּ עָלָיו מִיָּם טְהוֹרִים וְנִטְהָר, וְהוּא עָתָה בְּבַחֲנֵי קְדוּשָׁה. וְאַחֲרֵי-כֵן מְמַשִּׁיכָה הַפְּרָשָׁה בְּנוֹשָׂאִים אַחֲרִים. וְאִילוּ בְּפְרָשַׁת בָּלֵק, הַקְדוּשָׁה הִיא בְּסוּף, לְרַמּוֹז לָנוּ, שֶׁבָּלֵק בְּתַחֲלִילָה הָיָה טְמָא וְהַתְּחִיב עִם בְּלַעַם, כְּדִי לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, אֲךָ לְבִסוּף זָכָה, וַיִּצָּאָה מִמֶּנּוּ רוֹת הַמוֹאֲבִיָּה, שְׁמִמְנָה יֵצֵא דוֹד הַמְּלָךְ. "אִמְרַתִּי כִּפְדָּ אֲכַבְּדָךְ, וְהִנֵּה מִנְעָדָה ה' מִכְּבוֹדָךְ"

מְסוּפָר עַל אַבְרָךְ אַחַד, מִבְּאֵי בֵיתוֹ שֶׁל הָאֲדַמּוּ"ר רַבֵּי חַיִּים מְצַאנֵי, שֶׁאֵף שֶׁהִיָּה תַלְמִיד חָכֵם וְלַמְדָן מוֹפְלָג, הַחֵל לְאַחֲרוֹנָה לְהַתְּגָאוֹת בְּמַעֲלוֹתָיו, לְרַדּוֹף כְּבוֹד וְלִזְלֹל בְּמִצּוֹת הַתּוֹרָה.

הַגִּיעָה שַׁבַּת פְּרָשַׁת בָּלֵק, וְהָאֲבָרָךְ בָּא כְּמִנְהַגוֹ לְהַתְּפַלֵּל בְּבֵית-מִדְרָשׁוֹ שֶׁל ר' חַיִּים. הָאֲדַמּוּ"ר מְצַאנֵי נֶהֱג לְקַרָא בְּעֲצָמוֹ אֶת פְּרָשַׁת הַשְּׁבוּעַ, וְלִכְבֹּד בְּעֵלְיָה לְתוֹרָה אֶת חֲסִידָיו וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמוֹ. רַחַשׁ קַל עָבַר בְּקֶרֶב הַחֲסִידִים, בְּשַׁעַה שֶׁהִרְבִּי קָרָא בְּשֵׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אַבְרָךְ לְעֵלְיָה לְתוֹרָה. וּבְנוֹסָף, הִיָּתָה זֶה עֲלִית "שְׁשִׁי", עֲלִיָּה מְכוּבֶדֶת, שְׁזוֹכִים בָּהּ גְּדוּלַת תּוֹרָה וַיִּרָאָה. וְהִנֵּה, לֹא סִים ר' חַיִּים לְקַרָא אֶת הַפְּסָקָה כָּלָה עַד "שְׁבִיעִי", אֲלָא קָצַר בְּשִׁנֵּי פְּסוּקִים, וְסִים בְּפְתוּב: "וְעַתָּה בְּרַח לָךְ אֵל מְקוֹמְךָ. אִמְרַתִּי כִּפְדָּ אֲכַבְּדָךְ, וְהִנֵּה מִנְעָדָה ה' מִכְּבוֹדָךְ". דְּבַר הַרְבִּי נִישָׂא בְּרַחְבֵי בֵית הַכְּנֶסֶת הַמְּלָא, כְּמוֹ רוּחַ סַעֲרָה. וְאֵף הָאֲבָרָךְ, שֶׁתַּלְמִיד חָכֵם הָיָה, חָשׁ בְּכּוֹנֵת הַצַּדִּיק הַדְּגוּל, וְהַחֵל מְהֵרָה בְּתַשׁוּבָה. בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר, חָזַר הָאִישׁ לְמוֹטֵב, וְחֲטָאוֹת נְעוּרָיו נִשְׁתַּכְּחוּ מִמֶּנּוּ, כֹּלָא הִיוּ. שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטַן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז') **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 19:22**

עֲרַשׁ"ק טז' תמוז תשע"ח (29.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:18 **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:35**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל בְּלֶק בְּנֵה לִי בְּזֶה שְׁבֻעָה מְזַבְּחֹת וְהָכֵן לִי בְּזֶה שְׁבֻעָה פְּרִים וְשְׁבֻעָה אֵילִים"

על הפתוב, "וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל בְּלֶק בְּנֵה לִי בְּזֶה שְׁבֻעָה מְזַבְּחֹת", שואלים חז"ל במדרש, מדוע מבקש בלעם הרשע לבנות דוקא **שבועה** מזבחת, שעליהם יקריב **שבועה** פרים ושבועה אילים? וכפי דברי חז"ל במדרש (במדב"ר כ', יח'): "ולמה שבועה מזבחות? (אלא) כנגד שבועה מזבחות שבנו שבועה צדיקים מאדם ועד משה, ונתקבלו (בשמים). (ואלו הם), אדם, הבל, נח, אברהם, יצחק, יעקב ומשה. שהיה אומר (בלעם) למה קבלת את אלו? לא בשביל עבודה שעבדו לפניך קבלתם?".

וצריך להבין ענין זה. שכן, וכי מה ענין **שבועת** הצדיקים ל**שבועת** המזבחות?

ה"אמרי אמת" להגה"ק רבי יהודה לייב איגר מלובלין, מבאר את פונת מדרש זה, על-פי מה שתקנו לנו חז"ל לומר בשבת (שחרית): "ישמח משה במתנת חלקו... שני לחות אבנים הוריד בידו. וכתוב בהם שמירת שבת". ובאר הטור על-פי המדרש (שמו"ר א'-כח), שמשה רבנו בחר לישראל עוד בהיותם במצרים את השבת ליום מנוחה מעבודת הפרך. וכפי שכתוב במדרש (שמות רבה א', כח): "ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם, ראה שאין להם מנוחה. הלך ואמר לפרעה: מי שיש לו עבד, אם אינו נח יום אחד בשבוע, הוא מת. ואלו עבדיך, אם אין אתה מניח להם יום אחד בשבוע (למנוחה) – הם מתים. אמר לו (פרעה): לך ועשה להן כמו שתאמר. הלך משה ותקן להם את יום השבת לנוח".

ולכן מטעם זה תקנו לנו חז"ל לומר: "ישמח משה במתנת חלקו". שכן, משה שמח בחלקו שכבר זכה לתת לישראל את השבת כבר במצרים (עוד לפני שנתנה התורה).

ובאמת, כאשר נתבונן, נראה שמטעם זה זכה משה למסור את מצות השבת לישראל גם לאחר שיצאו ממצרים, כמו שכתוב (שמות לא', יב'): "ואתה דבר אל בני ישראל לאמר, אך את שבתתי תשמרו כי אות היא ביני וביניכם לדרתים לדעת כי אני ה' מקדשכם". וכבר עמדו חז"ל על לשון "אך את שבתתי", שהוא לשון **מיעוט/חיסור**. שכן, צריך לדעת, מה בא הוא כאן למעט/לחסר?

אלא, לפי האמור רואים אנו, שבמצרים שמרו ישראל את השבת רק כדי לנוח ממלאכתם המפרכת. אולם, ברור שהתכלית הנרצה היא לשמור על השבת כדי להתקדש לה' יתברך. וזה שאמר הקב"ה למשה: "ואתה", שבחרת את השבת לישראל במצרים כדי שינוחו ממלאכתם, עתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו". "אך" הוא בא למעט/להחסר ולומר, שעתה לא תשמרו את השבת רק כדי לנוח, אלא "לדעת כי אני ה' מקדשכם" – לשמור את השבת כדי להתקדש לה' יתברך.

נמצאנו למדים מכל זה, שמשה רבנו הוא בעצם "הצינור" להמשיך לישראל את קדושת השבת, ולכן אומר ה"אמרי אמת", מטעם זה היה משה רבנו הצדיק **השביעי** מאדם ראשון, שבנה מזבח לה'. וזאת, כנגד היום **השביעי** – יום השבת, שהמשיך לישראל בקדושתו.

ויש להוסיף מה שאמרו חז"ל (וזאת הברכה): "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה' (בישראל לא קם), אבל באומות העולם קם, ומנו(=ומי הוא)? זה בלעם בן בעור".

לכן, כאשר ראה בלעם הרשע את גדל כוחו של משה, שהמשיך לישראל את קדושת השבת, בקש להילחם כנגדו מצד **הטומאה**, שהרי "באומות העולם קם (נביא כמשה)... זה בלעם בן בעור". על-כן בנה בלעם דוקא שבועה מזבחות כנגד שבועת המזבחות שבנו הצדיקים מאדם ועד משה, כדי להתנגד בפח **הטומאה** שלו למשה, שבנה כאמור את המזבח **השביעי**, כנגד יום השבת שהמשיך לישראל.

מעתה, יומתק להוסיף כאן מה שכתב ה"אמרי נעם" (בלק אות ד'), ש"בלק בן צפור בלעם" הם בגמטריה "שבת". וזאת, כדי לומר לך שכל רצונם של רשעים אלו היה להילחם כנגד קדושת השבת שהמשיך משה לישראל, ולכן בנו **שבועה** מזבחות והקריבו בהם שבועה פרים ושבועה אילים.

אָלֵא, שְׂרָשָׁעִים אֵלֹו לֹא הִבִּינוּ כִּמָּה גְדוּלָה קְדוּשַׁת הַשְּׁבֵת שֶׁנִּתֵּן הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל. וְזֹאת, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ, שֶׁבִפְנֵי קְדוּשַׁת הַשְּׁבֵת נִמְתְּקִים כָּל הַדִּינִים מֵעַל יִשְׂרָאֵל. וְעִיקַר הַמִּתְקַת הַדִּינִים הִיא בְּשֵׁבֶת קֹדֶשׁ (תְּרוּמָה קל"ה), כַּמְבוֹאָר בִּזְהַר הַקְּדוּשׁ: "כִּד עֵיל שְׁבֵתָא אִיהִי אֲתִיחִידַת וְאֲתִפְרִישַׁת מִסְטָרָא אַחְרָא, וְכָל דִּינֵין מֵתַעְבְּרִין מִינָהּ" (=הַשְּׁבֵת מוּבְדֵלֶת מִכּוּחֹת הַטּוּמְאָה, וְכָל הַדִּינִים מִסְתַּלְקִים מִמֶּנָּה). (ע"פ "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה")
 "כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי, וְכָלְבִיא מִי יִקִּימֵנוּ" (כד' ט')

עַל הַכְּתוּב: "כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי, וְכָלְבִיא מִי יִקִּימֵנוּ", שֶׁשָּׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (בְּרֵכוֹת יב'): "אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ בֶן זוּטְרַתִּי, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר זְבִידָא: בְּקִשׁוֹ (חז"ל) לְקַבֵּעַ פְּרִשַׁת בָּלֶק בְּקִרְיַת שְׁמַע. וּמִפְּנֵי מָה לֹא קָבְעוּהָ? מִפְּנֵי טְרַח צְבוּר. מֵאִי טַעְמָא? (=מָה הַטַּעַם שֶׁבִּקְשׁוּ לְקַבּוֹעַ אֶת פְּרִשַׁת בָּלֶק בְּקִרְיַת שְׁמַע?)... אֵלֵא אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַּר אֲבִין: מִשׁוּם דְּכַתִּיב בָּהּ הָאִי קָרָא (=מִשׁוּם שְׁכָתוּב בָּהּ): 'כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי, וְכָלְבִיא מִי יִקִּימֵנוּ'.
 וּפְרַשׁ רַש"י: "דְּדַמִּי (=דוּמָה) ל'בְּשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ', שֶׁהַקַּב"ה שׁוֹמְרָנוּ בְּשִׁכְבְּנוּ (=בְּעַת שִׁנַּת הַלֵּילָה) וּבְקוּמָנוּ, לְשִׁכַּב שְׁלֹוִים וּשְׁקֵטִים כְּאָרִי וְכָלְבִיא" (=שֶׁכָּל בְּעָלֵי הַחַיִּים מִפְּחָדִים לְהַפְרִיעַ אֶת מְנוּחָתָם).
 דְּהִינּוּ אוֹמַר רַש"י, לְפָסוּק "כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי וְכָלְבִיא" יֵשׁ דְּמִיּוֹן לְמָה שְׂאֲנוּ אוֹמְרִים בְּקִרְיַת שְׁמַע "וְדַבְּרַת בָּם... בְּשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ" – שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵר עָלֵינוּ שְׁנוּכָל לְשִׁכַּב לִישׁוֹן בְּשִׁלּוּהַ כְּאָרִי וְכָלְבִיא, שְׂאִין אִף חֵיהֶּ הַמְּפָרִיעָה לָהֶם בְּמְנוּחָתָם, מִפְּנֵי שְׂאִימָתָם עָלֶיהָ.
 וְלִכְאוּרֵה תְמוּהָ הַדְּבַר. שְׂכֹן, רַק בְּגִלְל פָּסוּק אַחַד "כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי וְכָלְבִיא" בְּקִשׁוֹ חז"ל לְקַבּוֹעַ אֶת כָּל פְּרִשַׁת בָּלֶק בְּקִרְיַת שְׁמַע?

וַיֵּשׁ לֹאמֵר, שֶׁהִנֵּה, יְדוּעַ מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (בְּרֵכוֹת יג'): "כָּל הַמְּאָרִיךְ ב'אַחַד' (שֶׁל שְׁמַע), מְאָרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. אָמַר רַבִּי אַחָא בַּר יַעֲקֹב: וּבְדִלְתָא (שֶׁל אַחַד). אָמַר רַבִּי אַסִּי: וּבִלְבָד שְׁלֵא יַחְטֵף בַּחֲיִיתָ (שֶׁל אַחַד). (רַבִּי יְרֵמְיָה רָאָה אֶת רַבִּי חֵיָא בַּר אֲבָא מְאָרִיךְ הַרְבֵּה ב'אַחַד')... אָמַר לִיה: כִּיּוֹן דְּאִמְלִיכְתִּיהּ (=אָמַר לוֹ: כִּיּוֹן שֶׁהַמְּלַכְתָּ אֶת הַקַּב"ה) לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם, תּוּ לֹא צְרִיכַת (=יֹתֵר לֹא צְרִיךְ)".
 וְכֵן מְבוֹאָר בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ (או"ח סימן ס"א, ס"ו): "צְרִיךְ לְהֶאָרִיךְ בַּחֲיִיתָ שֶׁל 'אַחַד', כִּדִּי שְׂיִמְלִיךְ הַקַּב"ה בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ... וַיִּאָרִיךְ בְּדִלְתָא שֶׁל 'אַחַד', שִׁיעוֹר שֶׁיִּחְשׁוּב שֶׁהַקַּב"ה יַחֲדִיד בְּעוֹלָמוֹ, וּמוֹשֵׁל בְּ–ד' רוּחוֹת הָעוֹלָם".
 וְהִנֵּה, בִּיאוֹר הָאֲמוּנָה בְּקִרְיַת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אַחַד" הוּא לְהֶאֱמִין בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהַקַּב"ה הוּא אַחַד יַחֲדִיד וּמְיֻחָד, הַמוֹשֵׁל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּפּוֹעֵל כְּרִצּוֹנוֹ, וְאִין שׁוּם כּוֹחַ בְּעוֹלָם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וּבְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם, שֶׁיְכוֹל לְפַעוֹל כְּנֶגֶד רִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְלָכֵן בְּקִשׁוֹ חז"ל לְקַבּוֹעַ אֶת פְּרִשַׁת "בָּלֶק" בְּקִרְיַת שְׁמַע, כִּי בְּמַלְחַמַת בָּלֶק וּבִלְעָם כְּנֶגֶד עַם יִשְׂרָאֵל נִתְגַּלָּה הַגִּילּוּי הָאֲמִיתִי שֶׁ"ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אַחַד" לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם.
 וְאִפִּילוֹ שִׁיתְקַבְּצוּ כָּל כּוּחוֹת הַטּוּמְאָה תַּחַת הַשְּׁגָחָתָם שֶׁל בָּלֶק וּבִלְעָם, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְפַעוֹל כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל. שְׂכֹן, הַקַּב"ה גָּלָה אֶת אַחְדוּתוֹ, שֶׁהוּא שׁוֹלֵט יַחֲדִיד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם, וְאִין זוּלָתוֹ.
 וּמַעַתָּה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מִדּוּעַ בְּקִשׁוֹ חז"ל לְקַבּוֹעַ אֶת פְּרִשַׁת "בָּלֶק" בְּקִרְיַת שְׁמַע, בְּגִלְל שִׁישׁ בָּהּ אֶת הַפָּסוּק "כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי וְכָלְבִיא", שֶׁהוּא דוּמָה לְמָה שְׂאֲנוּ אוֹמְרִים בְּקִרְיַת שְׁמַע "בְּשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ". שְׂכֹן, בְּפָסוּק זֶה ("כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי וְכָלְבִיא") הַזְּכִיר בִּלְעָם בְּנְבוּאָתוֹ אֶת הַכַּחַס הַגְּדוֹל שֶׁל קִרְיַת שְׁמַע "בְּשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ", שְׂאִפִּילוֹ שְׂאֲנוּ יִשְׁנִים עַל מִיטָתָנוּ וְאִין אָנוּ יוֹדְעִים מָה אוֹיְבֵינוּ זּוֹמְמִים לַעֲשׂוֹת לָנוּ, לְמַרּוֹת זֹאת הַקַּב"ה, שֶׁהוּא אַחַד יַחֲדִיד וּמְיֻחָד הוּא הַשׁוֹלֵט עַל כָּל הָעוֹלָם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם, הוּא הַמְּגַן עָלֵינוּ וְלֹהֲפֵר אֶת עֲצַת אוֹיְבֵינוּ שְׁלֵא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ מְאוּמָה לְבָנָיו הַקְּדוּשִׁים. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְחֵק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)
 "תַּמַּת נַפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל" (כג' י')

עַל קִרְיַתָּה זֶה שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע, אָמַר פֶּעַם רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְאִיר הַכֶּהֵן מְרַאדִין, ה"חֲפֵץ חַיִּים": "הַבְּלַעְמִים" שֶׁכָּל דוֹר וְדוֹר בּוֹחֲרִים לַחֲיוֹת חַיִּי הוֹלְלוֹת וְטוּמְאָה, וּכְשֶׁמְגִיעָה שְׁעַתָּם לְהַסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, מְבַקְשִׁים הֵם לְמוֹת "מוֹת יִשְׂרָאֵל". אוּלָם עַל רִשְׁעֵי הָעוֹלָם לְדַעַת, שִׁישׁ דִּין וַיֵּשׁ דִּין עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכִדִּי לְזָכוֹת ב'מוֹת יִשְׂרָאֵל', צְרִיכִים לְפָנֵי כֹן לַחֲיוֹת "חַיִּי יִשְׂרָאֵל".
 כִּיּוֹצֵא בְּכָךְ הָיָה אוֹמֵר הַצַּדִּיק רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִבְּעֵלְז: אֲתָה מוֹצֵא כִּיּוֹם יְהוּדִים, הַחַיִּים כָּל הַיָּמִים "כְּגוּיִים גְּמוּרִים", וּבְכָל זֹאת מְבַקְשִׁים לְמוֹת "מוֹת יִשְׂרָאֵל" כְּחַסִּידִים יְרָאִים וְשְׁלָמִים. אִךְ יֵשׁ לְדַעַת, כִּי כְּפִי שְׂמַצִּיעִים אֶת הַמַּטָּה, כִּךְ יִשְׁנִים עָלֶיהָ, וְהַמְּבַקֵּשׁ לְמוֹת כִּיּוּדִי כְּשֶׁר, צְרִיךְ לְפָנֵי כֹן לַחֲיוֹת כִּיּוּדִי כְּשֶׁר...
 שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשְׁמוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּי!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"עַמִּי, זָכַר נָא מַה יַעֲזִיב בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב, וּמַה עָנָה אֹתוֹ בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר מִן הַשָּׂטִים... לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה'"

עַל הַפְּטָרַת הַשְּׁבוּעַ (מִיכָה ו' ה'): "עַמִּי, זָכַר נָא מַה יַעֲזִיב בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב... לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה'", כְּתוּב בְּגִמְרָא: "מֵאִי (=מֵהִי פִּנְתַּת הַפְּטָרָה) 'לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה'?' אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: דַּעוּ כַּמָּה צְדָקוֹת עֲשִׂיתִי עִמָּכֶם, שְׁלֵא כַּעֲסִיתִי בִּימֵי בַלְעָם הַרְשָׁע. שְׁאֵל מְלִי כַּעֲסִיתִי (=אִם הָיִיתִי כּוֹעֵס), לֹא נִשְׁתִּיר מִשׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂרִיד וּפְלִיט (=לֹא נִשְׁתִּיר חֲלִילָה מִיִּשְׂרָאֵל שְׂרִיד וּפְלִיט)".

וְהִנֵּה, בְּעֵינֵינוּ זֶה שֶׁל "עַמִּי, זָכַר נָא מַה יַעֲזִיב בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב", כּוֹתֵב הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ דְּבָרִים נוֹרָאִים (שְׂרָאוּי לְלִמּוּד וּלְהַפְנִים בְּקֶרְבָּנוּ), וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים (בְּחֻקֵּי קִיב, מִתּוֹרָגִים): "אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אָמַר לָהֶם הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: 'זָכַר נָא מַה יַעֲזִיב בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב, וְיִשְׁאַנְחֵנוּ צוֹעֲקִים בְּכָל יוֹם, וְאֵנּוּ גּוֹעִים בְּבִכָּה (אִיכָּה ה', א'): 'זָכַר ה' מַה הָיָה לָנוּ הַבִּיטָה וְרָאָה אֶת חֲרַפְתָּנוּ, (וְכֵן תְּהִלִּים קלז', ז'): 'זָכַר ה' לְבְנֵי אָדוֹם' (מַה שֶּׁעָשׂוּ לָנוּ), וְאֵין הַקַּב"ה רוֹצֵה לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵינוּ. (וּמַה הַטַּעַם לְכַךָ שְׂאִין הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵינוּ?).

וְעוֹנָה הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ: "אֵין נָא, אֲלֵא לְשׁוֹן בְּקִשָּׁה (דְּהֵינּוּ, הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה שְׁנִזְכּוֹר מַה יַעֲזִיב בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב. וּמֵאַחֵר) וְאֵנּוּ לֹא מִשְׁגִּיחִים בּוֹ (=מְקַשְׁיָבִים לוֹ). (הִנֵּה, מִיָּדָה כְּנִגְדַּת מִיָּדָה)... כֵּן אֵנּוּ צוֹעֲקִים 'זָכַר ה' מַה הָיָה לָנוּ הַבִּיטָה וְרָאָה אֶת חֲרַפְתָּנוּ' (וְכֵן) 'זָכַר ה' לְבְנֵי אָדוֹם' (מַה שֶּׁעָשׂוּ לָנוּ), וְאֵין הַקַּב"ה רוֹצֵה לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵינוּ".

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מְדַבְּרֵי הַזֶּהר דְּבָרִים נוֹרָאִים! הִנֵּה, כִּינּוֹן שֶׁהַקַּב"ה מִתְחַנֵּן אֵלֵינוּ, שְׁנִזְכּוֹר "עַמִּי, זָכַר נָא מַה יַעֲזִיב בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב", וְאֵין אֵנּוּ נִעְנִים לְבִקְשָׁתוֹ, הִנֵּה, כִּי אֵז, מִיָּדָה כְּנִגְדַּת מִיָּדָה, הוּא יִתְבָּרַךְ מִתְעַלֵּם מִכָּל מִינֵי הַזְּכִירוֹת שְׂאֵנוּ מְבַקְשִׁים, כְּגוֹן "זָכַר ה' מַה הָיָה לָנוּ הַבִּיטָה וְרָאָה אֶת חֲרַפְתָּנוּ", "זָכַר ה' לְבְנֵי אָדוֹם (מַה שֶּׁעָשׂוּ לָנוּ), וְאֵין הוּא מִשְׁגִּיחַ בָּנוּ.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֵינֵינוּ זֶה. שְׂכֵן, מְדוּעַ חָשׁוּב לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שְׁנִזְכּוֹר אֶת הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה לָנוּ הַקַּב"ה כְּאֲשֶׁר הִצִּיל אוֹתָנוּ מִצִּיפּוֹרְנֵי שְׁתֵי הַקְּלִיפּוֹת הַטְּמָאוֹת הַלְלוּ, בְּלֶק וּמוֹאָב, כְּאֲשֶׁר הִפָּךְ אֶת קְלָלוֹת בַּלְעָם לְבִרְכוֹת? וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁהִנֵּה כְּאֲשֶׁר נִתְבּוֹנָן, נִשְׁכִּיל לְהַבְחִין שִׁישׁ הַבְּדֵל גְּדוֹל בֵּין הַמְּלַחְמָה שְׁנִהְלוּ בְּלֶק וּבַלְעָם כְּנִגְדַּת יִשְׂרָאֵל וּבֵין שְׂאֵר הַמְּלַחְמוֹת שְׁנִהְלוּ אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל כְּנִגְדָּנוּ.

שְׁהָרִי, כָּל הַמְּלַחְמוֹת שֶׁהָיוּ כְּנִגְדַּת יִשְׂרָאֵל הָיוּ גְלוּיּוֹת בְּפוּעֵל מִמֶּשׁ, וְעַל-כֵּן יְכוּלִים הָיוּ יִשְׂרָאֵל לְהַתְפַּלֵּל לַה' יִתְבָּרַךְ שְׁיוֹשִׁיעַ אוֹתָם, כְּגוֹן שְׁעַבּוּד מִצְרַיִם בְּעַבְדֻת קִשָּׁה, שְׂאֵז צָעֲקוּ יִשְׂרָאֵל אֶל ה': "וַיִּאֲנָחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעַבְדָּה וַיִּזְעַקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעַבְדָּה". וְכֵן בְּמִלְחַמַּת עֲמָלֵק, שְׂאֵז "וַיִּמְשָׁה אֶהָרָן וְחֹרֵר עָלָיו רֹאשׁ הַגִּבְעָה, וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַגִּבֵּר יִשְׂרָאֵל". וְכֵן "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי... כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים וַיִּלְחַם בְּיִשְׂרָאֵל... וַיִּדַּר יִשְׂרָאֵל נָדַר לַה' וַיֹּאמֶר אִם נָתַן תַּתֵּן אֶת הָעָם הַזֶּה... וַיִּשְׁמַע ה' בְּקוֹל יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֶת הַכְּנַעֲנִי וַיַּחֲרֵם אֹתָהֶם".

אוּלָּם כְּאֵן, בְּמִלְחַמַּת בְּלֶק וּבַלְעָם כְּנִגְדַּת יִשְׂרָאֵל לֹא הָיְתָה זֹאת מְלַחְמָה בְּפוּעֵל מִמֶּשׁ (עִם אֲנָשֵׁי צָבָא בְּחָרֵב וּבְחַנְיָה), אֲלֵא כָּל הַמֵּאֲבָק הָיָה רוֹחְנִי, טְמִיר וְנִעְלָם מֵאַחֲרֵי הַקְּלָעִים, בֵּין כּוֹחוֹת הַטְּוֹמָאָה בְּלֶק וּבַלְעָם, לְבֵין כּוֹחוֹת הַקְּדוּשָׁה, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

עַל-כֵּן כָּל הַשְּׁתַּלְשׁלוֹת הָעֵינֵינִים הַפְּרִשְׁת בְּפָרְשַׁת "בְּלֶק": בְּקִשְׁתוֹ שֶׁל בְּלֶק לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל בַּלְעָם שֶׁהוּא צָרִיךְ לְקַבֵּל אֶת הַסְּכָמָתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, שְׁלִשְׁת הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהוּלִיךְ בְּלֶק אֶת בַּלְעָם, שְׁמִשְׁם יְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלֵאחֵר מִכֵּן הַבְּרָכוֹת הַנִּשְׁגָּבוֹת שֶׁשֵּׁם הַקַּב"ה בְּפִי בַּלְעָם הַרְשָׁע לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. כָּל אֵלוֹ לֹא הָיוּ יְדוּעִים כָּלֵל לְיִשְׂרָאֵל וְלִמְשָׁה רַבֵּנוּ, שִׁשְׁבוּ בְּשִׁלּוֹה בְּעֶרְבוֹת מוֹאָב, וּמִמִּילָא לֹא יְכוּלִים הָיוּ לְהַתְפַּלֵּל לַה' שְׁיוֹשִׁיעַ אוֹתָם מִעֲצַת הַרְשָׁעִים הַלְלוּ - בְּלֶק וּבַלְעָם. (עַד שֶׁהַקַּב"ה גָּלָה אֶת כָּל הַפְּרִטִים הַלְלוּ בְּדֶרֶךְ נְבוּאָה לְמֹשֶׁה, כְּדִי שִׁיגְלָה אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל).

וּכְפִי שְׁכַתֵּב הַחֶתֶם סוֹפֵר "בְּמִשְׁנַתוֹ הַטְּהוֹרָה (שׁו"ת חֶלֶק יו"ד, סִימָן שְׁנו"א): "וַיֵּשׁ לִי לְעוֹרֵר בְּדַבָּר אֶחָד: הִנֵּה, אֵין לָנוּ

בְּכֹל הַתּוֹרָה שׁוּם דְּבַר שָׂאִין אֲנַחְנוּ בְּעֵצְמָנוּ עַדִּי רֵאִיָּה, חוּץ מִפְּרֻשַׁת בְּלָעַם. כִּי כָּל מוֹפֵת מִצְרַיִם וְהַמְדָּבָר – אֵת הַכֹּל רָאוּ עֵינֵינוּ וְנַעֲשֶׂה לְפָנָי שְׁשִׁים רְבוּא, וְלֹא נִשְׁאַר אֶחָד מִכָּל יִשְׂרָאֵל בַּחוּץ שְׁלֹא רָאָה...".

וּמִמְשִׁיךְ וּמִסְבִּיר ה'חֲתָם סוֹפֵר": "וְאֶפִּילוּ חִידוּשׁ עוֹלָם וּמַעֲשֵׂה נֶחֶשׁ בְּגַן עֵדֶן, וְהַמְבוּל וְהַפְּלָגָה, כְּבָר כָּתַב רַמְבַּ"ן בְּסֵפֶר דְּרָשׁוֹת הַרְמַב"ן: הֲרֵי אָדָם הָרֵאשׁוֹן רָאָה (ב)עֵצְמוֹ יְחִידִי, בְּלִי אָב וְאִם. מַעֲשֵׂה גֵן עֵדֶן וְגִירוּשׁוֹ, וְהוּא דְבַר פָּנִים אֶל פָּנִים עִם שֵׁם בֶּן נֹחַ, רְבוּ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ, עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם. כִּי בֶן חֲמִשִּׁים הָיָה יַעֲקֹב כְּשָׁמַת שֵׁם, וְקָבַל מִמֶּנּוּ כָּל הַנ"ל עִם מַעֲשֵׂה מְבוּל וְהַפְּלָגָה, וְהוּא סֵפֶר לְבָנָיו. וְעִמָּרְם שְׁמַע מְלוֹי, וְאָמְרוּ בְּנָיו מִשֶּׁה וְאֶהְרֵן וְכָל הַדּוֹר הַהוּא קָבְלוּ כֵן מֵאֲבוֹתֵיהֶם, וּבְכָל הַדּוֹרוֹת כָּל הַנַּעֲשֶׂה לְזִקְנֵי וְזִקְנֵי הָרֵי הוּא כְּאִילוֹ נַעֲשֶׂה בְּפָנֵיהֶם מִמֶּשׁ, וְאִי-אֶפְשָׁר לְהַכְחִישׁ זֶהוּ בְּמַעֲשִׂיּוֹת וּסְפוּרֵי תוֹרָה".

אוּלָּם, אוֹמֵר ה'חֲתָם סוֹפֵר": "...כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה רֵאִינוּ בְּעֵינֵינוּ, חוּץ מִפְּרֻשַׁת בְּלָעַם. מִי הִגִּיד לָנוּ מֶה הָיָה בֵּין מֶלֶךְ מוֹאָב וּבֵין קוֹסֵם אֶחָד בְּלָעַם, שָׂבָא אֵלָיו אֶל אֲרָצוֹ? וְלָמָּה בָּא? וּמִי הִבְיָאוֹ? וּמִי יָדַע שֶׁבָּנָה מִזְבְּחוֹת וְשָׂרְצָה לְקָלֵל (אֵת יִשְׂרָאֵל), וְנִהַפֵּךְ לְבִרְכָה? מִי בָּא בְּסוּדֵם? וְיִשְׂרָאֵל הָיוּ שְׂרוּיִים בַּמְדָּבָר, וְהֵם (בְּלֶק וּבְלָעַם) עָמְדוּ בְּאֶרֶץ מוֹאָב בְּרֹאשׁ הַפְּסָגָה, וְרָאוּ לְמִטָּה אֶל הַמְדָּבָר לְמַרְחוֹק. (ו)מֵאִיִן יָדְעוּ יוֹשְׁבֵי מְדָבָר שֶׁמִּבִּיטִים עֲלֵיהֶם מֵרֹאשׁ הָהָר הַזֶּה, וְשִׁמְנָחִשׁ עֲלֵיהֶם? וְאֶפִּילוֹ מִשֶּׁה רְבִנוּ, עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, לֹא יָדַע. וְרַק מִפִּי הַקַּב"ה יִתְבָּרַךְ שָׁמוּ נִכְתְּבוּ הַדְּבָרִים. (וְעַל-כֵּן) הַנְּבִיא צוּחַ: עֲמִי, זָכַר נָא מֶה יַעֲזֵב בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאָב...".

מַעֲתָה נִשְׁפִּיל לְהַבִּין מֶה כָּל-כֶּךָ מִיּוֹחַד בִּישׁוּעָה שְׁהוֹשִׁיעַ הַקַּב"ה אֵת יִשְׂרָאֵל מֵעֲצַת בְּלֶק וּבְלָעַם, לְעוֹמֵת כָּל הַנְּסִים שְׁעֵשֶׂה הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וּבְמַלְחַמַת עַמְלֶק, וְעוֹד. שְׂכֹן, בְּמִצְרַיִם וּבְמַלְחַמַת עַמְלֶק סָבְלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאוֹיְבֵיהֶם, וּמִיָּד צָעֲקוּ אֶל ה' שְׁיוֹשִׁיעֵם. וְלָכֵן אֵין בּוֹהַ חִידוּשׁ כָּל-כֶּךָ גְּדוּל, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ הוֹשִׁיעַ אֵת עָמוֹ, כִּי כֶּךָ הִיא דְרָכּוֹ שֶׁל אָב לְרַחֵם עַל בְּנָיו כְּאֶשֶׁר הוּא שׁוֹמֵעַ אֵת בְּכִיָּתָם וְצָעֲקוֹתָם עַל הַצָּרָה שֶׁהֵם נִמְצָאִים בָּהּ. אֲבָל כְּאֵן, בְּמַלְחָמָה הַרוֹחֶנִית שֶׁנִּהְלָה בְּלֶק וּבְלָעַם כִּנְגַד יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא הִיָּתָה יְדוּעָה כְּלָל לְיִשְׂרָאֵל, וּמִמִּילָא לֹא הִתְפַּלְּלוּ יִשְׂרָאֵל לַה' שְׁיוֹשִׁיעֵם, הִנֵּה, לְמִרוֹת כָּל זֹאת נִכְנַס הַקַּב"ה כְּבִיכּוֹל בְּעוֹבֵי הַקּוֹרָה, לְהַפֵּר אֵת עֲצַת בְּלֶק וּבְלָעַם, וְלִקְלֶקֶל אֵת מַחֲשַׁבְתָּם הַרְעָה – וּבְכֶךָ גָּלָה הַקַּב"ה אֵת הַחֲבִיבוֹת וְאֶהְבָּתוֹ הַגְּדוּלָה לְיִשְׂרָאֵל בְּנָיו, לְשִׁמּוֹר עֲלֵיהֶם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וְלְהַצִּיל אוֹתָם מִכַּף אוֹיְבֵיהֶם, אֶפִּילוֹ בְּשַׁעָה שָׂאִין הֵם יְכוּלִים לְהַתְפַּלֵּל עַל הַצָּרָה הַנִּסְתָּרַת הַזֹּאת.

מִכָּל הָאֲמוֹר אוֹמֵר הַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן, נִרְאָה לְחַדֵּשׁ נִקּוּדָה חֲשׁוּבָה, שֶׁבְּכָל שָׁנָה וּשְׁנָה, כְּאֶשֶׁר אָנוּ קוֹרְאִים בְּשַׁבַּת אֵת פְּרֻשַׁת בְּלֶק, צָרִיךְ לְכוֹן לְקִיָּם מִצְוֵה זו: "עֲמִי, זָכַר נָא מֶה יַעֲזֵב בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאָב" (כְּפִי שְׁאֲנוּ מְקִימִים פְּעַם בְּשָׁנָה אֵת מִצְוֹת "זְכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלֶק").

וּמוֹסִיף הַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן: וְלִבִּי אוֹמֵר, שְׁמַטְעַם זֶה תִּקְנֵנוּ לָנוּ חו"ל לְקִרְוֵא אֵת הַהַפְּטָרָה בְּדְבָרֵי הַנְּבִיא שְׁבוּ נִזְכֹּר פְּסוּקֵי זֶה ("עֲמִי, זָכַר נָא מֶה יַעֲזֵב בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאָב") – כְּדִי שְׁבִזְכוּת הַזְּכוּרָה הַזֹּאת שְׁאֲנוּ מְקִימִים יְזַכֵּר גַּם ה' אֵת בְּקִשְׁתֵּינוּ "זְכוֹר ה' מֶה הָיָה לָנוּ הַבִּיטָה וְרֵאָה אֵת חֲרַפְתָּנוּ", "זְכוֹר ה' לְבָנֵי אָדוֹם", וְיַעֲמוֹד לִימֵינוּ תְּמִיד, לְהַפֵּר אֵת עֲצַת אוֹיְבֵינוּ הַקָּמִים עֲלֵינוּ בְּכָל עֵת וּבְכָל שַׁעָה וְשַׁעָה, כְּמוֹ שֶׁהַפֵּר אֵת עֲצַת בְּלֶק וּבְלָעַם הַרְשָׁעִים, עַד שֶׁנִּזְכָּה לְגֵאוּלָה הַשְּׁלָמָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אֲמֵן. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"מְבַרְכֵיךָ בְּרוּךְ..."

בַּחֲזוֹר צָעִיר הִגִּיעַ אֶל הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים עוֹזֵר גְּרוֹדוּזִינְסְקִי, עַל מְנַת לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּרָכָה, כְּדִי שְׁלֹא יִצְטָרֵךְ לְלַכֵּת לְצַבָּא. הָאֶפְשָׁרוֹת לֹא לְהַתְגַּיֵס הִיָּתָה כְּמַעֲט בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִית, וּבִיחּוּד אִם הַשְּׁלִטוֹנוֹת יָדְעוּ שֶׁהַמְּגוּיָס הֵינּוּ יְהוּדִי. בְּמַהֲלָךְ הַשִּׁיחָה שָׂאֵל אוֹתוֹ ר' חַיִּים עוֹזֵר: 'הֵאֵם אַתָּה לּוֹבֵשׁ צִיצִית?' הַבַּחֲזוֹר הַתְּבַיֵּשׁ לְהוֹדוֹת, אֲבָל הִרְגִישׁ שְׂאִינוּ יְכוּל לְשַׁקֵּר בְּפָנֵי הַרְב, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ הוּא רוֹצֵה לְקַבֵּל בְּרָכָה, לָכֵן הִרְפִּין רֵאשׁוֹ, וְאָמַר: 'לֹא'.

הַשִּׁיחָה נִמְשָׁכָה, וְר' חַיִּים עוֹזֵר שָׂאֵל: 'הֵאֵם אַתָּה מְנִיחַ תְּפִילִין בְּכָל יוֹם?' הַבַּחֲזוֹר הִסֵּס לְרַגַע, וְאַחֲרֵ-כֶּךָ הִשִּׁיב בְּקוֹל נְמוּךְ: 'רַבִּי, אֲנִי לֹא יְכוּל לְשַׁקֵּר בְּפָנֶיךָ, אֵינְנִי מְנִיחַ'.

'וְיָמָה בְּעֵנֶן הַשְּׁבִת?' שָׂאֵל ר' חַיִּים עוֹזֵר: 'הֵאֵם אַתָּה שׁוֹמֵר שְׁבִת?' שׁוּב לֹא יְכוּל הָיָה הַבַּחֲזוֹר לְהַבִּיט בְּפָנֵי הַרְב, וּכְשֶׁהוּא מְבִיט לְאַרְצָה אָמַר: 'רַבִּי, אֵינְנִי שׁוֹמֵר שְׁבִת'.

שָׁקֵט שָׁרַר בַּחֲדָר כְּשֶׁהִנְעַר חֶפֶה בְּפִתְחֵה לְדְבָרֵי הַבָּאִים שֶׁל ר' חַיִּים עוֹזֵר. הוּא הָיָה בְּטוֹחַ שֶׁהוּא יִנְזוֹף בּוֹ בַּחוּמְרָה. אֵד בְּמִקוֹם זֹאת, ר' חַיִּים עוֹזֵר אָמַר לוֹ: 'אֲנִי נוֹתֵן לָךְ בְּרָכָה שֶׁהַשְּׁלִטוֹנוֹת הַרוֹסִיִּים יִהְיוּ מֵאוֹכְזָבִים מִמֶּךָ בְּדִיוֹק כְּמוֹנֵי... הַבַּחֲזוֹר הִנִּיעַ בְּרֹאשׁוֹ לְאוֹת תּוֹדָה, וְעָזַב אֵת הַחֲדָר בְּזְרִיזוֹת.

שְׁבוּעִיִּים לְאַחַר מִכּוֹן חֲזַר הוּא לְרַבִּי חַיִּים עוֹזֵר, וְאָמַר לוֹ: 'רַבִּי, רְצִיתִי לְסַפֵּר לָךְ שֶׁהַבְּרָכָה עָזְרָה מְאֹד, וְשׁוֹחֲרֵרְתִי מִהַצָּבָא'. לְאַחַר מִכּוֹן הִרְאָה הוּא לְר' חַיִּים עוֹזֵר אֵת הַצִּיצִית שֶׁלְבַשׁ כְּעַת. וּמִסְפָּרִים חֲסִידִים שֶׁהֵאִישׁ הַצָּעִיר הִזָּה לְבַשׁ צִיצִית, הִנִּיחַ תְּפִילִין, וְשָׁמַר שְׁבִת כָּל יְמֵי חַיָּיו. **שְׁבִת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!**

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבְתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) כְּנִיסַת הַשְּׁבֹת: 19:22

ערש"ק טז' תמוז תשע"ח (29.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:18 יְצִיאַת הַשְּׁבֹת: 20:35

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּשְׁפָּךְ שְׂמוּאֵל אֶת אַגַּג (מֶלֶךְ עַמְלֶק) וַיִּשְׁפֹּךְ יָמִים, "שֹׁפֵף" – שְׁבוּעוֹת סוֹכּוֹת פֶּסַח

הרה"ק מאפֿטא זיע"א (=בעל ה"אוהב ישראל"), אָמַר פֶּעַם: "טְעַמְתִּי מִן הַ"יּוֹהֵךְ" (=מֶרֶק בְּאִידִישׁ) בְּלֵיל פֶּסַח, וְהִיתָה לִּי מִזֶּה שְׂמִירָה כָּל הַשָּׁנָה...".

כְּשִׁשְׁמַע עַל כֵּךְ הִרְה"ק דָּוִד מְטַאֲלָנָא זיע"א אָמַר, שֶׁהִרְה"ק מְאֵפֶטָא זיע"א, טָמֵן, כְּדַרְכּוֹ בְּקֹדֶשׁ, דְּבַר עֲמוּק בְּשִׂיחַת הַחֹלִינִן שָׁלוֹ עַל הַמֶּרֶק. שָׁכֵן, עַל-פִּי הַיְדוּעַ מְדַבְּרֵי הַמְּקוֹבְלִים, הַשֵּׁם "יּוֹהֵךְ" הוּא שֵׁם שֶׁל (מְלֶאכֶה) שְׂמִירַת הַדֶּרֶךְ, וְהוּא יוֹצֵא מְסוּפֵי הַתִּיבוֹת (תְּהִלִּים צא): "כִּי מְלֶאכֶיךָ יִצְוֶה לָךְ לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ".

וְעַל זֶה רָמַז הִרְה"ק מְאֵפֶטָא בְּדַבְּרֵי קוֹדֶשׁוֹ, כְּאֲשֶׁר טָעַם מִן הַיּוֹהֵךְ (=מֶרֶק) בְּלֵיל פֶּסַח. שָׁכֵן, כִּידוּעַ, לֵיל פֶּסַח הוּא מְשׁוּמֵר מִן הַמְּזִיקִים (כְּפִי שְׂאוּמְרִים חז"ל (פְּסָחִים קט'), "לֵילָה הַמְּשׁוּמֵר וּבָא מִן הַמְּזִיקִין"), וּבְלֵילָה זֶה מְאִיר שֵׁם הַשְּׂמִירָה "יּוֹהֵךְ". וְלָכֵן כְּאֲשֶׁר טָעַם הִרְה"ק מְאֵפֶטָא מִשֵּׁם הַשְּׂמִירָה "יּוֹהֵךְ" בְּלֵיל פֶּסַח, הִיתָה לוֹ שְׂמִירָה מִזֶּה כָּל הַשָּׁנָה...

וּמְקוֹר לְדַבְּרֵי זֶה, (שְׁבִלֵיל פֶּסַח מִתְּעוֹרֵר הַשֵּׁם "יּוֹהֵךְ") הוּא מְדַבְּרֵי הַרמ"א, שְׁכַתְּבֵי בְּ"דְרָפֵי מִשְׁה" (סימָן תעג/ ס"ק יח'), שְׂמִנְהַג יִשְׂרָאֵל, שְׁבִשְׁעַת הַסֹּדֵר, כְּאֲשֶׁר מְגִיעִים לְ"דָם וְאֵשׁ וְתַמְרוֹת עֶשֶׂן", שׁוֹפְכִים מְכוֹס הַיַּיִן ג' פְּעָמִים, (כְּנֶגֶד "דָם, וְאֵשׁ, וְתַמְרוֹת עֶשֶׂן"). וְכֵן, גַּם כְּשִׁמְזֹכִיר אֶת עֵשֶׂר הַמְּכוֹת, צְרִיךְ לְזָרוֹק עוֹד עֶשֶׂר פְּעָמִים מִן הַיַּיִן, כְּנֶגֶד כָּל מְכָה וּמְכָה, וְעוֹד ג' פְּעָמִים יֵשׁ לְשִׁפּוֹךְ כְּנֶגֶד רְאֵשֵׁי הַתִּיבוֹת שֶׁל הַמְּכוֹת "דְּצֶךְ, עַד"ש, בַּחֲא"ב" – הָרִי שְׁקִבְלָנוּ יו" (=16) פְּעָמִים זְרִיקוֹת שֶׁל הַיַּיִן.

וְהוֹסִיף עַל-כֵּךְ הַ"דְרָפֵי מִשְׁה" בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְאָמַר: "וְנִרְאָה (לִי), שְׂרוּמִזִּים כָּאֵן (חז"ל), (לְכָךְ) שְׁחַרְבּוּ שֶׁל הַקֵּב"ה נִקְרָא(ית) "יּוֹהֵךְ", וְהוּא מְלֶאכֶה הַמְּמוֹנָה עַל הַנְּקָמָה, כִּידוּעַ לְמְקוֹבְלִים".

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שְׁכּוֹנְתוֹ שֶׁל הַ"דְרָפֵי מִשְׁה" הִיא, שְׁצוֹרֵת הַחֶרֶב שֶׁל הַקֵּב"ה הִיא יו, כְּאֲשֶׁר הָאוֹת י' הִיא צוֹרֵת הַיְדִית שֶׁל הַחֶרֶב, וְהָאוֹת ו' הִיא אֶרֶץ הַחֶרֶב שְׁבָה מְפִים. כְּפִי שְׂאוּמֵר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (שׁוֹפְטִים רעד'): "חֶרֶב דְּקוֹב"ה – י' רִישָׁא דְחֶרֶב, ו' גּוֹפָא דְחֶרֶב" (=בְּחֶרְבוֹ שֶׁל הַקֵּב"ה, י' הִיא רִאשִׁית הַחֶרֶב (=הַיְדִית), וְהָאוֹת ו' הִיא גּוֹף הַחֶרֶב).

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר רוֹצֵה הַקֵּב"ה לְהַכּוֹת אֶת הַרְשָׁעִים, הוּא אוֹמֵר לְחֶרֶב "הֵךְ". וְהַחֶרֶב, שְׁהִיא כְּאֵמֹר בְּצוֹרֵת יו, מְצַטְרֶפֶת לְ"הֵךְ", וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה הַצִּירוֹף "יּוֹהֵךְ", שְׁהוּא כְּאֵמֹר מְלֶאכֶה הַשְּׂמִירָה בְּדֶרֶךְ, וְהוּא מְלֶאכֶה הַמְּמוֹנָה עַל הַנְּקָמָה בְּרִשְׁעִים.

הִנֵּה כִּי כֵן, מְבוֹאֵר הַיֵּטֵב, מָה שְׂאֵמֵר הִרְה"ק מְאֵפֶטָא זיע"א בְּדַבְּרֵי קוֹדֶשׁוֹ, שְׁ"טָעַם" מִן הַ"יּוֹהֵךְ" בְּלֵיל הַסֹּדֵר. שָׁכֵן, שֵׁם זֶה מִתְּעוֹרֵר בְּלֵיל הַסֹּדֵר, עַל-יְדֵי יו" (=16) הַזְרִיקוֹת שְׂאֵנוּ זוֹרְקִים מִן הַיַּיִן, וְעַל-יְדֵי כֵךְ נִמְשַׁכֵּת לָנוּ שְׂמִירָה לְכָל הַשָּׁנָה.

(וְהִנֵּה, אֵמֶת שְׁלִפֵי הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ, שֵׁם "יּוֹהֵךְ" הוּא שֵׁם הַחֶרֶב שֶׁל הַקֵּב"ה, שֵׁם שְׁבוּ הוּא מְכָה אֶת הַרְשָׁעִים. אוֹלָם, מְפִינֵן שְׁלִפֵי הַמְּקוֹבְלִים, שֵׁם זֶה (= "יּוֹהֵךְ") הוּא שֵׁם שֶׁל מְלֶאכֶה שְׂמִירַת הַדֶּרֶךְ – לְמַרְוֹת זֹאת, שְׁנֵי דְבָרִים אֱלוֹ עוֹלָם בְּקִנְיָה אֶחָד. שָׁכֵן, הַקֵּב"ה מְכָה בְּחֶרְבוֹ, שְׁנִקְרָא "יּוֹהֵךְ", עַל רֹאשׁ הַקְּלִיפּוֹת, שְׁמִבְקָשׁוֹת לְהַזִּיק לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הַהוֹלֵךְ בְּדְרָכִים, וְעַל-יְדֵי כֵךְ יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל שְׂמִירָה בְּדֶרֶךְ. וְזֶה שְׂאֵמֵרוֹ דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת (תְּהִלִּים קמה, כ'): "שׁוֹמֵר ה' אֶת כָּל אֲהַבָּיו". וּמְפָרֵשׁ אֶת הַמְּשֻׁף הַפְּסוּקָה, אִיךְ הוּא יִתְבָּרֵךְ שׁוֹמֵר אֶת כָּל אוֹהַבָּיו? עַל-יְדֵי "וְאֵת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד" – רִאשִׁי תִיבוֹת "יּוֹהֵךְ" – הִיא הַחֶרֶב שְׁבָה מְכָה הַקֵּב"ה עַל רֹאשׁ הַרְשָׁעִים).

וּכְתַב הַ"אֲמָרֵי נְעָם" (יוֹם ב' פֶּסַח, סְעוּדַת אֶסְתֵּר), עַל הַכְּתוּב בְּסִפְרֵי שְׂמוּאֵל (א' טו', לג'): "וַיִּשְׁפֹּף שְׂמוּאֵל אֶת אַגַּג (מֶלֶךְ עַמְלֶק) לְפָנָיו ה' בְּגִלְגָּל", וּפְרַשׁ רש"י: "וַיִּשְׁפֹּף", חֲתָכוּ (לְאֵגֶג) לְאַרְבַּע (חֲתִיכוֹת)...".

וְהִבִּיא עַל-כֵּךְ הַ"אֲמָרֵי נְעָם", רָמַז נִפְלָא וְאָמַר, שְׁכְּאֲשֶׁר שִׁפָּה שְׂמוּאֵל הַנְּבִיא אֶת אַגַּג מֶלֶךְ עַמְלֶק, הוּא הַכְּנִיעַ אֶת קְלִיפַת בְּלָעַם-עַמְלֶק, עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת שְׁלֹשַׁת הַרְגָּלִים. הֵא כִּיצַד?

הִנֵּה, בְּשִׁלְשׁ הַרְגָּלִים (כּוֹלֵל שְׁמִינֵי עֲצָרַת, שְׁהָרִי הוּא כּוֹלֵל בְּתוֹךְ סוֹכּוֹת), יִשְׁנֵם בְּדִיוֹק יו" (=16) יָמִים. (חַג פֶּסַח

הוא שבִּעָה יָמִים, חָג הַסּוּכּוֹת כּוֹלֵל שְׁמִינֵי עֶצְרַת הוּא שְׁמוֹנֶה יָמִים, חָג שְׁבוּעוֹת הוּא יוֹם אֶחָד, וּבִסְךָ הַכֹּל יוֹם (=16) יָמִים).

וְזֶהוּ שְׁכַתוּב "וַיִּשְׁפָּח שְׂמוּאֵל אֶת אֲגַג (מֶלֶךְ עַמְלֵק)" - **וַיִּשְׁפָּח**, עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת **וַיִּ** יָמִים, שֵׁשׁ בַּ-**"שִׁפָּח"** - שְׁבוּעוֹת סוּכּוֹת פֶּסַח (שְׁלֹשֶׁת הַרְגָלִים), הַכְּנִיעַ שְׂמוּאֵל אֶת **קְלִיפַת** אֲגַג, זָרַע עַמְלֵק.

וְזֶהוּ הַעֲנִין שֶׁל הַשֵּׁם "**יוֹהָד**", שֶׁהוּא הַחֲרָב לְהַכּוֹת עַל רֹאשׁ הַרְשָׁעִים. שָׁכַן, עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת **שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים**, שְׁבָהָם יֵשׁ יוֹ יָמִים, מִתְעוֹרְרַת חֲרָבוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, "**יוֹהָד**", וְהוּא יִתְבָּרֵךְ אוֹמֵר "**הָדָה**" לְהַכּוֹת בּוֹ אֶת הַרְשָׁעִים.

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר נִתְבַּוְּנָן, נִרְאֶה שְׁחַג הַפֶּסַח, שָׁבוּ יִצְחָק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת כָּל **שְׁלֹשֶׁת הַרְגָלִים**. שָׁכַן, יִשְׂרָאֵל יִצְחָק מִמִּצְרַיִם בְּפֶסַח רַק בְּזִכּוֹת קִבְּלַת הַתּוֹרָה בְּשְׁבוּעוֹת (כְּמוֹ שְׁכַתוּב בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה ג' ד')):

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָאֱלֹהִים מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלֶיךָ אֶל פְּרַעֲזָה וְכִי אוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם...". (פְּלוֹמֶר), מֶה זִכּוֹת יֵשׁ בְּיָדָם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל) שְׂאוּכָל לְהוֹצִיאָם? אָמַר לוֹ הַקַּב"ה... 'בְּהוֹצִיאֶיךָ אֶת הָעַם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל

הַהָר הַזֶּה...'. - הוּי יוֹדַע שְׁבוּכּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהֵן עֲתִידִים לְקַבֵּל עַל-יָדְךָ בְּהָר הַזֶּה (בְּיוֹם וַיִּ=50), הֵם יוֹצִיאִים מִשָּׁם (=מִמִּצְרַיִם)". וְכֵן, גַּם חָג הַסּוּכּוֹת כְּלוּל בְּפֶסַח. שָׁכַן, הַקַּב"ה הוֹשִׁיב אֶת יִשְׂרָאֵל בְּסוּכּוֹת כְּשִׁיצְאוּ מִמִּצְרַיִם,

כְּמוֹ שְׁכַתוּב (וַיִּקְרָא כַג', מִג'): "לְמַעַן יִדְעוּ דְרַתִּיכֶם כִּי בְּסוּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם". נִמְצָא מִכָּאן, שְׁחַג הַפֶּסַח כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת כָּל **שְׁלֹשֶׁת הַרְגָלִים**, שְׁבָהָם יֵשׁ יוֹ יָמִים, שֶׁהֵם בְּבַחֲיַנַת הַחֲרָב

שֶׁל הַקַּב"ה, "**יוֹהָד**", שְׁמַתְגַּלִּית בְּלִיל פֶּסַח, לְהַכּוֹת בּוֹ אֶת הַרְשָׁעִים.

עַל-פִּי הָאָמֹר, יוֹמַתֵק לָנוּ לְהַבִּין מֶה שְׁכַתוּב: "וַיִּתְיַצַּב מֵלֶאךָ ה' בְּדַרְךָ... וַחֲרָבוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ". וַצְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שָׁכַן, מְדוּעַ הִתְיַצַּב הַמֵּלֶאךָ כִּנְגַד בְּלַעַם עִם חֲרָבוֹ בְּיָדוֹ? הֲלֹא בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר לֹא הִשְׁתַּמֵּשׁ הַמֵּלֶאךָ בְּחֲרָב

זוֹ כְּדֵי לְהַרוֹג אֶת בְּלַעַם. אֲלֵא, לְפִי הָאָמֹר יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁשֵּׁם הַחֲרָב שֶׁל הַמֵּלֶאךָ הִיָּה "**יוֹהָד**". וְזֹאת, כְּדֵי לְרַמּוֹז לָנוּ, שְׂאֵת קְלִיפַת **בְּלַעַם-עַמְלֵק** אֲפֶשֶׁר לְהַכְּנִיעַ עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת **וַיִּ** הַיָּמִים שֵׁשׁ בְּשְׁלֹשֶׁת הַרְגָלִים.

וְלָכֵן גַּם מְבוֹאֵר בְּפֶרֶשׁת "מְטוֹת" (לֵא, ה'): "וְזֹאת בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר הַרְגוֹ בְּחֲרָב". שֶׁהָרִי, יֵשׁ לָנוּ לְשִׂאוֹל, מְדוּעַ צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שְׂאֵת בְּלַעַם הַרְגוֹ דּוֹקָא בְּחֲרָב?

אֲלֵא, מִפְּרֵשׁ ה' תְּרַגּוּם יוֹנָתָן, שֶׁבְּלַעַם עָשָׂה מַעֲשֵׂה קְסָמִים וּפְרַח בְּאוֹיֵר. כְּשֶׁרָאָה כֵךְ פִּינַחֵס, מִיָּד הִזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ, וּפְרַח אַחֲרֵי בְּלַעַם, וְהַרְגוֹ בְּחֲרָב. וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁפִּינַחֵס הִזְכִּיר אֶת שֵׁם הַחֲרָב "**יוֹהָד**", וּבִשְׁם זֶה הִרְגָה אֶת

בְּלַעַם הַרְשָׁע - מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה. שָׁכַן, אֲתָה, בְּלַעַם, רְצִיתָ לְעַקּוֹר אוֹמָה, הַחוּגְגַת **וַיִּ** יָמִים בְּשְׁלֹשֶׁת הַרְגָלִים - לָכֵן, מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה - תִּיפּוֹל בְּחֲרָבוֹ שֶׁל הַקַּב"ה "**יוֹהָד**", שֶׁהִיא כְּאָמֹר בְּצוּרַת **וַיִּ**, וּכְפֶּאֶשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ רוֹצֵה לְהַכּוֹת אֶת הַרְשָׁעִים מִצְּרַף **וַיִּ** לְ"**הָדָה**", וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה הַצִּירוּף "**יוֹהָד**". (עַל פִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינַחֵס פְּרִידְמָן)

(בְּעֲנִין זֶה שֶׁל הַשְּׁמִירָה בְּדַרְךָ מוֹבָא בְּיִלְקוּט "מַעַם לוֹעֵז", בְּשֵׁם רַבְּנּוּ בְּחַיִי, שִׁיאֵמַר הָאָדָם לְפָנָי שֶׁהוּא יוֹצֵא לְדַרְךָ אֶת הַפְּסוּק (דְּבָרִים י"א, כ"ה): "לֹא יִתְיַצַּב אִישׁ בְּפָנֶיכֶם פְּחֻדְכֶם וּמוֹרָאכֶם יִתֵּן יָ-ה-וָ-י-ה אֱלֹהֵיכֶם עַל פָּנָי כָּל הָאֶרֶץ

אֲשֶׁר תִּדְרָכּוּ בָּהּ כְּאֲשֶׁר דִּבַּר לָכֶם". שָׁכַן, בְּפְסוּק זֶה יֵשׁ עַב'(72) אוֹתִיוֹת. וְזֹאת, כְּדֵי לְרַמּוֹז עַל עַב' שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ. (יְדוּעַ שֵׁשׁ עַב'=72) שְׁמוֹת קֹדֶשׁ, הַמוֹפִיעִים בְּפֶרֶשׁת "בְּשַׁלַּח", וְעַל-יְדֵי שְׁמוֹת אֵלוֹ נִבְקַע יָם סוּף).

עַל-כֵּן, מִי שִׁוּצָא לְדַרְךָ, טוֹב שִׁיאֵמַר פְּסוּק זֶה, "לֹא יִתְיַצַּב אִישׁ בְּפָנֶיכֶם..." (אֶת כָּל הַפְּסוּק בְּמִלּוּאוֹ), מִכִּיּוֹן שֵׁשׁ בּוֹ סְגוּלָה, לְהִינָצֵל מִכָּל אוֹיֵב וְחִיָּה רָעָה וּמִכָּל מִינֵי פּוֹרְעָנוּת לֹא עֲלִינוּ, כִּי ה' יִתְבָּרֵךְ יִהְיֶה עִמּוֹ).

"הֵן עִם לְבַדָּד יִשְׁכּוּ וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשְּׁב" (עַל פִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינַחֵס פְּרִידְמָן)

רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב (הַבַּעַש"ט), מִיָּסַד תְּנוּעַת הַחֲסִידוּת, חֲזַר פַּעַם בְּעָרַב שַׁבַּת עִם חֲבֵרַת חֲסִידִים מִן הַמְּקוֹה, שָׁבוּ טַבֵּל לְכַבּוֹד שַׁבַּת. לְפָתַע נִשְׁמַע רַעַשׁ גָּדוֹל בְּפִינַת הַרְחוּב, וּמִיָּד נִרְאוּ כְּמָה נוֹכְרִים שֶׁצָּעְדוּ בְּעֲלִיצוֹת לְרוּחַב הַרְחוּב, נוֹכַח הַחֲסִידִים שֶׁהִלְכוּ שְׁלוּבֵי זְרוּעַ עִם רַבָּם.

חֲשַׁשׁ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב שֶׁמָּא יִגַּע בּוֹ מִיִּשְׁהוּ מִן הַנוֹכְרִים, וְהַחַל סוּטָה עִם מְלוֹיו לְצִידֵי הַדַּרְךָ. בְּאוֹתוֹ רָגַע שִׁמְעַ הַצַּדִּיק אֶת אֶתְדַת הַנוֹכְרִים אוֹמֵר לְחֲבֵרוֹ: הִיָּהָר מִן הַיְּהוּדִי הַזֶּה, שְׁלֵא יִגַּע בְּךָ וַיִּטְמָא אוֹתְךָ.

נִתְחַנַּף הַבַּעַש"ט בְּשִׁמְחָה, וְאָמַר לְחֲסִידִים שֶׁמְסַבִּיבוּ: עֲתָה נִתְחַוֵּר לִי פִירוּשׁ הַכְּתוּב בְּבִרְפַת בְּלַעַם: "הֵן עִם לְבַדָּד יִשְׁכּוּ וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשְּׁב". שָׁכַן, הָעוֹבְדָה שְׁעַם יִשְׂרָאֵל יָכוֹל לְהִישָׁאֵר "לְבַדָּד" - בְּיִחוּדוֹ וּבְקְדוּשַׁתוֹ - אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא יוֹשֵׁב יָמִים רַבִּים בְּקֶרֶב הָאוֹמוֹת, הִיא תּוֹצְאָה שֶׁל "בְּגוֹיִם לֹא יִתְחַשְּׁב" - שְׂאִין הַגּוֹיִים בְּעוֹלָם מַחְשִׁיבִים אוֹתוֹ כְּאֶחָד מֵהֶם, אֲלֵא מִבִּיטִים עֲלָיו כְּעַל נֶטֶע זָר, שֶׁצְרִיכִים לְהַתְרַחֵק וּלְהַבְדִּיל מִמֶּנּוּ.

כָּל זֹאת - הוֹסִיף הַבַּעַל שֵׁם טוֹב - הוּא מִן הַצַּדִּיקָה שְׁעוֹשָׂה הַקַּב"ה עִם יִשְׂרָאֵל, הַמְּפוֹזְרִים בֵּין הַגּוֹלְיוֹת, כְּדֵי לְשִׁים לָהֶם שֵׁם וּשְׂאֵרִית בְּקֶרֶב הָעַמִּים, עַד לְגֹאוֹלָה הַשְּׁלִימָה...

בַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:22

ערש"ק טז' תמוז תשע"ח (29.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:18 יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:35

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

בְּנֵי צִיּוֹן

"וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן וַתֹּאמֶר לְבַלְעָם מַה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתָנִי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים" (על פי "אורה של תורה")

עַל דְּבַרֵי הָאֲתוֹן לְבַלְעָם, "כִּי הִכִּיתָנִי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים", מִפְּרֵשׁ רש"י: "זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים" – רָמַז לּוֹ (=הַקִּב"ה לְבַלְעָם): אֵתָהּ מִבְּקֵשׁ לְעִקּוֹר אוֹמֶה, הַחוּגְגַת שְׁלֹשׁ רְגָלִים בְּשָׁנָה?!"

מִקּוֹר דְּבַרֵי רש"י הוּא מִהַפְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (מִדְרָשׁ רַבָּה כ', יד'): "וַתֹּאמֶר לְבַלְעָם מַה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתָנִי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים", רָמַזָה לּוֹ (=הָאֲתוֹן לְבַלְעָם): אֵתָהּ מִבְּקֵשׁ לְעִקּוֹר אוֹמֶה, הַחוּגְגַת שְׁלֹשׁ רְגָלִים?!"

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר מִתְבַּוֵּנָנִים בַּפְּרָשָׁה, רוֹאִים אֲנִי שֶׁבַלְעָם הִרְשִׁיעַ נִסָּה לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. פְּעַם אַחַת, כְּאֲשֶׁר הֵעֵלָה אוֹתוֹ בְּלֶק אֶל בְּמֹת בַּעַל, כְּפִי שְׁכָתוֹב: "וַיִּקַּח בְּלֶק אֶת בַּלְעָם וַיַּעֲלֵהוּ בְּמֹת בַּעַל". פְּעַם שְׁנִיָּה, כְּשֶׁלְקַחוּ בְּלֶק אֶל "שְׂדֵה צִפִּים אֶל רֹאשׁ הַפְּסָגָה". וּפְעַם שְׁלִישִׁית, כְּשֶׁלְקַח אוֹתוֹ בְּלֶק אֶל רֹאשׁ הַפְּעוּר, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב: "וַיִּקַּח בְּלֶק אֶת בַּלְעָם רֹאשׁ הַפְּעוּר הַנְּשָׁקָף עַל פְּנֵי הַיְשִׁימֹן". וּבְכָל שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֵלוֹ הוֹכֵרַח בַּלְעָם לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְקַלֵּלִם.

וּפְרֵשׁ ה"שׁ מִשְׁמוּאֵל", שְׁשֹׁלֵשׁ הַבְּרָכוֹת הִלְלוּ שְׁבָרַךְ בַּלְעָם אֶת יִשְׂרָאֵל, הֵן בְּזִכּוֹת מִצְוֹת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים (=פְּסָח, שְׁבוּעוֹת וְסוּכוֹת), בְּהֵם עוֹלָמִים יִשְׂרָאֵל לְרַגֵּל לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה"שׁ מִשְׁמוּאֵל" (בְּלֶק תרע"ב): "וּבְזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ הָעֲנִיָּן, שְׁשֹׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּרַךְ בַּלְעָם (אֶת יִשְׂרָאֵל). כִּי הֵן לְעוֹמֵת שְׁלֹשׁ רְגָלִים, כִּי הוּא רָצָה לְעַקְרֹן (=אֶת הַרְגָלִים) מִיִּשְׂרָאֵל. אֲבָל, ה' יִתְבָּרַךְ הַפֶּךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרְכָהּ, וְעַל-כֵּן שְׁלֹשׁ הַבְּרָכוֹת (שֶׁבָרַךְ בַּלְעָם אֶת יִשְׂרָאֵל) הֵן מַעֲיִן (וּכְנֻגָד) שְׁלֹשׁ (הַ)רְגָלִים".

וְרֹאֵי לְהוֹסִיף מַה שְׁכָתַב ה"אֲמָרֵי נְעָם" (יוֹם ב' פְּסָח, סְעוּדַת אֶסְתֵּר), עַל הַפְּתוּב בְּסִפְרֵי שְׁמוּאֵל (א' טו', לג'): "וַיִּשְׁפָּה שְׁמוּאֵל אֶת אֲגָג (מִלֶּךְ עַמְלֶק) לְפָנָיו ה' בְּגִלְגָל", וּפְרֵשׁ רש"י: "וַיִּשְׁפָּה", חֲתָכוּ (לְאֲגָג) לְאַרְבַּע (חֲתִיכוֹת)...".

וְהִבִּיא עַל-כֵּן ה"אֲמָרֵי נְעָם", רָמַז נִפְלָא וְאָמַר, שְׁכָאֲשֶׁר סִפְרֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא אֶת אֲגָג מִלֶּךְ עַמְלֶק, הוּא הַכְּנִיעַ אֶת קְלִיפַת בַּלְעָם-עַמְלֶק, עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים. הֵא כִּיצַד?

וְהָעֲנִין הוּא עַל-פִּי מַה שְׁכָתַב הַמְּקוּבֵּל הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוּסְטְרוֹפָאֵלִי זִיע"א ב"לִיקוּטֵי שׁוֹשָׁנִים", וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "בַּלְעָם וְעַמְלֶק מִצַּד הַטּוֹמְאָה, יִרְאֶה וְאֶהְבֶּה בְּטוֹמְאָה, נִגְדַּי יִרְאֶה וְאֶהְבֶּה בְּקְדוּשָׁה, וְהִנֵּה, בְּקֶשֶׁר אֶחָד תִּמְצְאוּנוּ".

וּצְרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין אֶת דְּבַרֵי רַבִּי שְׁמִשׁוֹן, וְכִי מֵהוּ "בְּקֶשֶׁר אֶחָד תִּמְצְאוּנוּ"?

וּפְרֵשׁ רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוּסְטְרוֹפָאֵלִי זִיע"א אֶת דְּבָרָיו וְאָמַר, שְׁקִלִיפַת בַּלְעָם וְעַמְלֶק מְשׁוּלְבוֹת יַחַד, כְּפִי שֶׁהִבִּיא שֵׁם

בְּצִיּוֹר: בַּלְעָם יִרְאֶה

עַמְלֶק אֶהְבֶּה

דְּהִינּוּ, בְּצִיּוֹר הַזֶּה אֲנִי רוֹאִים כִּי שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת, בַּלְעָם וְעַמְלֶק, מִתְחַבְּרִים וּמְשִׁתְּלָבִים זֶה בְּזֶה, וְנִיתֵן לְקְרוֹא אוֹתָם גַּם מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה. וְכֵן הוּא בְּשִׁתֵּי הַתִּיבוֹת "יִרְאֶה" וְ"אֶהְבֶּה", שְׂאֵף הֵן מִתְחַבְּרוֹת וּמְשִׁתְּלָבוֹת זֶה בְּזֶה וְנִיתֵן לְקְרוֹא אוֹתָן גַּם מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה.

וְהָרַמַּז כָּאֵן הוּא, שְׁקִלִיפַת בַּלְעָם וְעַמְלֶק קְשׁוּרוֹת זֶה בְּזֶה, וְהֵן בְּכַחֲנֵת יִרְאֶה וְאֶהְבֶּה שְׁמִצַּד הַטּוֹמְאָה, וְהֵן קְשׁוּרוֹת זֶה בְּזֶה לְהַתִּירָא וְלֶאֱהוֹב דְּבָרִים גְּשָׁמִיִּים, וְכֵן אֶת הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה.

וּמֵאַחַר וְזֶה לְעוֹמֵת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים, הִנֵּה, כְּדִי לְבַטֵּל אֶת קְלִיפַת הַיִּרְאָה וְהָאֶהְבָּה, שְׁמִצַּד הַטּוֹמְאָה (=בַּלְעָם וְעַמְלֶק), צְרִיךְ אֶת יִרְאָה ה' וְאֶהְבֶּה ה', שֶׁהֵן מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, שְׂרַק בְּאֲמִצְעוֹתָן נִיתֵן לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל אֶת הַקְּלִיפּוֹת הַלְלוּ. וּמֵעַתָּה, אוֹמֵר ה"אֲמָרֵי נְעָם", כְּמוֹ שְׁמִצְיָנוּ אֶצֶל בַּלְעָם, שְׁנַתְּבַטְּלָה קְלִיפָתוֹ עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים, וּבְמִקּוֹם לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּרַךְ אוֹתָם. (כְּפִי שֶׁהִבִּיאנוּ מִדְּבַרֵי חז"ל: "שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּרַךְ בַּלְעָם (אֶת יִשְׂרָאֵל). כִּי הֵן לְעוֹמֵת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים...". ה"שׁ מִשְׁמוּאֵל")

וְהִנֵּה, בְּשֹׁלֵשׁ הַרְגָלִים (כּוֹלֵל שְׁמִינֵי עֲצָרַת, שְׁהָרִי הוּא כְּלוּל בְּתוֹךְ סוּכוֹת), יִשְׁנֵם בְּדִיוֹק יו' (=16) יָמִים. (חַג פְּסָח

הוא שבֵּעָה יָמִים, חָג הַסּוּכּוֹת כּוֹלֵל שְׁמִינֵי עֶצְרַת הַיּוֹם שְׁמוֹנֵה יָמִים, חָג שְׁבוּעוֹת הוּא יוֹם אֶחָד, וּבְסֻדְ הַכֹּל יו' (=16) יָמִים). וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב **וַיִּשְׁפָּר שְׂמוּאֵל אֶת אֲגַג (מֶלֶךְ עַמְלֵק)** – **וַיִּשְׁפָּר**, עַל-יַדִּי קְדוּשַׁת יְיָ יָמִים, שִׁישׁ בַּ–**שִׁשְׁפָּר** – **שְׁבוּעוֹת סּוּכּוֹת פֶּסַח (שְׁלֹשַׁת הַרְגָּלִים)**, הַכְּנִיעַ שְׂמוּאֵל אֶת **קְלִיפַת אֲגַג**, זָרַע עַמְלֵק. **וַיִּרְא אֶת עַמְלֵק וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֵק וְאַחֲרֵיתוֹ עַדִּי אֲבַד׃**

יְדוּעַ, שְׁעַמְלֵק הוּא **כַּח הַטּוֹמְאָה** הַחֶזֶק בְּיוֹתֵר שֶׁל הַקְּלִיפּוֹת. וְלָכֵן הִתְנַגַּד הוּא בְּכַח טוֹמְאָתוֹ נֶגַד **קְדוּשַׁת** עַם יִשְׂרָאֵל. דָּבָר זֶה נִרְמָז בְּרֵאשִׁי הַתִּיבּוֹת שֶׁל **עַמְלֵק**: **עַמְרָם מִשֶּׁה לְוִי קָהֵת**, כְּדִי לומר לָךְ, שֶׁבְּכַח טוֹמְאָתוֹ רָצָה לְבַטֵּל אֶת **קְדוּשַׁת** רֵאשִׁי יִשְׂרָאֵל - **עַמְרָם מִשֶּׁה לְוִי קָהֵת**. וְאוּלָּם דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת מוֹסִיפִים, שְׁסוֹפֵי הַתִּיבּוֹת שֶׁל צְדִיקִים אֵלוֹ - **עַמְרָם לְוִי קָהֵת מִשֶּׁה** - הוּא **"מִיתָה"**. לָכֵן כְּתִיב: **"רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֵק"**. דְּהִינּוּ, **רֵאשִׁית/רֵאשִׁי** הַתִּיבּוֹת שֶׁל עַמְלֵק הֵם צְדִיקִים (**עַמְרָם מִשֶּׁה לְוִי קָהֵת**), שְׂרָצָה הוּא בְּגֵדֵל חוֹצְפָתוֹ לְהִילָחֵם בְּ**קְדוּשַׁתָּם**. אוּלָּם, **"אַחֲרֵית עַדִּי אֲבַד"**, אַחֲרֵיתוֹ/סוֹפֵי הַתִּיבּוֹת שֶׁל צְדִיקִים אֵלוֹ הוּא **מִיתָה** (**עַמְרָם לְוִי קָהֵת מִשֶּׁה**). וְלָכֵן כִּיּוֹן, שְׂרָצָה לְבַטֵּל אֶת כַּח קְדוּשַׁתָּם, **"זָכָה"** שְׂאַחֲרֵיתוֹ הִיא **"עַדִּי אֲבַד"**.

"בְּרַם 'קִירִיס אִיטִימוֹס' (=כּוֹר אֶטוּמִי) לְהוֹן בְּשַׁעַת אֲנִיקִין, וּמִקְטֵל כְּלֵהוֹן"

הַרְחֵג ר' יוֹסֵף שֵׁינְבֵּרְגֵר שְׁלִיט"א אוֹמֵר שֶׁהַכְּתוּב (בַּמְדַּבֵּר יֵא כו) **"וַיֹּאמֶר אֶלְדָּד וּמִידָד מִתְנַבְּאִים בַּמַּחְנֶה"** הוּא רֵאשִׁי תִיבּוֹת בְּגִימַטְרִיא **אוֹבַאמ"ה**. וּמוֹבָא שֶׁם בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן וּבְתַרְגוּם יְרוּשָׁלַיִם שְׁאֶלְדָּד הִתְנַבֵּא שְׁמִשֶּׁה מֵת וַיהוֹשֻׁעַ מַכְנִיס אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָה. וּמִידָד הִתְנַבֵּא עַל הַשָּׁלוֹ. וּשְׁנֵיהֶם יַחַד הִתְנַבְּאוּ עַל **גּוֹג וּמָגוֹג**. וְנִבְיָא אֶת לְשׁוֹנוֹ שֶׁל הַתְּרַגּוּם יוֹנָתָן: **"אֶלְדָּד הוּא מִתְנַבֵּי וְאָמַר הָא מִשֶּׁה מִתְכַּנֵּישׁ מִן עַלְמָא וַיהוֹשֻׁעַ בַּר נוֹן מְשַׁמֵּשׁ מִשְׁרִיתָא קָאִי מִן בְּתַרְיָה. וּמִדְּבַר עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּמִיַּעַל יַתְהוֹן לְאַרְעָה כְּנַעֲנָאִי, וּמַחְסִין יַתְהוֹן לְהוֹן. מִידָד הוּא מִתְנַבֵּי וְאָמַר הָא סְלוֹי סְלָקִין מִן יַמָּא וּחְפִיִין כָּל מִשְׁרִיתָא דִּישְׂרָאֵל, וַיְהוּי לְעַמָּא לְתוֹקְלָא. בְּרַם תְּרִיחֵן כַּחְדָּא מִתְנַבֵּין וְאָמְרִין הָא מְלָכָא סְלִיק מִן אַרְעָא דְּמָגוֹג בְּסוֹף יוֹמָא, וּמַכְנֵשׁ מְלָכִין קְטָרִי תַגִּין וְאַפְרָכִין לּוּבְשֵׁי שְׁרִיוֹנִין, וְכָל עַמְמִיא יִשְׁתַּמְעוּן לִיה וּמִסְדָּרִין קַרְבָּא בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל עַל בְּנֵי גְלוּתָא, בְּרַם 'קִירִיס אִיטִימוֹס' (=כּוֹר אֶטוּמִי) לְהוֹן בְּשַׁעַת אֲנִיקִין, וּמִקְטֵל כְּלֵהוֹן בִּיקִידַת נִשְׁמַתָּא בְּשִׁלְהוּבִית אֶשְׁתָּא... וְנִפְלִין פְּגִרִיהוֹן עַל טוֹרִיא דְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל" (=נְשִׂיא **מָגוֹג/אוֹבַאמָה** יֵאסוֹף עִמוֹ עֵמִים רַבִּים לְהִילָחֵם עַל יִשְׂרָאֵל. אֲבָל כּוֹלֵם יִשְׁמְדוּ בְּכּוֹחַ הָאֶטוּס וּבְשִׁלְהַבַּת הָאֵשׁ, וּפְגִרִיהֶם יִפְלוּ עַל הָרִי יִשְׂרָאֵל).**

"...וּלְכָה זַעֲמָה יִשְׂרָאֵל?"

לְהֵלֵן סִיפּוֹר נוֹרָא, מֵהַסְפֵּר **"עֲמוּד הַהוֹרָאה"**, שֶׁבוֹ לּוֹמְדִים אָנוּ עַד הֵיכָן מִגִּיעוֹת הַקְּנָאָה וְצְרוּת הָעֵינַן. לִילָה אֶחָד נִחְרְדָה אֶשְׁתּוֹ שֶׁל קְבֵלָן הַמְּצַבּוֹת הַירוּשָׁלַיִם שְׁמַעוֹן לְשִׁמְעָה זַעֲקוֹתָיו. **"חֹשֵׁי מְהַר אֵל הַרוּפָא! יָדִי הִימְנִית אִינָה נִשְׁמַעַת לִי, וְהִיא מְשׁוֹתֶקֶת, וְעוֹד חֵשׁ אָנִי בָּהּ כְּאֲבִי תוֹפֵת!"**. הַבְּהִילוֹת בְּקוֹלוֹ גָּרַם לָהּ לְהִזְעִיק אֶת הַרוּפָא בְּאִישׁוֹן לִילָה. הֵלָה הִגִּיעַ, בְּדַק אֶת הַחוֹלָה, וּלְאַחַר בְּדִיקָה מְקִיפָה לֹא הִצְלִיחַ לְאַתֵּר אֶת סִיבַּת הַשִּׁיתוּק וְהַכְּאָבִים, וְעַזָּב אֶת הַמְּקוֹם כְּלַעֲנוּמַת שְׂבָא.

לְקַרְאֵת הַבְּקָר, לְאַחַר שֶׁהִתְפַּתֵּל בְּיִיסוּרָיו כָּל הַלִּילָה, וְלֹא הִצְלִיחַ לְהִירָדֵם, בְּקֵשׁ שְׁמַעוֹן מֵאֶשְׁתּוֹ שֶׁתֵּלֶךְ לְשִׁכּוֹנַת **"בֵּית יִשְׂרָאֵל"**, וְתִזְעִיק אֶת רַבִּי מְרֻדְכִי אֲבִנֵר, בּוֹנֵה הַמְּצַבּוֹת הָאֲשַׁפְּנֹזִי. הָאִשָּׁה, אֵף שֶׁלֹּא הִבִּינָה אֶת הַסִּיבָה לְבִקְשָׁתוֹ, עֲשֵׂתָה מִיַּד כְּדַבְרֵי בַעֲלָהּ. כְּאִשְׁרֵי הִגִּיעָה הָאִשָּׁה לְרַבִּי מְרֻדְכִי, תָּמָה בְּלִבּוֹ עַל הַמַּתְחַרָּה שֶׁלוֹ, אֲשֶׁר שׁוֹלַח לְהִזְעִיקוֹ בְּשַׁעַת בְּקוֹר כָּל-כָּךְ מוֹקְדָמַת. אוּלָּם, לְאַחַר שֶׁסִּפְרָה לוֹ אֶשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן עַל מְצַב בַּעֲלָהּ הַסִּכִּים לְבוּא. כְּאִשְׁרֵי הִגִּיעַ רַבִּי מְרֻדְכִי אֵל שְׁמַעוֹן, פָּנָה אֵלָיו שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לוֹ: **"אֲבִנֵר יְדִידִי, אֲנָא סְלַח לִי, מַחֵל לִי, כִּפּוֹר לִי עַל שְׁגִמְלַתִּיךְ רָעָה, לְלֹא עוֹל בְּכַפְדִּי! חוּטָא אָנִי וּפּוֹשַׁע!"** - זַעַק בְּקוֹל כּוֹאֵב וּמִיּוֹסֵר.

לְשִׁאֲלַת ר' מְרֻדְכִי עַל מָה הוּא מְבַקֵּשׁ כְּפָרָה, עָנָה שְׁמַעוֹן בְּקוֹל שְׁבוֹר: **"אֶתְמוּל בְּנִיתָ מְצַבָּה עֲגוּלָה עַל קְבֵרוֹ שֶׁל הַצְּדִיק רַבִּי צְבִי פֶּסַח פְּרָאנֵק זצ"ל. וְאָנִי, הַפּוֹשַׁע, רְצִיתִי לְהוֹכִיחַ שְׂרָק אָנִי יוֹדַע לְבָנוֹת מְצַבָּה עֲגוּלָה, וְלָכֵן, לְאַחַר שֶׁחֲזַרְתָּ לְבֵיתְךָ אֲמַשׁ, הִלַּכְתִּי לְשֵׁם, וּבִזְזוֹן לְבָבִי הִרְמַתִּי פְּטִישׁ כְּבֵד, וְעִשִׂיתִי סְדָק בְּמְצַבָּה. אוּי וְאָבוּי לְנַפְשִׁי כִּי שְׁלַחְתִּי יָדִי בְּצִיּוֹן הַקְּדוּשׁ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק!"**

נִדְהָם אֲבִנֵר וְנִשְׁאַר הַמוֹם לְמִשְׁמַע אוֹזְנָיו, עַד הֵיכָן מִגִּיעָה כּוֹחָה שֶׁל קְנָאָה וְתַחֲרוּת. שְׁמַעוֹן אָזַר כַּח, וְהַמְשִׁיד בְּדַבְרָיו: **"אֲנָא מִמֶּדָּה, עֲשֵׂה לְמַעֲנֵי, וְאַל תִּגְרוּם לִי לְרַדַּת לְבָאֵר שַׁחַת. הָרִי אֶתְהָ רֹאֶה אֶת מְצַבִּי, אִין סַפֵּק שִׁידִי מְשׁוֹתֶקֶת בְּשֵׁל מַעֲשִׂי. עַל-כֵּן אָנִי מְבַקֵּשׁ, בְּכָל לְשׁוֹן שֶׁל בְּקִשָּׁה, רַד לְבֵית הָעֲלָמִין בְּהַר הַמְּנוּחוֹת, וּבְנֵה מִיַּד לְצְדִיק מְצַבָּה חֲדָשָׁה, וְאָנִי אֶתְנוּ לָךְ אֶת מִשְׁכּוֹרְתְךָ עֲבוּר עֲבוּדְתְךָ. אֵד אֲנָא מִמֶּדָּה, אָנִי מִתְחַנֵּן, אֵל יוֹדַע הַדְּבָר לְאִישׁ, בּוֹשׁ וְנִכְלָם אָנִי בְּמַעֲשֵׁי הָרַעִים שְׁעִשִׂיתִי."**

רַבִּי מְרֻדְכִי הִבְטִיחַ לוֹ נְאֻמָּנָה, וּמִיַּד יָרַד לְבָנוֹת מְצַבָּה חֲדָשָׁה לְצְדִיק רַבִּי צְבִי פֶּסַח פְּרָאנֵק זצ"ל. לְמַחְרַת קָם שְׁמַעוֹן מִמִּשְׁכְּבוֹ, וְלֹא נוֹדַע כָּלֵל כִּי חָלָה בְּשִׁיתוּק בִּידוֹ. הִיָּד חֲזָרָה לְתַפְקֵד מַחְדָּשׁ, וּכְאֲבִי הַתּוֹפֵת נַעֲלָמוֹ כְּלֹא הָיוּ. הַדְּבָר נִשְׁאַר כְּמוֹס עַד לְאַחַר פְּטִירַתָם שֶׁל רַבִּי מְרֻדְכִי אֲבִנֵר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן. לְמַעֲשָׂה, בְּתוֹ שֶׁל רַבִּי מְרֻדְכִי הִיא זוֹ שֶׁסִּפְרָה אֶת הַסִּיפּוֹר, לְאַחַר פְּטִירַת שְׁנֵי הַקְּבֵלָנִים.

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוֹן!

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבְתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) **כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:22**

ערש"ק טז' תמוז תשע"ח (29.6.18) **bnai-zion.com** ר"ת 21:18 **יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:35**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר בְּלֶק אֶל בְּלָעַם מָה עָשִׂיתָ לִּי לְקַב אֶיְבִי לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה בִּרְכַת בְּרַךְ"

על הפתוב, "וַיֹּאמֶר בְּלֶק אֶל בְּלָעַם מָה עָשִׂיתָ לִּי לְקַב אֶיְבִי לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה בִּרְכַת בְּרַךְ", מביא רבנו ה"חחחח סופר" (ב"תורת משה השלם"), שבלק בקש מבלעם לקלל את ישראל ב-**קל"ב** (=132) ימים של השנה, שאין אומרים בהם ישראל תחננו.

וכפי דבריו הקדושים (דף קיב): "וַיֹּאמֶר בְּלֶק אֶל בְּלָעַם מָה עָשִׂיתָ לִּי לְקַב אֶיְבִי לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה בִּרְכַת בְּרַךְ. שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם גָּאוֹן קְדוֹשׁ אֶחָד... כִּי בַשָּׁנָה פְּשׁוּטָה יֵשׁ שֵׁנ"ד (=354) יָמִים – רַכ"ב (=222) יָמִים שֶׁבָּהֶם אֹמְרִים תַּחֲנוּן, וְהִמָּה יָמֵי **הַדִּין**, וְקַל"ב (=132) יָמִים שֶׁבָּהֶם אֵין אֹמְרִים תַּחֲנוּן, וְהֵם יָמֵי רַחֲמִים וְרַצוֹן... וְהִנֵּה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סנהדרין קה)... מִבְּרַכְתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע נִפְרָ מָה הָיָה בְּלָבוֹ לְקַלֵּל הַהִיפּוֹךְ מִהַבְּרָכָה... (ו) בְּלֶק רָצָה (מִבְּלָעַם) שֶׁ–**קל"ב** יָמֵי רַחֲמִים וְרַצוֹן, **יְקַלֵּל** לְהַשְׁלִיט בָּהֶם חֲלִילָה מִידַת **הַדִּין**. וְ–רַכ"ב (=222) יָמִים (שֶׁל **הַדִּין**) יִנְיָחַם כְּמוֹת שֵׁהֶם. אֲבָל הַקַּב"ה הִפָּךְ הַקְּלָלָה לְבִרְכָה, וְהָיָה מִבְּרַךְ הַרַכ"ב (=222) שִׁיְהִיו יָמֵי רַחֲמִים וְרַצוֹן, וְקַל"ב יָמִים שֶׁל רַצוֹן הִנְיָח כְּמוֹת שֵׁהֶם. וְזֶה לְק"ב בְּגַמְטְרִיא **קל"ב** אֶיְבִי לְקַחְתִּיךָ, וְעַתָּה 'בִּרְכַת בְּרַךְ' בִּרְכַת (אֶת) בְּרַךְ (יָמֵי **הַדִּין**) רַכ"ב יָמִים".

וְהִנֵּה, אֹמְרִים חֹז"ל שֶׁבְּלֶק הָיָה אֶחָד מִשְׁרֵי מוֹאָב. וְלֹאֲחֵר שֶׁשָּׁמַע עַל יְצִיאַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, אָמַר לְמוֹאָבִים: "הִבֵּה נִתְחַכְמָה לָעַם" (=לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל). קָמוּ(=הַמוֹאָבִים) וְהִמְלִיכוּהוּ עֲלֵיהֶם בַּעֲצַת מִדְיָן. וְכָפִי שֶׁכְּתַב רַש"י: "בְּלֶק" מְנַסִּיכֵי מִדְיָן הָיָה, וְכִיּוֹן שָׁמַת סִיחוֹן, מִיְנוּהוּ עֲלֵיהֶם (=הַמְלִיכוּהוּ הַמוֹאָבִים) לְצוּרָךְ הַשָּׁעָה".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, עַל מָה רָאוּ כָכָה הַמוֹאָבִים לְהִמְלִיךְ דּוֹקָא אֶת בְּלֶק עֲלֵיהֶם? וְלֹאִיזָה "צוּרָךְ הַשָּׁעָה" הָיוּ צָרִיכִים אֶת בְּלֶק?

וַיֵּשׁ לוֹמֵר שֶׁ"בְּלֶק" הֵם אוֹתִיּוֹת **קל"ב**. דְּהִינּוּ, בְּשֵׁמוֹ נִרְמָזוּ כּוּחוֹ לְהִלְחָם מִצַּד הַטּוֹמָאָה בְּ–**קל"ב** הַיָּמִים שֶׁאֵין אָנוּ אֹמְרִים תַּחֲנוּן. וְזֹאת, כְּפִי שֶׁשָּׁנִינוּ (יוֹמָא פּג'): "רַבִּי מֵאִיר הוּוֹה דִּיק בְּשִׁמְא(=הָיָה יוֹדַע מִשֵּׁם הָאָדָם עַל מַעֲשָׂיו)... אָמְרוּ לִיה: מָה שָׁמַךְ? אָמַר לְהוּ: כִּידוֹר. אָמַר: שְׁמַע מִיְנָה, אָדָם רָשָׁע הוּא, דְּכְתִיב (דְּבָרִים לב'): 'כִּי דוֹר תַּהֲפֹכֹת הִמָּה'".

הִנֵּה כִּי כֵן זֶהוּ פִירוּשׁ הַפְּתוּב "וּבְלֶק בֵּן צְפוּר", מָה שֶׁנִּקְרָא שְׁמוֹ "בְּלֶק", שֶׁהוּא אוֹתִיּוֹת **קל"ב**, כְּנֶגֶד **קל"ב** יָמִים שֶׁאֵין אֹמְרִים בָּהֶם תַּחֲנוּן, זֶה הַגּוֹרֵם לְכָךְ שֶׁבָּחְרוּ בּוֹ לְהִיּוֹת "מְלֶךְ לְמוֹאָב בַּעֲת הַהוּא". וְעַל–כֵּךְ כְּתַב רַש"י: "מִיְנוּהוּ עֲלֵיהֶם(=הַמְלִיכוּהוּ הַמוֹאָבִים) לְצוּרָךְ הַשָּׁעָה". דְּהִינּוּ לְהַפּוֹךְ אֶת הַשָּׁעוֹת שֶׁל **קל"ב** יָמֵי הַרַחֲמִים לְשָׁעוֹת שֶׁל **דִּין** חֲלִילָה.

וְלָכֵן אָמַר בְּלֶק לְבָלָעַם "וְעַתָּה לָכֵה נָא אֶרֶה לִּי". "לִי" דּוֹקָא, שֶׁכֵּן נִרְמָזוּ בְּשֵׁמִי "בְּלֶק", שִׁישׁ בְּכּוּחֵי לְהִלְחָם כְּנֶגֶד **קל"ב** יָמֵי הַרַחֲמִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

אוֹלָם, כִּידוּעַ, לֹא רַק שְׁלֹא הִצְלִיחַ בְּלָעַם לְקַלֵּל אֶת **קל"ב** הַיָּמִים שֶׁאֵין אָנוּ אֹמְרִים בָּהֶם תַּחֲנוּן, אֲלָא עוֹד הוּכְרַח לְבְרַךְ אֶת רַכ"ב(=אוֹתִיּוֹת בְּרַךְ) הַיָּמִים שֶׁל **דִּין** שֶׁבָּהֶם אָנוּ אֹמְרִים תַּחֲנוּן. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וּמְלֶאךָ רַע עוֹנָה אֲמֵן בְּעַל כְּרָחוּ(=נֶגֶד רַצוֹנוֹ)"

ה"דגל מחנה אפרים" שואל, מדוע כפה הקב"ה על בלעם הרשע לברך את ישראל? והלא, היה יכול להרוג את בלעם הרשע, ומשה רבנו היה מברך את ישראל...

וכפי דבריו הקדושים של ה"דגל מחנה אפרים" (וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל בְּלָק): "לָמָּה הִקְרָה ה' יִתְבָּרַךְ כֵּן? וְכִי הָיָה צָרִיךְ לְבִרְכּוֹתֵינוּ שֶׁל בְּלָעַם? אֲלָא... כּוֹנֵת ה' בְּרוּךְ הוּא, בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחִיבָתוֹ לָעַם סְגוּלָתוֹ, שֶׁכְּמוֹ שֶׁהוּא אֵינְסוּף יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלָּה, כֵּךְ לֹא יִהְיֶה סוּף לְבִרְכּוֹתֵינוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִיו מִתְבָּרְכִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, בְּעֲלִיוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים, וְאֲפִילוֹ מִן הַקְּלִיפּוֹת יִתְבָּרְכוּ, וּמְלֶאךָ רַע עוֹנָה "אֲמֵן" בְּעַל כְּרָחוּ(=נֶגֶד רַצוֹנוֹ)".

דהיננו, הקב"ה רצה שדוקא כוחות הרשע והטומאה הם שיברכו את ישראל, בבחינת "ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו" (=נגד רצונו), כדי שהברכות יתקיימו לעד ולנצח נצחים. שהרי, אין מי שיעכב את הברכות, שהרי **המקטרגים/כוחות הטומאה עצמם הם שמברכים את ישראל**.

וכן כתב ה"אור החיים" הקדוש (בלק): "הן עם לבדד ישכון" – אומרו 'הן', על דרך אומרים ז"ל 'מלאך רע עונה אמן בעל כרחו', שבלעם עצמו אמר 'הן' – כן יהיה (על הברכות)".

וכן אמר ה"אלשיך הקדוש": "ראויות היו התוכחות לומר מפי בלעם והברכות מפי משה. אבל, אילו הוכיחם בלעם, היו ישראל אומרים 'שונא מוכיחנו'. ואילו ברכם משה היו אומות העולם אוהבין ברכין. אמר הקב"ה: יוכיחן משה שאוהבין, ויברכין בלעם ששונאן, כדי שיתבררו (ויתקבלו) הברכות והתוכחות ביד ישראל."

וצריך להבין מדוע סבב הקב"ה כך, שבלעם הרשע יהיה בבחינת "מלאך רע עונה אמן בעל כרחו"?

ויש לומר, שפידוע אמרו חז"ל בגמרא (שבת קיט): "שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בערב שבת מבית הכנסת לביתו, (מלאך) אחד טוב, ו(מלאך) אחד רע. וכשבא (אותו אדם) לביתו, ומצא גר דלוק, ושלחן ערוך, ומטתו מוצעת, מלאך טוב אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך. ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו (=נגד רצונו). ואם לאו, מלאך רע אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך טוב עונה אמן בעל כרחו (=נגד רצונו)".

נמצאנו למדים מכאן כי כוחה וסגולתה של השבת היא להפוך את **המלאך הרע**, שיהיה בעל כרחו למלאך טוב. ולכן אמר מעתה, כי מאחר ובלעם ובלק נלחמו כנגד קדושת השבת (על-ידי שבנו שבועה מזבחות, כנגד יום השבת), כדי לקלל את ישראל. אולם, כאמור, מחשבתם הרעה לא עלתה בידם בזכות קדושת השבת. לכן הקפיד הקב"ה שבלעם עצמו יברך את ישראל, כדי להראות בכך את הכח הנפלא של השבת, שבזכותה אפילו רשע כבלעם עונה בעל כרחו "הן", כדי לברך את ישראל. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויקר ה' אל בלעם וישם דבר בפיו"

את התגלות ה' לבלעם הרשע מסביר הסבא מנובהרדוק זיע"א כך: פעם אחת היה שמש נאמן, שנקח את בית המדרש בשעת לילה מאוחרת. והנה, לאחר חצות הבחין לפתע פי הגנב של העיר נכנס בשקט בשקט לבית הכנסת. ומאחר והגנב לא הבחין בו, התכופף השמש מיד מתחת לאחד השלחנות, כדי להביט בעקבותיו, ולתפוס אותו בגניבתו "על-חם", פעם אחת ולתמיד. והנה, רואה השמש שהגנב נגש לארון הקדש, מנשק את הפרוכת ומתחיל לבכות! השמש לא הבין מה קורה כאן, מה קרה לגנב? מדוע הוא בוכה לפני ארון הקדש? אולי הגנב הניח ילד חולה בבית? או שמא קרה משהו אחר? המתין בסבלנות לשמוע מה בפיו, מהן הבקשות שישמיע הגנב של העיר. והנה הוא שומע את הגנב מתפלל ואומר: "רבונו של עולם! רבונו של עולם! תן לי רוח הקדש! תן לי רוח הקדש!". אולם יותר מזה הוא לא הצליח לשמוע... לא יכול היה השמש להתאפק, יצא מהמחבוא, דלג אחרי הגנב, ואמר לו: "ר' יהודי, אף אחד לא נמצא כאן, רק אני ואתה. שמעתי שהתפללת. אנא, תסביר לי, מה התכונת בבקשותיך? תאמר לי את האמת, האם השתגעתי? וכי רק רוח הקדש חסרה לך...? מה קרה לך ידידנו הגנב?".

ענה לו אותו גנב: "איי! אתה לא מבין! מי כמוך יודע מה זה לילה חורפי קשה. כמה קשה לפרוץ לבית סגור ומסוגר, אני ממש מוסר את עצמי. ואז, כשאני כבר בתוך אותו הבית, כמה קשה באותו הרגע החיפוש אחרי הכסף של בעל הדירה, החיפוש בחורים ובסדקים מתוך פחד ואימה, עד פי רק אנשים בודדים מסוגלים לעמוד בפחד כזה, פחד ומתח כזה...אבל אילו הייתה לי רוח הקדש, הרי הייתי יודע היכן טמונה הכספת, ופונה ישר אליה, וכך חוסך את כל הצער העובר עלי...". ואז סים הסבא מנובהרדוק ואמר: אותו דבר הוא עם בלעם הרשע. בלעם זוכה לדבר עם הקב"ה, הוא זוכה שהקב"ה שם לו את דבריו בפיו, הוא זוכה לנביאות, לרוח הקדש! אבל מה הוא עושה עם זה? הוא מקלל! מנסה להרויח כסף בכל מיני דרכים ערמוניות. ובמקום לנצל את הנבואה ששרתה עליו, הוא הולך ומוכרה בנזיד עדשים, כאותו גנב שהולך להתפלל להקב"ה, ולבקש שתהיה לו רוח הקדש.

ואם תהיה לו רוח הקדש, מה הוא יעשה בה? שטויות! כמה מוסר השכל אנו צריכים ללמוד מכך, שצריך לנצל את כוחותינו, וללמוד משהו מאותו טוב שהקב"ה משפיע עלינו...ולא ללכת בדרכי בלעם, שכבר זכה להשראה מלמעלה, אבל לא ידע לקחת אותה לפיוון הנכון...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלָק "בְּרַגְעַ קָטָן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבְּצֶךָ" (ישעיה נד' ז')

כְּנִיסַת הַשְּׁבֻט: 19:22 ר"ת 21:18 יְצִיאַת הַשְּׁבֻט: 20:35 bnei-zion.com (29.6.18) ערש"ק טז' תמוז תשע"ח

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּשָׂא (בְּלָעַם) מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר: אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל"

עַל דְּבָרָיו שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע, "אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל", נִתְיַגְעוּ כָּבֵד כָּל הַמְּפָרְשִׁים לְהַבִּין, מָה הֵיְתָה כּוֹנֵנוֹ שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע, וְעַל מָה וְלָמָּה אוֹמֵר הוּא בְּכָאֵב "אוֹי"? וּמְצִינּוּ בִּיאוֹר עַל-כֵּךְ בְּ"שַׁעַר הַגְּלִגּוּלִים" לְרַבְּנוֹ הָאֲרִיז"ל, וְכֵךְ הוּא כּוֹתֵב (הַקְּדָמָה לַג'): "אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל", ("מְשָׁמוֹ אֵל") אוֹתִיּוֹת מְשָׁמוֹ אֵל."

וְצָרִיךְ לְהַבִּין גַּם עֲנָן זֶה. שֶׁכֵּן עַל אִיזָה שְׁמוּאֵל מְדוּבָר? וּמִבָּאֵר הָאֲרִיז"ל (שָׁם), שֶׁבְּלָעַם הָרָשָׁע פָּחַד מְשָׁמוֹאֵל הַנְּבִיא, כִּפִּי שָׂרְמָז בְּכַתוּב לִפְנֵי: "וַיֵּרָא אֶת עַמְלֶק וַיֵּשָׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֶק וְאַחֲרֵיתוֹ עֲדֵי אַבְדֹּ". וּפִרְשׁ רַש"י: "וַיֵּרָא אֶת עַמְלֶק, נִסְתַּכַּל בְּפּוֹרְעָנוֹתוֹ שֶׁל עַמְלֶק, (שְׂאֵמָנָם) 'רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֶק' – הוּא קָדָם אֶת כָּלֵם לְהִילָחֵם בְּיִשְׂרָאֵל... (וְאוֹלָם) וְאַחֲרֵיתוֹ לְהִיאַבֵּד בְּיָדָם (=בְּיַד יִשְׂרָאֵל), שְׂנֵאֲמַר (לְיִשְׂרָאֵל): 'תִּמְחָחָה אֶת זֵכֶר עַמְלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם'". הִנֵּה, מְבוֹאֵר מִכָּאֵן שֶׁבְּלָעַם הָרָשָׁע הִסְתַּכַּל וְרָאָה אֶת אַחֲרֵיתוֹ שֶׁל עַמְלֶק, שֶׁהִיא "עֲדֵי אַבְדֹּ" (=אַבְדוֹן גְּמוּרָה), וְהִבִּיעַ עַל-כֵּךְ אֶת כָּאֵבוֹ עַל אוֹבְדָן עַמְלֶק לְעַתִּיד.

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא הוּא שְׂצוּהָ עַל שְׂאוֹל הַמֶּלֶךְ לְהִילָחֵם וְלִמְחוֹת אֶת עַמְלֶק, כִּפִּי שְׂכַתוּב (שְׁמוּאֵל א', טו'): "כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת פְּקֻדֹתַי אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה עַמְלֶק לְיִשְׂרָאֵל... עַתָּה לֶךְ וְהִכִּיתָה אֶת עַמְלֶק וְהִחַרְמְתָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לּוֹ וְלֹא תַחַמַּל עָלָיו".

וְאֵמָנָם, שְׂאוֹל הַמֶּלֶךְ יָצָא לְהִילָחֵם מִלְחָמַת חוֹרְמָה עִם עַמְלֶק, אוֹלָם חָמַל עַל אַגַּג מֶלֶךְ עַמְלֶק, וְהִשְׁאִיר אוֹתוֹ בְּחַיִּים. עַד שֶׁבָּא שְׁמוּאֵל וְשִׁסַּף אֶת גְּרוֹנוֹ וְהִרְגוֹ, כִּפִּי שְׂכַתוּב: "וַיִּשְׁסַף שְׁמוּאֵל אֶת אַגַּג לִפְנֵי ה' בְּגִלְגָּל". לָכֵן, לְאַחַר שֶׁבִכָּה בְּלָעַם אֶת אוֹבְדָנוֹ שֶׁל עַמְלֶק, כִּפִּי שֶׁהִבְאֵנוּ (בְּאוֹמְרוֹ, "רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֶק וְאַחֲרֵיתוֹ עֲדֵי אַבְדֹּ"), הוֹסִיף בְּלָעַם לְקוֹנֵן בְּנְבוּאָתוֹ, וַאֲמַר: "אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל", אוֹתִיּוֹת "מְשָׁמוֹ אֵל" – לוֹמֵר, שֶׁשְׁמוּאֵל הַנְּבִיא הוּא שִׁישְׁסַף וַיְהָרוֹג אֶת אַגַּג מֶלֶךְ עַמְלֶק.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנָן זֶה. שֶׁכֵּן, מְדוּעַ מְצַטְעֵר וּמְקוֹנֵן בְּלָעַם הָרָשָׁע עַל אוֹבְדָנוֹ שֶׁל עַמְלֶק? תַּחֲלִיחָה, נִקְדָּיִם לְהַבִּיא מָה שֶׁמְבוֹאֵר בְּזֹהַר הַקְּדוֹשׁ, שֶׁשָּׂרַשׁ נִשְׁמָתָם שֶׁל בְּלָק וּבְלָעַם הוּא מְקַלִּיפֵת עַמְלֶק, וּכִפִּי שְׂכַתוּב בְּזֹהַר ("כִּי תִצָּא" רַפְא' מִתּוֹרָגָם): "בְּלָעַם וּבְלָק נִשְׁמוֹתֵיהֶם הִיא מְקַלִּיפֵת עַמְלֶק, וְלָכֵן הָיוּ שׁוֹנְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל אוֹמָה וְלָשׁוֹן, וְלָכֵן עַמְלֶק רָמוּז בְּשְׁמוֹתָם: ע"ם שֶׁל בְּלָעַם, (ו)לֶק מִן בְּלָק".

דְּהִינּוּ, אוֹמֵר הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ: שְׁמוֹ שֶׁל עַמְלֶק רָמוּז בְּמִשְׁוֹתָף בְּסוּף שְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּלָעַם וּבְלָק. הִנֵּה, אוֹתִיּוֹת "ע"ם שֶׁל עַמְלֶק נִמְצָאוֹת בְּסוּף שְׁמוֹ שֶׁל בְּלָעַם. וְאוֹתִיּוֹת "לֶק" שֶׁל עַמְלֶק נִמְצָאוֹת בְּסוּף שְׁמוֹ שֶׁל בְּלָק. וְכָל זֶה, כִּיּוֹן שֶׁשׁוֹרְשָׁם הִטְמֵא שֶׁל בְּלָעַם וּבְלָק הוּא, כְּאֹמֵר, מְקַלִּיפֵת עַמְלֶק הִטְמֵאָה. וְלָכֵן נִתְחַבְּרוּ יַחַד לְהִילָחֵם כִּנְגַד יִשְׂרָאֵל.

(רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפְאֵלִי זִיע"א מוֹסִיף וְאוֹמֵר, שֶׁקַּלִּיפֵת בְּלָעַם וְעַמְלֶק מְשׁוֹלְבוֹת יַחַד, כִּפִּי שְׁמוּבָא בְּצִיּוֹר: נִיתָן לְרֵאוֹת, כִּי שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת, בְּלָעַם וְעַמְלֶק, מִתְחַבְּרִים וּמִשְׁתַּלְבִּים זֶה בְּזֶה, וְנִיתָן לְקְרוֹא אוֹתָם גַּם מְלַמְעָלָה לְמָטָה).

בְּלָעַם
עַמְלֶק

וְעַתָּה, בֹּא וְרָאָה שְׁלִפֵי הָאֹמֵר יוֹמֵתָק לָנוּ לְהַבִּין מָה שְׁמְצִינּוּ שֶׁלִּפְנֵי שֶׁבָּא עַמְלֶק לְהִילָחֵם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִים, הִלֵּךְ לְהַתְיַעֵץ עִם בְּלָעַם הָרָשָׁע. וְזֶה הָרָשָׁע יַעֲזֵ לּוֹ לְלַכֵּת לְהִילָחֵם עִם יִשְׂרָאֵל, כְּמוּבָא בְּמִדְרָשׁ (אֶסְתֵּר רַבְתִּי ז', יג'): "וַיָּבֵא עַמְלֶק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִים, וּמַהִיכֵן בֹּא עַמְלֶק? אָמַר רַבִּי כְרוֹסְפָדַי בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן, שֶׁבָּא מֵאֶצֶל בְּלָעַם הָרָשָׁע, כְּדִי לִיטוֹל עֲצָה מִמֶּנּוּ (=מִבְּלָעַם), וְאָמַר לוֹ: יוֹדַע אָנִי שֶׁבַעֵל עֲצָה אֶתָּה, וְגַם בַּעַל מַחְשְׁבוֹת רְעוּת, וְכָל הַנוֹטֵל עֲצָה מִמֶּךָ אֵינוֹ נִכְשָׁל... הִיאֵךְ אֶתָּה יוֹעֲצֵנִי? אָמַר לוֹ בְּלָעַם (לְעַמְלֶק): לֶךְ וַעֲשֵׂה עִמָּהֶם (=עִם יִשְׂרָאֵל)

מִלְחָמָה. וְאִם אֵין אֶתָּה עוֹשֶׂה עִמָּהּ מִלְחָמָה, אֵין אֶתָּה יְכוּל לָהֶם, מִפְּנֵי שֶׁהֵן תְּלוּיִין בְּזִכּוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִיהֶם, וְאִף אֶתָּה (=עֲמֶלְק), שֶׁהוּא בֶן בְּנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, תְּלוּי בְּזִכּוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, מִיַּד בָּא עֲלֵיהֶם (עֲמֶלְק) לְמִלְחָמָה".

לְפִי הָאִמּוּר הַבִּיאוּר הוּא, מֵאַחַר וְשֶׁרֶשׁ חַיִּית בְּלָעַם הוּא מְקַלֶּפֶת עֲמֶלְק, לְכֵן הִתְיַעַץ עִם עֲמֶלְק אִם לְצִאת לְמִלְחָמָה כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל. זֹאת וְעוֹד, כִּי בְמָה שֶׁהִתְיַעַץ עֲמֶלְק עִם בְּלָעַם, נִתְכַּוֵּן שִׁישְׁפִיעַ לוֹ בְּלָעַם כַּח וְחַיִּית מִצַּד חֵלְקוֹ בְּקִלְפֵת עֲמֶלְק, כְּדֵי לְהַצְלִיחַ בְּמִלְחָמָתוֹ עִם יִשְׂרָאֵל. וְאֶכֶן בְּלָעַם, בְּגִלְל שְׁנֵאתוֹ הַגְּדוּלָה לְיִשְׂרָאֵל, יַעַץ לְעֲמֶלְק, וְגַם הִשְׁפִיעַ לוֹ מִכַּח טוֹמְאָתוֹ, כְּדֵי שִׁיצֵא לְמִלְחָמָה כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל.

וְהִנֵּה, אוֹמְרִים חו"ל, שְׁמִצּוֹת מַחִית עֲמֶלְק הִיא רַק לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ, לְאַחַר שִׁימְלִיךְ הַקַּב"ה אֶת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ עַל יִשְׂרָאֵל. (וְמָה שְׁצִוָּה הַקַּב"ה אֶת שְׂאוּל לְמַחּוֹת אֶת עֲמֶלְק, אִם הִיָּה עוֹשֶׂה כֵּן, הִיָּה זוֹכֵה לְקָרֵב אֶת הַגְּאוּלָּה. אוֹלָם, מֵאַחַר וְהַשְּׂאִיר אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמֶלְק בְּחַיִּים, נִדְחָתָה הַגְּאוּלָּה, וְעִמָּה גַם מִצּוֹת מַחִית עֲמֶלְק, עַד לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ).

מִעֲתָה מְבוֹאֵר בִּיתֵר שֶׁאֵת הַפְּתוּחַ שֶׁל בְּלָעַם מְשִׁמוּאֵל הַנְּבִיא. שָׁכֵן, בְּלָעַם הִרְשִׁעַ לֹא פָתַח רַק מִשׁוּם שְׁעֵתִיד שְׁמוּאֵל לְצִוֹת עַל שְׂאוּל בְּשֵׁם ה' לְהִלָּחֵם בְּעֲמֶלְק, וְגַם לְאַחַר מִכֵּן הִרְגַּ בְּמוֹ יָדָיו אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמֶלְק, אֲלֹא גַם מִשׁוּם שְׁשִׁמוּאֵל עֵתִיד לְמַשׁוּחַ אֶת דָּוִד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְהָרִי הוּא=דָּוִד) עֵתִיד לְהִיָּוֵת לְמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.

כְּמוֹ שְׁמִצְיָנוּ בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ ("לֶךְ לְךָ", פב): "דָּוִד מְלָכָא חַי לְעֵלְמִין, וְאִפִּילוּ בְיוֹמֵי מְלָכָא מְשִׁיחָא אִיהוּ מְלָכָא" (=דָּוִד הַמֶּלֶךְ חַי לְעוֹלָמִים, וְהוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ). וְהָרִי דָּוִד יִמְחָה אֶת זְכַר עֲמֶלְק מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁלֹּא יִשְׂאֵר מִמֶּנּוּ שְׂרִיד וּפְלִיט, וְכָל כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה וְהַרְשָׁע יִתְבַטְּלוּ מִן הָעוֹלָם כְּמוֹ שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים (בְּתַפִּילַת "עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח"): "וְהַאֲלִילִים פְּרוֹת יִפְרֹתוֹן". (עַל פִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַר"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"יִזַּל מֵיָם מִדְּלִו וְזָרְעוּ בְמֵיִם רַבִּים"

רַבְּנוּ הַקְּדוּשׁ, אוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים, הַבַּעַשׁ"ט זִיעַ"א מְגַלֶּה לָנוּ שְׁמַעְלַת הַטְּבִילָה בְּמִקּוֹה הִיא כַּח גְּדוּלָה וְעִצּוּמָה, עַד כִּי נַחֲשַׁבֵת לְפָנֵי הַבּוֹרָא יִתְבַרַךְ כְּתַעֲנִית שֶׁל יוֹם אַחַד.

וְכַפִּי שְׁמוּבָא בְּסִפְר "תּוֹרַת הַמְּגִיד מְזוֹלֻטְשׁוּב" (דף רפ"ה): "וְשִׁמְעֵתִי מִפִּי אָבִי מוֹרֵי הַרְה"ק ר' יַחִיאֵל מְזוֹלֻטְשׁוּב זִיעַ"א, שְׁשִׁמְעַ מִפִּי קוֹדְשׁוֹ שֶׁל הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוּשׁ זִיעַ"א, שְׁאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "פְּעַלְתִּי אֲצַל הַשֵּׁם יִתְבַרַךְ, שֶׁהַטְּבִילָה שְׁאָדָם טוֹבֵל אֶת עֲצָמוֹ בְּמִקּוֹה בְּבִקּוֹר יִהְיֶה נַחֲשָׁב לְפָנֵי הַקַּב"ה כְּתַעֲנִית יוֹם אַחַד".

וְעַל גְּדַל מַעְלַת הַטְּבִילָה בְּמִקּוֹה אוֹמַר הַגְּאוּן רַבִּי יַעֲקֹב עַמְדִין זִיעַ"א, בְּסִפְרוֹ "מְגַדֵּל עוֹ", שְׁעַל-יָדֵי הַטְּבִילָה מְטַהֵר הָאָדָם אֶת לְבוֹ, וּמְזַהֵר נִמְשַׁכֵּת לוֹ קְדוּשָׁה לְעֵינָיִם, וּמְשַׁם לְכָל רַמ"ח הָאֵיבָרִים וְשִׁס"ה הַגִּידִים. וּמוֹסִיף וְאוֹמַר: מָה גְּדוּלָה מְאֹד טַהֲרַת הַמִּקְוֶה, הֵן לְטוֹמְאָת הַגּוֹף וְהֵן לְטוֹמְאָת הַנֶּפֶשׁ מִן הָעֵבִירוֹת. וְכַפִּי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "וְעַתָּה לֹא בְּאֵתִי לְהוֹדִיעַ, אֲלֹא גְדַל מַעְלַת הַמִּקְוֶה, אֲשֶׁר מִי שְׁמַרְגִיל עֲצָמוֹ בְּטַהֲרָה זוֹ תְּמִיד, יוֹעִיל לְכָל הַטּוֹמְאוֹת, וְגַם לְטוֹמְאָת הָעֵבִירוֹת, וְיִבּוֹא לְיַדֵּי טַהֲרָה, הֵינּוּ טַהֲרַת הַלֵּב. (וְרַמְזוֹ לְזֶה) 'לֵב טַהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים', רֵאשִׁי תִיבּוֹת "טַבֵּל" (כְּלוּמַר שֶׁהַטּוֹבֵל בְּמִקְוֶה זוֹכֵה לְלֵב טַהוֹר). (וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁמְטַהֲרַת הַרְהוֹר הַלֵּב, נִמְשָׁךְ (גַּם) טוֹהַר הַמַּחֲשָׁבָה, שֶׁהוּא בְּמַח... וְיִהְיֶה טַהוֹר עֵינָיִם מִרְאוֹת בְּרַע, וְאַחַר-כֵּן נִמְשַׁכֵּת טַהֲרָה (לְכָל הַגּוֹף - רַמ"ח אֵיבָרִים וְשִׁס"ה גִידִים, (שְׁהֵם) כְּנֶגֶד תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת".

ה"שֵׁם מְשִׁמוּאֵל" אוֹמַר, שֶׁהַיּוֹת וְהַמֵּים הֵם פְּשׁוּטִים וּבְלִי גֵוֹן, לְכֵן הַטּוֹבֵל נַעֲשֶׂה טַהוֹר וְהַטּוֹמְאָה פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ וְהַלָּא, כִּי הַחֲטָא הוּא, כְּפִי דְבָרָיו: "תְּמוּרָה וְדַמְיוֹן" (=דְּהֵינוּ, הַחֲטָא הוּא דַמְיוֹן צָבַע הָאָדָם, הַצּוֹבַע אֶת הָאָדָם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בְּנִבְיָא (יִשְׁעִיָה א', ח'): "אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים (=אָדוּמִים כְּשׁוֹשָׁנִים) - כְּשֶׁלַּג יִלְבִּינוּ", וְעַל-יָדֵי הַכְּנִיסָה לְמִקְוֶה, עַל-יָדֵי הַמֵּים, הַחֲטָא נִימּוֹחַ/נִמְחָק וּפּוֹרַח מִן הָאָדָם).

וְאִילוּ הַגְּאוּן רַבִּי חַיִּים פְּלֶאגִי כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "כֶּף חַיִּים", שֶׁהַטְּבִילָה בְּמִקְוֶה, סְגוּלָתָהּ לְהַתְּחַכֵּם (=לְהַחֲכִים) אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּתוֹרָה. וְכַדְבָּרוֹ (סִימָן ח'): "סוֹפֵי תִיבּוֹת 'הַחֲקִים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עִם חֲכָם' הוּא 'מִקְוֶה' (מִהַסּוֹף לְהַתְּחַלֵּה), כִּי מִקְוֶה טַהֲרָה יַעֲשֶׂה לוֹ (=לְטוֹבֵל) סְגוּלָה לְהַתְּחַכֵּם בְּתוֹרָה (לְהִיָּוֵת עִם חֲכָם)". (עַל-פִּי הַרַב אֲשֶׁר לוֹסִטִּיגְמוֹ).

"מָה טָבוּ אֶהְלִיךְ יַעֲקֹב, מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל" (אֵלוּ בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת - סַנְהֶדְרִין קה')

פְּעַם נִשְׂאֵל הַגְּאוּן רַבִּי נַפְתְּלִי צַבִּי בַרלִין (הַנְּצִי"ב מוֹלוּזִיין), כִּיֶּצֵד הוּא יְכוּל לְשִׂאת אֶת רַעַשׁ הַלְמוּד הַבּוֹקֵעַ מִבְּנֵין הִישִׁיבָה, וְכִיֶּצֵד אֵין הַדְּבָר מִפְּרִיעַ לוֹ, בְּשַׁעֲה שֶׁהוּא מְתַגּוֹרֵר בְּסִמוּךְ מְאֹד לְיִשִּׁיבָה? הַשִּׁיב לְהֵם הַרַב: הָאִם שְׁמַעְתֶּם, כִּי בַעַל טַחֲנַת קֶמַח יִתְאוּנוֹן עַל הָרַעַשׁ וְהַהֲמוּלָה שְׁמַקִּימָה טַחֲנָתוֹ? בְּרוּר כִּי לֹא יִתְאוּנוֹן, כִּיֶּן שְׂרַעַשׁ הַטַּחֲנָה מִבְּשֶׁר לוֹ עַל פְּרִנְסָתוֹ, וְאַדְרָבָא - רַק לְשִׁמְעַ קוֹלָה הַסּוֹאֵן שֶׁל טַחֲנַת הַקֶּמַח תַּעֲרַב לוֹ שְׁנָתוֹ. וְאִף אֲנִי - הַמְּשִׁיךְ הַרַב - דּוֹמָה לְבַעַל הַטַּחֲנָה. קוֹל הַתּוֹרָה, הַבּוֹקֵעַ מִפְּיוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי הִישִׁיבָה, קוֹל עָרַב זֶה, הֵינּוּ מְקוֹר חַיּוּתִי, וְהוּא נוֹסֵךְ בִּי עִידוּד וְחִיזוּק. וְהוּא נָעִים וְעָרַב מְאֹד לְאֲזָנִי, וְאִם חֲלִילָה יִפְסַק קוֹל זֶה, לֹא אֶהְיֶה מְסוּגָל לְתַת תְּנוּמָה לְעֵינַי בְּשִׁקְט הַנוֹרָא שְׁיוּצָר...

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבְתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' 1) **כְּנִיסַת הַשְּׁבֹת: 19:22**

ערש"ק טז' תמוז תשע"ח (29.6.18) **bnai-zion.com** ר"ת 21:18 **יְצִיאַת הַשְּׁבֹת: 20:35**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ וּשְׁמָע. פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאָה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ" (מתוך התפילה)

הגאון רבי צבי אלימלך שפירא כותב בספרו "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", שעל-פי ספר היצירה יש לכל חדש מ-יב' חודשי השנה אות מיוחדת מהאל"ף ב'ת', השִׁכָּת לְאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ. כְּמוֹ כֵן, לְכָל חֹדֶשׁ יֵשׁ גַּם חוֹשׁ מְיֻחָד, מְכַל הַחוֹשִׁים שֶׁבָּרָא הַקַּב"ה לְאָדָם, שֶׁשִׁיךְ לְאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ.

וּמִבָּאָר שֶׁם ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", שֶׁבְּחֹדֶשׁ תְּמוּזָה שׁוֹלְטִים הָאוֹת **ה'** וְחוֹשׁ הַרְאִיָּה, וְאֵילּוּ בְּחֹדֶשׁ אָב שׁוֹלְטִים הָאוֹת **ט'** וְחוֹשׁ הַשְּׁמִיעָה.

לְפִי זֶה, אֹמֵר ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", אִם נִתְּבוֹנָן נִרְאָה, שְׁשֵׁתִי הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ – **ה'** וְ-**ט'** – הֵן הַשְּׂרָשׁ שֶׁל הַמְּלָחָה **"חֲטָא"**. וְזֹאת, כְּדִי לֹמַר לָנוּ שֶׁבְּחֹדֶשִׁים אֵלּוּ – תְּמוּזָה וְאָב – גֵּרַם הַחֲטָא, וְנִחְרַבו שְׁנֵי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ.

וּכְפִי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר": "הִנֵּךְ רוּאָה, (ש)אוֹתִיּוֹת **ה'** (ו)–**ט'** הֵמָּה הַשׁוֹלְטִים בְּ-ב' חֹדֶשִׁים אֵלּוּ (=תְּמוּזָה וְאָב). וְזֶהוּ הַנִּרְמָז (איכה א', ח'): **"חֲטָא חֲטָאָה יְרוּשָׁלַיִם"**. (ו) עֵינַי בְּבַעַל הַטּוֹרִים, פְּרִשֵׁת וַיְחִי (בראשית מט',

א'), (בַּפְּסוּק) 'וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו', בְּקֶשׁ (יַעֲקֹב) לְגָלוּת לָהֶם (=לְבְנָיו) אֵת הַקֶּץ (=זְמַן הַגְּאוּלָּה) וְנִסְתָּם מִמֶּנּוּ. אָמַר, שְׂמָא חָס וְשָׁלוֹם, יֵשׁ בְּכֶם חֲטָא. אָמְרוּ (לוּ בְנָיו), תִּדְקַדֵּק בְּשׁוֹמְטֵינוּ, וְלֹא תִמְצָא אוֹתִיּוֹת **ה'** וְ-**ט'** – הֲרֵי לָךְ

שֶׁהָאוֹתִיּוֹת גּוֹרְמִים. הֵגַם שֶׁבּוֹדָאֵי הַבְּחִירָה (ה)חֹפְשִׁית (קִימַת), עִם כָּל זֶה, הַזְּמַן, הַמְּקוֹם וְהַנֶּפֶשׁ מְסִיעִים לְכָל זֶה... אִם כֵּן, אֵלּוּ (שְׁנֵי) הַחֹדֶשִׁים, שֶׁבָּהֶם (שׁוֹלְטוֹת) הַאוֹתִיּוֹת **ה'** וְ-**ט'** – בָּהֶם דִּיקָא (=דוֹקָא) גֵּרַם (ה)חֲטָא לְחִרְבָּן

הַבֵּית). תִּמְצָא שְׂאֵרֵינוּ רז"ל (ברכות ד'): 'רְאוּיִים הָיוּ יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם נֶס בְּיַמֵּי עֲזָרָא (=בְּזְמַן הַחִרְבָּן), כְּדָרְךָ שֶׁנַּעֲשָׂה לָהֶם בְּיַמֵּי יְהוֹשֻׁעַ, אֲלֵא שֶׁגֵּרַם הַחֲטָא... וְזֶהוּ שֵׁשׁ לְפָרְשׁ: **"חֲטָא חֲטָאָה יְרוּשָׁלַיִם"** עַל כֵּן לְנִידָה הֵיטָה'.

וְלִכְאוּרָה קֶשֶׁה (הַדְּבָר). הֲלֹא חֲטָא פִירוּשׁוֹ שׁוֹגֵג. וְקֶשֶׁה, וְכִי מִפְּנֵי (זֶה) שֶׁשָּׂגָגָה, עַל-כֵּן תִּהְיֶה מְרוּחָקָת כְּנִידָה? וְלְפִי הַנ"ל יֵשׁ לְפָרְשׁ: **"חֲטָא חֲטָאָה יְרוּשָׁלַיִם"** – הַזְּמַן גֵּרַם, (שֶׁזֶהוּ) זְמַן שְׁלִיטַת (ה)אוֹתִיּוֹת **ה'** וְ-**ט'** – 'עַל כֵּן לְנִידָה הֵיטָה' –

עַל-כֵּן רַק כְּנִידָה – לֹא כִשְׂאָר עֲרִיּוֹת, שְׂאֵסוּרִין וּמְרוּחָקִין לְעוֹלָם – (אֲלֵא) רַק כְּמוֹ נִידָה, שְׂמוֹתֶרַת לְאַחַר זְמַן".

בְּהַמְשָׁךְ דְּבָרֵינוּ מִבָּאָר ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" גַּם אֵת עֵנִין ב' הַחוֹשִׁים שֶׁשִׁיכִים לְחֹדֶשִׁים תְּמוּזָה וְאָב – חוֹשׁ הַרְאִיָּה, שֶׁשִׁיךְ לְחֹדֶשׁ תְּמוּזָה, וְחוֹשׁ הַשְּׁמִיעָה, שֶׁשִׁיךְ לְחֹדֶשׁ אָב.

וּמִבָּאָר שֶׁם, שֶׁהַמְּרַגְלִים הִתְחִילוּ לְלַכֵּת לְתוֹר אֵת הָאָרֶץ בְּ-כֹט' בְּסִינַן (תענית כט'), וְהִלְכוּ אַרְבַּעַיִם יוֹם, עַד שֶׁחֲזָרוּ בְּ-ט' בָּאָב, יוֹם שֶׁבּוּ בְּכּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכִיָּה שֶׁל חֵינָם, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ נִגְזַר עֲלֵיהֶם שְׁבִיּוּם זֶה יִחְרַבוּ בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ – הַרְאֵשׁוֹן וְהַשְּׁנִי.

וְהֵנָּה, עֵיקָר הַלִּיכָתָם שֶׁל הַמְּרַגְלִים הָיָה בְּחֹדֶשׁ תְּמוּזָה, אֲשֶׁר בּוּ שׁוֹלְט כְּאֹמֵר חוֹשׁ הַרְאִיָּה, וְעַל-כֵּן אֹמֵר הַפְּתוּב (במדבר לב' ט'): "וַיַּעֲלוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוֹל וַיִּרְאוּ אֵת הָאָרֶץ וַיִּנְיִאוּ אֵת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַלְתִּי בֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם ה'". מְדַגֵּשׁ הַפְּתוּב "וַיִּרְאוּ אֵת הָאָרֶץ" – מִשְׁמַע, שֶׁנִּכְשְׁלוּ וּפְגָמוּ בְּחוֹשׁ הַרְאִיָּה, כְּאֲשֶׁר הִסְתַּכְּלוּ בְּעֵין רָעָה עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה שֶׁהַבְּטִיחַ הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל.

וְלְאַחַר שֶׁשָּׁבוּ "מִתּוֹר הָאָרֶץ מִקֶּץ אַרְבַּעַיִם יוֹם", שֶׁזֶה הָיָה כְּבָר בְּחֹדֶשׁ אָב, שֶׁבּוּ שׁוֹלְט חוֹשׁ הַשְּׁמִיעָה, הוֹצִיאוּ אֵת דְּבַת הָאָרֶץ רָעָה, כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ עֲלֶיהָ "אָרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֵיהָ הִוא". וְלְאַחַר שֶׁשְׁמָעוּ וְקָבְלוּ יִשְׂרָאֵל אֵת דְּבָרֵיהֶם שֶׁל הַמְּרַגְלִים, אִז "וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֵת קוֹלָם וַיִּבְכוּ הָעָם בְּלִילָה הַהִוא". הֵנָּה, עַל-יְדֵי כֶּךָ פְּגָמוּ יִשְׂרָאֵל בְּחוֹשׁ הַשְּׁמִיעָה, עַל-יְדֵי שֶׁשְׁמָעוּ וְקָבְלוּ אֵת לְשׁוֹן הָרַע שֶׁל הַמְּרַגְלִים עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְכֵן לָנוּ שְׁ-ב' הַחֹדֶשִׁים – תְּמוּזָה וְאָב – שֶׁבָּהֶם שׁוֹלְטִים הָאוֹתִיּוֹת **ה'** וְ-**ט'**, וְכֵן חוֹשֵׁי הַרְאִיָּה וְהַשְּׁמִיעָה – הֵם שְׂגָרְמוּ שֶׁהַמְּרַגְלִים חֲטָאוּ בָּהֶם, וּפְגָמוּ בְּחוֹשׁ הַרְאִיָּה, כְּאֲשֶׁר הִסְתַּכְּלוּ בְּעֵין רָעָה עַל הָאָרֶץ. וְכֵן, פְּגָמוּ יִשְׂרָאֵל בְּחוֹשׁ הַשְּׁמִיעָה עַל-יְדֵי שֶׁשְׁמָעוּ וְקָבְלוּ אֵת לְשׁוֹן הָרַע עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכִתּוּצָאָה מִכֶּךָ נִגְזַר עֲלֵיהֶם חִרְבָּן שֶׁל שְׁנֵי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ. עַל-כֵּן אָנוּ מִתְּפַלְּלִים בְּסִדֵּר הַתְּחַנּוּן – "הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ וּשְׁמָע. פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאָה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ" – כְּדִי לְתַקֵּן אֵת ב' הַמִּקְדָּשׁ (אֵלּוּ תִכֵּן דְּבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר"). (עַל פִּי "אוּרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְ"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

מצינו דבר פלא בספר ”אור לצדיק” למהר”ם פאפיר”ש (סימן יח, סעיף ב): ”אין (לאדם) להרים קולו בתפילת יח(=שמונה עשרה) בחשאי, כי יש מלאכים נקראים ’אזני ה’, (שהם) ממונים לקבל תפילותינו בלחש. ואם אותה התפילה נשמעת לאוזני האדם (שעומד ליד המתפלל), אזי המלאכים הנ”ל אינם מקבלין (את) התפילה, ונדחית לחוץ, רחמנא ליצולן, (אל) מלאכי חבלה, הנקראים **נץ פֶּלֶב**, **תמור**. וזהו עיניך ל**נכח** יביטו, ”**נכח**” ראשי תיבות – **נץ פֶּלֶב**, **תמור** – הם ראשי הקליפות. לכן, שומר נפשו ירחק מהם”.

לכן צריך להתפלל בלחש, שרק הוא עצמו ישמע את מה שמוציא מפיו. (ויש להעיר כי המקור לדברי האריו”ל הוא בתיקוני הזהר (תיקון כא, סג): ”**אריה שור נשר**. קטרוגא דלהון(=והמקטרגים פנגדם הם) **נץ פֶּלֶב**, **תמור**”). הנה מבואר, כי ג’ בחינות של הקדושה הן **אריה שור נשר**, שהן פנגד ג’ תפילות שתקנו האבות הקדושים: אברהם, תפילת שחרית, בבחינת **אריה**. יצחק, תפילת מנחה, בבחינת **שור**. יעקב, תפילת ערבית, בבחינת **נשר**. אולם, זה לעומת זה עשה ה’, ויש פנגדן שלש קליפות, שהן **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור**, ראשי תיבות ”**נכח**”. ועל-כך אומר האריו”ל, שכאשר האדם אינו מכון בתפילותיו כראוי, באים ג’ קליפות אלו – **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור** – וחוטפים את תפילתו ממנו. ויש לומר, ש-ג’ קליפות אלו – **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור** – הן בגמטריה ”**מות**”, וכל חפצן הוא להמית את האדם, על-ידי שחוטפות הן את השפע היורד מתפילותיו.

ומוסיף ואומר על-כך הרה”ק פינחס פרידמן, שעל-ידי שהאדם מקדש את עיניו, שלא להסתכל מחוץ לארבע אמותיו, בשלשת צדדיו – ימין, שמאל ואמצע – ומכון ליחד בכך ג’ הוי”ה(=הוי”ה=26 לכל צד), שעולים בגמטריה ל”**נכח**”(=78), בסוד ”עיניך ל**נכח** יביטו” – הנה, על-ידי כך הוא מכניע ומבטל גם את כוחן של ג’ הקליפות – **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור** – שהם ראשי תיבות ”**נכח**”. (על פי ”אורה של תורה” להרה”ק פינחס פרידמן) ויחר אף בלעם ויך את האתון...”

מעשה אחד הובא בכתבי האריו”ל, שבימיו היה איש חסיד אחד, ושמו רבי אברהם אבן פוא”ה ז”ל. והיה האיש עשיר גדול, וידו היתה פתוחה לעניים ולאביונים. והיה דר בשכונתו יהודי אחד, שהיה מתעסק במשא ומתן עם אשת רבי אברהם פוא”ה ז”ל. (שכן, אשתו של רבי אברהם היתה מסוגלת למשא ומתן). ופתאום בא על אותו השכן חולי נורא, ונפל הוא למשכב ימים רבים, עד שהתחיל בשרו לרקוב עליו, ואף ערותו(=אות ברית קודש) נרקב. ופזר אותו שכן מוזן רב בהוצאות הרופאים, ולא מצא עזר ותרופה למכתו. לבסוף נפטר אותו השכן של רבי אברהם אבן פוא”ה מתוך ייסורים קשים ומרים.

והנה, לאחר כמה שנים בא פֶּלֶב אחד, ותמיד היה סובב את הבית של החסיד רבי אברהם אבן פוא”ה. אותו פֶּלֶב היה פֶּלֶב שחור, מפחיד ומכוער מאד. כשראו אותו האנשים היו מפחדים מפניו, כי פניו היו כמו מזיק, והיו תמיד מגרשים את הפֶּלֶב ההוא מבית רבי אברהם חסיד במקלות. אולם, תמיד היה הפֶּלֶב חוזר ובא. ותמיד פשה רבי אברהם משכים לבית הפנסת, היה מוצא את אותו פֶּלֶב שחור עומד ליד דלת ביתו, וממתין עד שיפתחה, כדי שיוכל לשמט(=להיכנס) אל הבית, ותמיד היה רבי אברהם חסיד מגרש אותו. וצוה לנעול את הדלת אחריו. אף-על-פי-כן חזר הפֶּלֶב, והיה ממתין ליד הדלת עד שתפתח.

פעם אחת ארע שיצא החסיד רבי אברהם אבן פוא”ה בהשכמה מפתח ביתו, ושכח לנעול אחריו את פתח הדלת של הבית. ותכף דלג הפֶּלֶב לבית, וקפץ מחדר לחדר, עד שהיה מגיע לחדר שהיתה שם אשתו של רבי אברהם אבן פוא”ה, שהיתה שוכבת עדין במטה שלה, ומצאה ישנה. מיד קפץ הפֶּלֶב על המטה, והחל לנשוף באשה נשיכות רבות, גרם לה להרבה פצעים, ואחר-כך ברח מהבית. אשתו של רבי אברהם אבן פוא”ה צעקה מאד עד שקולה נשמע בבית האריו”ל. ובא בעלה רבי אברהם ושאר אנשים להאריו”ל, לשאול על הדבר הנורא הזה. והשיב לו האריו”ל, שהסיבה היא, שאשתו פתחה את אותו שכן לדבר עבירה לפני שנפטר. וזהו הפֶּלֶב השחור, היתה בו נשמתו של אותו שכן, ומכיון שהיא היתה הגורמת בפיתוי שלו, על-ידי דבריה אליו, ובנתינתה לו מעות כדי שישכב אצלה דרך אישות, לכן עשה הפֶּלֶב עכשיו נקמה באשתו. ואחר-כך השביעו את האשה שתגיד האמת. ואכן הודתה היא שבעונותיה הרבים היה שוכב עמה השכן בבית הסחורה. על-כן נרקב בשרו של אותו השכן, ואף ערותו נרקבה, על שחלל את בריתו. ואחר-כך בקשה אשתו של רבי אברהם אבן פוא”ה לעשות תשובה, ומתה בתוך תשובתה. **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּלֶךְ (בְּלֶעָם) שְׂפִי"

על הכתוב, "וַיֵּלֶךְ (בְּלֶעָם) שְׂפִי", אומר "כֶּסֶא הַרְחָמִים", שְׂבֻלְעָם הַרְשָׁע הֵלֶךְ כְּנַחֵשׁ וְכִשְׂפִי פוֹן לְקַטְרֵג וְלַהוֹצִיא אֶת אֲרֹסוֹ עַל עַם יִשְׂרָאֵל, שְׂאֵין בְּהֵם, חֲלִילָה, תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְגַם אֵין שְׁלוֹם וְאַחֲדוּת בְּיִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ "שְׂפִי" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "שֶׁה פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל", שֶׁהֵם מְפוֹזְרִים, וְהֵם בְּלִי אַחֲדוּת וּבְלִי תּוֹרָה, חֲלִילָה. אוֹלָם, אוֹמֵר "כֶּסֶא הַרְחָמִים", שְׂבֻלְעָם לֹא יָדַע שֶׁ"שְׂפִי" הוּא רֵאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל "שׁוֹמֵר פְּתָאִים י" – שֶׁהַקֶּב"ה שׁוֹמֵר אֶת יִשְׂרָאֵל תָּמִיד, וְהוּא, יוֹשֵׁב שְׁמַיִם, שׁוֹמֵעַ תְּפִילָתָם וְצַעֲקוֹתָם שֶׁל בְּנָיו, שֶׁהֵם "מִבְּקִשֵׁי פְּנִיךָ". עַל-כֵּן יִשְׂרָאֵל בְּנָיו מוֹדִים לְאַבְיָהֶם שְׂבַשְׂמִים, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב "יִדּוֹ שְׁמַיִם פְּלֶאֶךְ" רֵאשִׁי תִיבוֹת "שְׂפִי". עַל "נַפְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתִי", עַל אֲשֶׁר פָּדָה וְהִצִּיל אוֹתָם מֵאוֹתוֹ נַחַשׁ/בְּלֶעָם, (גַּם שְׁמַיִם בְּגַמְטָרִיָּה "שְׂפִי"). וְכֵן גַּם יִדּוֹ יִשְׂרָאֵל לֵה' יִתְבָּרַךְ לְעַתִּיד, כְּאֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ יִשְׁלַח אֶת מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ, וְאֵז "יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוֹ" (רֵאשִׁי תִיבוֹת "שְׂפִי").

וְלִכּוֹן, כְּאֲשֶׁר רָאָה בְּלֶעָם שֶׁהוּא אֵינוֹ מְצַלִּיחַ לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, פָּתַח וְאָמַר אוֹתוֹ רְשָׁע: "מָה אֶקֶב לֹא קֶבֶה אֶל... וַיִּשֶׁת (פְּנִיו) אֶל הַמַּדְבָּר... – שֶׁרְצָה לְהוֹכִיר אֶת עוֹן הָעֶגְלָה שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל בַּמַּדְבָּר, וְעַל-כֵּן אָמַר "אֶקֶב", שֶׁהוּא גַמְטָרִיָּה "עֶגְלָה". (וְזֶה שְׂכֵתוֹב "וַיֵּלֶךְ (בְּלֶעָם) שְׂפִי" – כְּדִי לְהוֹכִיר אֶת שְׁלֹשֶׁת הָאֱלֹפִים שֶׁנִּפְלוּ בְּעוֹן הָעֶגְלָה, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב: "וַיִּפֹּל מִן הָעַם בַּיּוֹם הַהוּא כְּשֶׁלֶשֶׁת אֱלֹפֵי אֵי"ש", סוֹפֵי תִיבוֹת "שְׂפִי").

וְעַל-כֵּן אָמַר הַקֶּב"ה לְבְּלֶעָם הַרְשָׁע: "וְהִכְרַתִּי כְּשִׂפִים מִיַּדְךָ", שֶׁהָרִי כָּבֵר עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל תִּיקוֹן לְעֶגְלָה, וְהֵם מִתְפַּלְלִים בְּכָל יוֹם תְּפִילַת מְנַחֵם (=103) גַמְטָרִיָּה "עֶגְלָה" (=103). (וְאוֹמְרִים "אֲדוֹנֵי שְׂפִי תִפְתַּח", כְּנֶגֶד "שְׂפִי", שֶׁהוּא כְּאֵמֹר: "שֶׁה פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל").

וְכָל מְצוּהָ שֶׁהֵם עוֹשִׂים, הֵם מְזַכְרִים אֶת שְׁמִי, וְזֶהוּ "מָה אֶקֶב" רֵאשִׁי תִיבוֹת "מֵלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו". וַיֵּשׁ לָהֶם אֲמוּנָה שְׁלִימָה בְּשְׁמִי, וְהֵם מְאֲמִינִים בְּנֵי מְאֲמִינִים, וְזֶהוּ "אֶקֶב" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֲמוּנָתְךָ בְּקֶהֱל קִדְשִׁים". וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהֵם בְּצַעַר הֵם זוֹכְרִים אוֹתִי, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב: "בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלֶינוּ", רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֶקֶב". וּמִתְפַּלְלִים כִּיתוֹת כִּיתוֹת בְּמִנְיָן, וְאוֹמְרִים קְדִישׁ וְקְדוֹשָׁה, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב "בְּתוֹךְ קֶהֱל אֶהְלֶכְךָ" (רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֶקֶב"), וּמִתְחַנְנִים לְפָנָי וְאוֹמְרִים: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, "לְמָה קוֹדֵר אֵלֶיךָ בְּלַחֵץ אוֹיֵב", רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֶקֶב"? הָרִי אֶתָּה שׁוֹמֵעַ אֶת תְּפִילוֹתֵינוּ מִן הַשְּׁמַיִם, כְּכֵתוֹב "אֱלֹקִים בְּמְקוֹם קוֹדְשׁוֹ", רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֶקֶב", וְכֵן "שְׁמַע אֱלֹקִים קוֹלִי בְּשִׁיחִי", רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֶקֶב". וְאוֹמְרִים: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מְתִי תְבַנֶּה לָנוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּדִי שְׁנוּכַל לְבוֹא שָׁמָּה, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב "קְרוֹת בְּתֵינוּ אֲרָזִים" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֶקֶב", שְׁזֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וְעַל-כֵּן עוֹנָה לָהֶם הַקֶּב"ה: כָּל מִי שְׂמַצְעַר אֶת בְּנֵי, בּוֹעֵר אֶפֶי בּוֹ לְכָלוֹתוֹ, כְּכֵתוֹב "אֵשׁ קָדְחָה בְּאֶפֶי", רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֶקֶב". וְכָל זֹאת בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּתִי לְיִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאת אֵשׁ, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר: "מִיִּמֵינוּ אֵשׁ דָּת לְמוֹ".

וְלִכּוֹן אוֹמֵר הַקֶּב"ה: כְּמוֹ שֶׁעֲשִׂיתִי לְעַמְלָק אֶעֱשֶׂה גַם לְבֶלֶק, וּמָה שְׂנַאֲמַר עַל עַמְלָק "אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדַרְךָ", רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֶקֶב", עַל שֶׁנִּתְּן בְּיִשְׂרָאֵל טוֹמָאָה בְּדַרְךָ, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב: "אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדַרְךָ, וַיִּזְנֵב בְּךָ כָּל הַנְּחָשִׁלִים". וְהוּא לֹא יָדַע שִׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, וְאֵינָם מְקַבְּלִים טוֹמָאָה, שֶׁהָרִי נֶאֱמַר: "מָה טוֹבוֹ אֶהְלֶכְךָ" רֵאשִׁי תִיבוֹת "טָמָא", שְׂכָל מִי שֶׁהוּא טָמָא, וְאֵינוֹ יְכוּל לְטְבוֹל אוֹ אֵין לוֹ מְקוּהָ, יִלְמַד תּוֹרָה, וְאֵל יִתְבַטֵּל מִלִּמּוּדוֹ. שְׂכֵן, דְּבָרֵי תּוֹרָה הֵם מִיָּם וְאֵשׁ, וְאֵינָם מְקַבְּלִים טוֹמָאָה (כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב: "הֲלוֹא כֹה דְבָרֵי כְּאֵשׁ נָאֵם ה'", וְכֵן כְּתוֹב: "הוּי כָּל צִמָּא לְכוֹ לְמִים"). וּמִסִּים "כֶּסֶא הַרְחָמִים", וְעַל-כֵּן כְּתוֹב: "וַיֵּאמֶר בֶּלֶק... לְקַב אֵיבִי לְקַחְתִּיךָ", "לְקַב" (=קָלְלָה), שֶׁהֵן אוֹתִיוֹת "בֶּלֶק" – לְרִמּוֹז, שְׂבָאוֹ כָּל הַקְּלָלוֹת עַל רֵאשׁוֹ (=שֶׁל בֶּלֶק) וְעַל רֵאשׁ בְּלֶעָם, "כֵּן יֵאבְדוּ כָּל אוֹיְבֶיךָ ה'", אֲמֵן!

הרה"ק ר' אלימלך מליז'נסק זיע"א (ה'נעם אלימלך), אמר שהוא הצליח לבטל את כל הצרות והגזירות אשר צפו חז"ל בימות המשיח. וכפי שמובא בספר "נתיב מצותיך", שהרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב זיע"א, שמע בעצמו את רבי אלימלך אומר: "חידוש נפלא הוא לי על התנאים, אשר צפו ברוח קודשם עד סוף כל הדורות, וכתבו את כל הגזירות והייסורים שיהיו קודם ביאת המשיח – ו(כ)י לא ראו כי אלימלך יהיה בעולם, ואת כל אותן רעות וגזירות המתקם אלימלך ובטלם...?".

על-פי זה פרש הרה"ק בעל "אהבת ישראל" מויוניץ את הפתוב: "ה' אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ וּתְרוּעַת מִלְחָמָה בּוֹ". דהינו, ה' אלקינו נמצא עמנו, והוא יעזור ויגן וישיע את עמו בני ישראל מכל צרותיהם. אך אם ישאל השואל: והרי חז"ל הקדושים צפו ברוח קודשם צרות גדולות וקשות לימות המשיח...

על-כך התשובה היא בהמשך הפסוק: "ותרועת (אלי)מלך בו". דהינו, רבי אלימלך כבר שבר את כל הדינים והצרות של עקבתא דמשיחא, על-ידי צומות וסיגופים אין מספר שנהג בעצמו, ובכך המתיק את הדינים מעל ישראל. (תרועה הוא לשון שביחה, כמו שכתוב (תהילים ב, ט): "תִרְעַם (=תִשְׁבַּר) בְּשֵׁבֶט בְּרוּזְלִי, כְּכֹלֵי יוֹצֵר תִּנְפָצִים").

"דָּרָךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב"

אמרו חז"ל (שבת קנ"ו): "אין לישראל מזל". דהינו, ישראל הם מעל הפוכים והמזלות, ואין לטבע ולמזלות שום השפעה עליהם. וזהו שאמר בלעם: "מה אֶזְעַם לֹא זֶעַם ה' - מִצַּד הַרְגָע שֶׁהִקְבִּי זֹעַם, אֵינֶנִּי יָכוֹל לְקַלֵּם, שֶׁהָרִי הִקְבִּי לֹא זֶעַם בְּיָמַי אֵלּוּ".

וגם מצד הפוכים והמזלות אינני יכול לקלם, שכן אומר בלעם: "דָּרָךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב" - ישראל הם בבחינת "דורכים" על הפוכים, והם מעל הטבע והמזלות.

בענין זה מסופר על אברהם (אדוארד) ברנשטוק, שהצליח להישאר בחיים בגטו ורשה בנסי נסים. חיו נצלו בזכות שהיה נראה כפולני מלומד, דבר שנצל כדי להיות חבר במחתרת הפולנית מבלי שיודעו הם על יהדותו. ואכן, על-ידי כך הוא הצליח להיכנס ולצאת מהגטו, ולחלץ משם חמשה מקרוביו. אך הוריו ותר בני משפחתו הושמדו שם על-ידי הנאצים ימח שם.

כאשר הפציצו הנאצים את גטו ורשה לאחר המרד, שמע אברהם את אחד הפולנים אומר לרעהו: "חבל שהגרמנים מפציצים את הגטו והורסים את הבנינים. הם היו צריכים להרוג את הגויקים האלה, ולהשאיר לנו את הרכוש". בפעם הראשונה פנה אברהם אל הקב"ה, ואמר בסערת רגשות: "רבוננו של עולם, תראה איך מתחסים אלו לבניך". לאחר מקרה זה הערים אברהם על המחתרת הפולנית, והצליח לגנוב מהם נשק, ולהעביר לפרטיזנים היהודים. לאחר שהפולנים גלו זאת, הם נסו לתפוס אותו, אך הוא הצליח לברוח מהם כמה וכמה פעמים, ולהינצל.

בתום המלחמה נסה אברהם לבנות את חיו בבליגיה. באחד הימים פנה לאסטרולוג מפורסם בעיר, וזה ערף לו "מפה" אסטרולוגית על-פי פרטי הולדתו. "יש טעות בפרטים שמסרת לי" - אמר האסטרולוג. "מה פתאום? אין שום טעות" - אמר לו אברהם - "זה מקום הולדתי וזה התאריך, וזו השעה שנולדתי". "לא יתכן" - אמר לו האסטרולוג - "לפי הנתונים שמסרת לי האדם הזה נהרג במלחמה". "מה פתאום נהרג?!" - אמר לו אברהם - "אלו הפרטים שלי". "אם ככה" - ענה לו האסטרולוג - "אז אתה יהודי".

אברהם החויר והסתלק מן המקום, כשהוא מהרהר בלבו הרי במשך כל המלחמה, אף אחד לא העלה בדעתו שאני יהודי, והנה האסטרולוג הזה יודע. הדבר הדליק אצלו ניצוץ, והוא נסע לצרפת לאחד מהאסטרולוגים הגדולים, כדי ללמוד את האסטרולוגיה על בוריה. בשיעור האחרון נבחנו התלמידים, כל תלמיד לקח נתונים מאדם מוכר, ובנה לו "מפה" אסטרולוגית. אברהם החליט לערוך את המפה שלו. הוא נסה לבנות אותה אולם לפי הנתונים הוא היה אדם מת. הוא נגש למורה, והראה לו את נסיונותיו. הלה התבונן, ערף חישובים, ואמר בהחלטיות: "האדם הזה מת!" אבל אני מכיר אותו אישית והוא חי", טען אברהם, מבלי לגלות למורה שמדובר בו. "אם האדם הזה חי ולא מת, אז הוא יהודי! יש רק מקרה אחד שבו המפה לא משקפת את המציאות - המקרה שמדובר באדם יהודי!"

אברהם הבין שיש באדם היהודי משהו מעל הטבע. בתום הקורס התקרב ליהדות, עלה לארץ ישראל כיהודי מאמין, הלך ללמוד בבית חב"ד, התחתן והביא חמישה ילדים יראי שמים, זכה לחתן את כלם ולראות נכדים. ותמיד נהג לומר לצאצאיו, שבעת צרה, על יהודי לעשות משהו מעל הטבע, כדי שהקב"ה יעשה לו משהו מעל הטבע, וישיעו.

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכֹל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבֶתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:22

עֲרַשׁ"ק טו' תְּמוּזַ תַּשְׁע"ח (29.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:18 יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:35

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב, מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל"

עַל הַכְּתוּב, "מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל", שְׁנֵינוּ בַּגְּמָרָא (סנהדרין קה, ב'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִבְּרַכְתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע, אַתָּה לָמַד מָה הָיָה בְּלָבוֹ. בְּקֶשׁ לוֹמַר, שְׁלֵא יְהִיָּה לָהֶם בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת, (וְהוֹכֵרַח לוֹמַר) 'מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב'. (בְּקֶשׁ לוֹמַר), לֹא תִשְׁרָה שְׂכִינָה עֲלֵיהֶם, (וְהוֹכֵרַח לוֹמַר) 'מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל'."

וּמָה שֶׁבֵרַךְ "מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב" – דּוֹקָא "אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב" – שְׁזָה בְּזָכוֹת יַעֲקֹב, שְׁיִוָּשֵׁב בְּשְׁנֵי אֶהְלִים – בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת (כְּפִי שְׁכַתוּב: "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֶהְלִים") – וּבְזָכוֹת זֶה זֹכִים יִשְׂרָאֵל ל'מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל' (=לְהִשְׁרָאֵת הַשְּׂכִינָה), כְּמֵאמָרָם שֶׁל חו"ל (בְּרַכּוֹת סד' א'): "הַיּוֹצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, וְנִכְנָס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה, זֹכֵה וּמִקְבֵּל פְּנֵי הַשְּׂכִינָה"

וּבְעֵינָיו זֶה שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁעִיקָר הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הָאָדָם הַיָּה תְּפִילָה לַה' בְּבִקְשַׁת סְלִיחָה, מַחִילָה וּכְפָרָה עַל כָּל הַחֲטָאִים וְהַעֲוֹנוֹת שֶׁבָּהֶם כְּשֶׁל, כְּמִבּוֹאָר בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה לְרַבְּנוֹ יוֹנָה (שַׁעַר א', עִיקָר חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה): "יִתְפַּלֵּל (הָאָדָם) אֶל הַשָּׁם, וַיִּבְקֶשׁ רַחֲמִים לְכַפֵּר אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָיו, שְׁנֵאמַר (הוֹשַׁע יד', ג'): 'קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵלַי ה', אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תְּשׂא עֲוֹן, וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ'. 'קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים' – זֶה עֲנִין הוֹיָדוּי. 'אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תְּשׂא עֲוֹן וְקַח טוֹב' – זֶה עֲנִין הַתְּפִילָה. וְכֵן כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (בַּמִּדְבָּר רַבָּה יח', כא'): "כָּל תְּשׂא עֲוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ'. אִמְרוּ יִשְׂרָאֵל: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ (הָיָה) קָיָם הָיִינוּ מְקַרְיָבִים קָרְבָּן (וְהָיָה) מִתְּכַפֵּר (לָנוּ הַחֲטָא). וְעַכְשִׁיו, אֵין בְּיָדֵינוּ, אֶלָּא תְּפִילָה..."

הָרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים, שֶׁהַיּוֹם, מִכְּפִיָּן שְׁאִין בְּיָדֵינוּ קוֹרְבָנוֹת כְּדִי לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתֵינוּ, הֵנָּה, עִיקָר הַמַּחִילָה וְהַכְּפָרָה הַיָּא עַל-יְדֵי תְּפִילָה, שֶׁהַיָּא בְּמָקוֹם הַקּוֹרְבָנוֹת, כְּמֵאמָר חו"ל (בְּרַכּוֹת כו'): "תְּפִילוֹת – כְּנֶגְדַ תְּמִידִין תְּקַנּוּם". דְּהֵינּוּ, אֲנִשִּׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה תְּקַנּוּ לָנוּ אֶת הַתְּפִילוֹת כְּנֶגְדַ קוֹרְבָנוֹת הַתְּמִיד שֶׁהִקְרִיבוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

וְעַתָּה, בָּא וּרְאָה, שְׁאִין לָךְ מָקוֹם לְתְּשׁוּבָה וְלְתְּפִילָה לַה', כְּמוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת, כְּמִבּוֹאָר בַּגְּמָרָא (בְּרַכּוֹת ו', א'): "אֵין תְּפִילָה שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת, אֶלָּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, שְׁנֵאמַר (מְלָכִים א', ח): 'לְשִׁמְעַ אֶל הָרְנָה וְאֶל הַתְּפִילָה'". (וְלֹא בְּחִינָם תְּקַנּוּ לָנוּ חו"ל לְהַתְּפַלֵּל בְּתְּפִילַת הָעֲמִידָה שְׁתֵּי בְּרַכּוֹת עַל הַתְּשׁוּבָה – "הַשִּׁיבֵנו אֲבִינוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקָרְבָנוּ מִלִּפְנֵי לְעִבּוֹדְתְךָ, וְהַחְזִירֵנוּ בְּתְּשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ", וְ- "סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ, מַחּוּל לָנוּ מִלִּפְנֵי כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל טוֹב וְסִלַּח אַתָּה". וְגַם לְאַחַר מִפְּנֵי תְּקַנּוּ לָנוּ חו"ל לְהַתְּוֹדוֹת עַל חֲטָאֵינוּ, "אֲשַׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, גִּזְלָנוּ..."

שְׁכֹן, בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מוּבְטָח לְאָדָם שֶׁיִתְקַבְּלוּ תְּפִילוֹתָיו בְּרִצּוֹן לְפָנֵי בּוֹרָא הַכֹּל). בְּעֵינָיו זֶה מְצִינוּ דְּבַר פֶּלֶא בְּסִפֵּר "אוֹר לְצִדִּיק" לְמַהר"ם פֶּאפִּיר"ש (סִימָן יח', סַעִיף ב'): "אֵין (לְאָדָם) לְהָרִים קוֹלוֹ בְּתְּפִילַת יח' (=שְׁמוֹנֶה עֲשָׂרָה) בַּחֲשָׁאֵי, כִּי יֵשׁ מִלְּאָכִים נִקְרָאִים 'אֲזַנֵּי ה'', (שֶׁהֵם) מְמוּנִים לְקַבֵּל תְּפִילוֹתֵינוּ בְּלַחֲשׁ. וְאִם אוֹתָהּ הַתְּפִילָה נִשְׁמַעַת לְאוֹזְנֵי הָאָדָם (שְׁעוֹמֵד לְיַד הַמַּתְּפַלֵּל), אֲזִי הַמִּלְּאָכִים הַנ"ל אֵינָם מְקַבְּלִין (אֶת) הַתְּפִילָה, וְנִדְחִית לַחוּץ, רַחֲמָנָא לִיצְלָן, (נִדְחִית אֶל) מִלְּאָכֵי חֲבָלָה, הַנִּקְרָאִים נִץ פֶּלֶב, חֲמוֹר. וְזֶהוּ 'עֵינֶיךָ לְנִכְחַ יִפְטוּ', "נִכְחַ" רְאִשֵׁי תִיבוֹת – נִץ פֶּלֶב, חֲמוֹר – הֵם רְאִשֵׁי הַקְּלִיפּוֹת. לָכֵן, שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם". (הַמְּשֻׁךְ הַמֵּאמֵר בְּהַרְחָבָה בְּאֶתֶר "בְּנֵי צִיּוֹן") (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַר"ה ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וַיֵּרָא בְּלֶק בֶּן צְפוּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאִמְרֵי" (כב', ב')

הָאֵרִי ז"ל שׁוֹאֵל: מָה רָאָה בְּלֶק לְהִלָּחֵם עִם יִשְׂרָאֵל? אֵיךְ לֹא נִתְּרָא שְׁיַעֲשׂוּ לוֹ כְּאֲשֶׁר עָשׂוּ לְסִיחָן וְלַעֲוֹג? – וּמְשִׁיב הָאֵרִי וְאוֹמֵר: מָה שְׁעָלָה בְּדַעַתוֹ שֶׁל בְּלֶק לְהִלָּחֵם בְּיִשְׂרָאֵל, הָיָה כְּמוֹ קִרְחַ שְׁחָלַק עַל מִשָּׁה, לְפִי שְׁעִינוּ (שֶׁל קִרְחַ) הַטְּעַתוֹ – שְׂרָאָה בְּרוּחַ קוֹדְשׁוֹ שֶׁלְשַׁלַּת גְּדוּלָה הַיּוֹצֵאת מוֹרְעוֹ – שְׁמוּאֵל, שְׁשָׁקוּל כְּנֶגְדַ מִשָּׁה וְאַהֲרֹן – וְחָשַׁב שְׁבִזְכוּתָהּ הוּא יִנְצַח בְּמַחְלוּקַת עַל מִשָּׁה.

וְכֵן בְּלֶק רָאָה בְּקִסְמוֹ, כִּי דוֹד מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּזְרַעוֹ – עֲתִידִים לְצֵאת מִמֶּנּוּ. (רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה הֵיטָה בְּתוֹ שֶׁל עֲגֻלוֹן,

שהיה בנו של בלק. ומרות יצא עובד, ועובד הוליד את ישי, וישי הוליד את דוד.

ולכן חשב גם בלק שהוא ינצח במלחמתו בישראל. וזה מה שאמר בלק לבלעם: "לכה נא ארה (=קלל) לי את העם הזה". שכן, עתידים כל זרע דוד לצאת ממנו, ואם כך, הוא, בלק, יצא מנצח במלחמתו עם ישראל. אלא שאכן, בלק ראה בקסמיו (שעתיד לצאת ממנו דוד וכל זרעו), אך לא ראה את כל התמונה, ולא הבין בדיוק מה ראה. ה"אגרא דכלה" מביא גם הוא הסבר על השאלה, מה ראה מואב להילחם עם ישראל. וכך הוא אומר: ידוע, שיש אומות טמאות, שהן מצד הקליפה, וכל חיותן וקיומן של אומות אלו הוא מניצוץ קדוש השקוע בתוכן. והנה, אומה טמאה כזאת, אשר יש בתוכה ניצוץ קדוש, המחיה אותה, פוחדת מאד פן ילקח ממנה ניצוץ זה. שכן, ברגע שילקח ממנה ניצוץ זה, שהוא, כאמור, כל חיותה, תתבטל אותה אומה, ותעבור מן העולם.

והנה, כאשר מתבוננים בפרשה, רואים אנו שבלעם הרשע נסה לקלל את ישראל שלש פעמים. פעם אחת, כאשר העלה אותו בלק אל במות בעל, כפי שכתוב: "ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל". פעם שניה, כשלקחו בלק אל "שדה צפים אל ראש הפסגה". ופעם שלישית, כשלקח אותו בלק אל ראש הפעור, כמו שכתוב: "ויקח בלק את בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימן".

והנה, בכל שלש הפעמים בקש בלעם מבלק שיבנה לו שבעה מזבחות, ובכל פעם הקריב על כל מזבח שני קורבנות – פר ואיל. ובסוף הכל יד' (=14) קורבנות (שני קורבנות על שבעה מזבחות).

ועמק הענין הוא, על-פי הידוע מהזוהר הקדוש (ויגש ר'), שהנשמה כלולה משלשה חלקים – נפש, רוח ונשמה. ומאחר ובלק ובלעם נתפנונו להחזיק את הניצוץ הקדוש של דוד המלך, על-כן בנו שבעה מזבחות – כנגד דוד המלך, שהיה הרועה השביעי מתוך שבעת הרועים (אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד). והקריבו כאמור יד' (=14) קורבנות, כמנין השם "דוד" (=14), וחזרו על דבר זה שלש פעמים, כנגד ג' החלקים (=נפש רוח ונשמה) של דוד המלך. אולם, בכל שלש הפעמים הללו עמד הקב"ה בשם הוי"ה, שהוא שם הרחמים, בעזרו של דוד המלך – כדי שהרשעים הללו לא יצליחו במזימתם. הנה, בפעם הראשונה כתוב: "וישם הוי"ה דבר בפי בלעם ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר". בפעם השניה, "ויקר הוי"ה אל בלעם וישם דבר בפיו". ובפעם השלישית כתוב: "וירא בלעם כי טוב בעיני הוי"ה לברך את ישראל".

ועל-כך הודה דוד המלך והלל את הקב"ה במזמור (תהילים קיח, י'): "כל גוים סבבוני בשם הוי"ה פי אמילם: סבוני גם סבבוני בשם הוי"ה פי אמילם: סבוני כדבורים דעכו פאש קוצים בשם הוי"ה פי אמילם". הנה הזכיר דוד המלך שלש פעמים שקמו עליו גוים, שהם בלק ובלעם, שרש כל הטומאות. ובכל פעם – סיים ב"שם הוי"ה פי אמילם". דהינו שהקב"ה נתגלה כל פעם בשם ה' כדי לשים דבר בפי בלעם, כדי שלא יוכל לקלל את ישראל. "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב"

על הפתוב, "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב", כותב רש"י: "למדנו, שנפשו (של בלעם) רחבה (היתה), ומחמד ממון אחרים. (ועל-כן) אמר: 'ראוי לו (לבלק), ליתן לי כסף וזהב שלו'". והנה, למרות מידתם הרעה הזאת של הגוים, שהם תאבי ממון ובצע, דבר זה עמד לישראל לדורותיהם, לקבל את המגיע להם, באמצעות השוחד, הניתן לעריצים הגוים.

בספר "עירתי מכורתתי" מעלה הרב חיים שפירא מזכרונותיו מן העירה בימים ההם. וכך הוא מספר: בעירה שלנו, כאשר הגיע פקיד חדש, הרי השאלה הראשונה ששאלה את עצמה הקהילה היהודית היתה, האם "ידו פתוחה?". כלומר: האם אותו פקיד יקח שוחד? היתה זאת מעין המנחה ששלח יעקב אבינו לאחיו עשו הרשע. שכן, זו היתה הדרך המקובלת לחיות חיים שלווים בעירה, ללא עריצות מצד אותו פקיד ממשלת. רבי חיים, שהיה סבו של הרב חיים שפירא, היה השתדלן של העירה, והוא היה נוהג לערוך ביקור נימוסין, בשם הקהילה היהודית, אצל כל פקיד שהגיע זה מקרוב. ביקורים אלו היו נערכים תמיד בבית הפקיד, מקום שבו נכחה תמיד אשתו של הפקיד, שדאגה לכך שבעלה לא יסרב למתן היד של הקהילה להתקבל בברכה. לאחר שיחת נימוסין, היה נוהג השתדלן לקום ממקומו וללכת לדרכו, לא לפני שהשאיר צרור רובלים תחת מפת השלחן. ביום שלמחרת היתה הקהילה עוזרת את נשימתה, בצפייה להינכח אם אכן נתקבלו הרובלים בברכה על-ידי הפקיד החדש. את העדות לכך היה ניתן למצוא אצל אשת הפקיד: אם זו ערכה במשך היום מסע קניות רחב, אזי נשמו כל תושבי העירה לרוחה, והיו אומרים זה לזה: "ברוך ה', ידו פתוחה! ברוך ה', ידו פתוחה!", "מזל טוב", "ברוכה זרש" (=אשת הפקיד)... שכן, אוי לה לקהילה, אשר ה"עשו" שלה סרב לקחת מנחה/שוחד...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבְתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) **כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:22**

ערש"ק טז' תמוז תשע"ח (29.6.18) **bnai-zion.com** ר"ת 21:18 **יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:35**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרַב אֶל אַחֵיו אֶת הַמְדִּינִית לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִמָּה בָכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד."

על הפתוב, "וְהִמָּה בָכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד" שואלים על-כך חז"ל במסכת סנהדרין (פב, עא): לָמָּה בָּכּוּ אוֹתָהּ שְׁעָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? – וְתִשְׁבַּחְתֶּם הִיא: זְמַרִי בֶן סְלוּא הֵבִיא אֶת כְּזָבִי בֵּת צוּר הַמְדִּינִית אֶל מֹשֶׁה, וְאָמַר לוֹ: בֶּן-עַמְרָם, מְדִינִית זוֹ, אֲסוּרָה אוֹ מוֹתֶרֶת? אִם תֹּאמֶר "אֲסוּרָה" – מִי הַתִּיר לָךְ אֶת בֵּית יִתְרוֹ, צְפוּרָה? שְׁהָרִי מְדִינִית הִיא! (וְזוֹ שְׂאֵלָה קְנֻטְרָנִית, כִּי נִישׁוּאֵי מֹשֶׁה עִם צְפוּרָה הָיוּ קוֹדֵם מִתֵּן תוֹרָה).

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה נִתְעַלְמָה (=נִשְׁתַּכַּחַה) מִמֹּשֶׁה הַהֲלָכָה שֶׁנֶּאֱמָרָה לוֹ בְּסִינֵי: "הַבּוֹעֵל אֶרְמִית (=אִשָּׁה נִכְרִיָּה) – קְנָאִים פּוֹגְעִים בּוֹ" (=הוֹרְגִים אוֹתוֹ לֹלָא מִשְׁפָּט), וְלִכֵּן גָּעוּ כָּלֵם בְּבִכְיָה עַל מְבוּכַת מֹשֶׁה רַבְּנוּ נוֹכַח הַחוּטָאִים. וְאוּלָּם, בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל מְפוֹרֵשׁ: "וְהִמָּה בָכִים" – "וְאִינוֹן בִּכְיָן וְקָרִין שְׁמַע" (=שְׁהָיוּ בּוֹכִים וְקוֹרְאִים "קְרִיאַת שְׁמַע").

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קָרְאוּ "קְרִיאַת שְׁמַע" דוֹקָא כְּאֲשֶׁר זְמַרִי בֶן סְלוּא הֵבִיא אֶת אוֹתָהּ מְדִינִית, שְׂאִיתָה עֶבֶר אֶת הַעֲבִירָה?

נִקְדִּים לְהִבִּיא מָה שֶׁשִּׁנֵּינוּ בְּגִמְרָא בְּמַסְכַּת מְנַחֹת (ק"י, עב'): "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: "מָאִי דְכְּתִיב (=מָהִי פּוֹנֵת הַפְּתוּב וַיִּקְרָא ז', לו'): "זֹאת הַתּוֹרָה לְעֵלָה לְמִנְחָה וְלַחֲטָאֵת וְלֶאֱשָׁם"? – (וּמִשִּׁיב): כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה – כְּאִילוֹ הַקָּרִיב עֲלָהּ, מִנְחָה, חֲטָאֵת וְאֶשָׁם... אָמַר רַבָּא: כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה – אֵינוֹ צָרִיךְ לֹא עֲלָהּ, לֹא חֲטָאֵת, וְלֹא מִנְחָה, וְלֹא אֶשָׁם". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין מָהוּ הַקָּשֶׁר בֵּין עֶסֶק הַתּוֹרָה לְבֵין עֲבוֹדַת הַקְּרִבָּנוֹת? כִּיצַד לִימוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְבִטֵּל לָנוּ אֶת הַצָּרִיךְ לְהִבִּיא קְרִבָּנוֹת (עֲלָהּ, מִנְחָה, חֲטָאֵת וְאֶשָׁם)?

על-כך אומרת הגמרא (קידושין ל', ע"ב): "אָמַר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: בְּנֵי, בְּרֵאִתִּי יֵצֵר רָע, וּבְרֵאִתִּי לוֹ תוֹרָה תִּבְלִין, וְאִם אַתֶּם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה – אֵין אַתֶּם נִמְסָרִים בִּידוֹ". מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁעֶסֶק הַתּוֹרָה הוּא סְגוּלָה נִפְלְאָה לְהִינָצֵל מִן הַיֵּצֵר הָרָע, הַמְּבַקֵּשׁ לְהַחֲטִיאָנוּ.

אִם כֵּן, וְעַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה אָנוּ נִיצְלִים מִהַיֵּצֵר הָרָע, הִנֵּה עַל-יְדֵי כֵּן אֵין אָנוּ מְגִיעִים לְיַד חֲטָא וְעוֹן, וּמִמִּילָא אֵין לָנוּ צָרִיךְ לְהִבִּיא אֶת הַקְּרִבָּנוֹת – עֲלָהּ, מִנְחָה, חֲטָאֵת וְאֶשָׁם – שְׁמַטְרָתָן הִיא כְּפָרָה עַל חֲטָאִינוּ.

וְנִרְאָה שְׂרִישׁ לְקִישׁ וְרַבָּא רְמִזוּ לָנוּ בְּזֶה עַל עֲנִין נִפְלָא, הַמְּבוֹאֵר בְּזוֹהַר הַקְּדוּשׁ, שֶׁהַיֵּצֵר הָרָע שׁוֹלֵט עַל אַרְבַּע קְלִיפּוֹת הַטּוֹמְאָה: עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה. וּמוֹסִיף הַזוֹהַר הַקְּדוּשׁ, שֶׁלְאַחַר מוֹת הָאָדָם הַחוּטָא, בָּאִים הַיֵּצֵר הָרָע וְאַרְבַּע קְלִיפּוֹת אֵלוֹ, וּמַעֲנִישִׁים אוֹתוֹ בְּעוֹנֵשִׁים קָשִׁים. וְזֹאת, כְּפִי דְבַרִי הַזוֹהַר ("בֵּא" מֵא): "וְאִי לִית לִיה זְכוּת, אֲזִלִּי עִמָּיה אַרְבַּע – עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה – וַיֵּצֵר הָרָע לְעֵלָא מְנִיָּהוּ, לְמִדָּן לִיה לְעֵלְמָא דְאֵתִי" (=וְאִם אֵין לוֹ זְכוּיוֹת, בָּאִים עִם הַיֵּצֵר הָרָע אַרְבַּע הַקְּלִיפּוֹת – עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה – לְדוֹן אוֹתוֹ עַל חֲטָאִיו).

בְּעֲנִין זֶה מְצִינוּ בְּתִיקוּנֵי הַזוֹהַר, שֶׁכְּאֲשֶׁר מְזַכְרִים אָנוּ בְּתַפִּילָה אֶת הַפְּסוּק: "וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ", צָרִיכִים אָנוּ לְכוּן עַל בֵּיטוּל אַרְבַּעַת רָאשֵׁי הַקְּלִיפָה (=הַטּוֹמְאָה), שֶׁהֵם: עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה. וְכְפִי הַפְּתוּב בְּזוֹהַר: "...וְהוּא רַחוּם דָּא (=זֶה) עוֹן, וְלֹא יִשְׁחִית דָּא (=זֶה) מִשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ דָּא (=זֶה) אָף, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ דָּא (=זֶה) חִמָּה".

וְכַתֵּב הַ"מְטָה מֹשֶׁה" (סִימָן תכד), שְׁמַטְעַם זֶה נִהְגוּ לִזְמַר "וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן...". לְפָנֵי תַפִּילַת עֲרַבִּית, כְּדִי לְבַטֵּל אֶת אַרְבַּע הַקְּלִיפּוֹת הַלְלוּ. וְזֹאת, מִכִּיּוֹן שֶׁעִיקָר שְׁלִיטַת הַחִיצוֹנִיִּים הוּא בְּלִילָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּרְמָז בְּפְסוּק: "תִּשַׁת חֲשׂוֹךְ וַיְהִי לַיִלָּה בּוֹ תִרְמַשׁ כָּל חִיתוֹ יַעֲר". הִנֵּה, "חִיתוֹ יַעֲר" הֵם הַקְּלִיפּוֹת וְהַמְזִיקִים, הַמְּבַקֵּשִׁים לְטְרוֹף אֶת הַקְּדוּשָׁה כְּאֲשֶׁר מְגִיעַ הַלִּילָה. וְאוּלָּם, בְּלִיל שָׁבֹת אֵין אוֹמְרִים "וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן" לְפָנֵי תַפִּילַת עֲרַבִּית. שְׁכֵן, מַחְמַת קְדוּשַׁת הַשָּׁבֹת אֵין לְקְלִיפּוֹת שׁוּם שְׁלִיטָה וְכַח.

עוֹד מְבוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי הַזוֹהַר, שְׁמַטְעַם זֶה צָנוּן הַקַּב"ה לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה, כִּי הָעוֹרְלָה עֲצָמָה הִיא פְּגִידַת קְלִיפַת

עֵוֹן. וידוע שלעורלה יש שלש קליפין (=שכבות), והן כנגד ג' הקליפות: **משחית, אף וחמה**. ולכן נמצא, שעל-ידי זה שאנו מקימים את מצות המילה כהלכתה, ומסירים את העורלה, אנו מבטלים את ארבע הקליפות של ראשי הטומאה: **עֵוֹן, משחית, אף וחמה**. וצריכים עוד לדעת, שכל מי שפוגם, חלילה, בברית אות הקדש שלו, ממשיך (=מושיך) עליו את ארבע הקליפות הנ"ל (**עֵוֹן, משחית, אף וחמה**).

בענין זה מצינו דבר נפלא מהמקובל האלקי ר' אברהם חיים הכהן זצ"ל, הכותב בספרו "ארץ החיים", שבזמן שבית המקדש היה קיים, היו מבטלים על-ידי הקרבנות (חטאת, אשם, עלה ו-מנחה), את ארבע קליפות הטומאה הנ"ל. שכן, חטאת, אשם, עלה, מנחה הם ראשי תיבות של **חמה, אף, עֵוֹן, משחית**.

ועוד אומר המקובל האלקי ר' אברהם חיים הכהן, שגם על-ידי "**קריאת שמע**", בפסוק הראשון "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", יכולים אנו לבטל את ארבע קליפות הטומאה הללו – שכן, האות הראשונה והאות האחרונה של הפסוק "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" מצטרפות למלה **שד (=מזיק)** – וזאת, כדי לומר לך ש"**קריאת שמע**" מכניעה את **השדים/המזיקים**, וגם את ארבע קליפות הטומאה. שכן, האותיות הנותרות של **שמע...אחד** (**מע אח**), הן ראשי התיבות של **משחית, עֵוֹן, אף, חמה**.

נמצאנו למדים מכאן יסוד נפלא, שעל-ידי הקרבת הקרבנות – עלה, מנחה, חטאת ואשם – או על-ידי "**קריאת שמע**", הכניעו ישראל את ארבע קליפות הטומאה – **עֵוֹן, משחית, אף וחמה**.

מעשה מבואר היטב מה שכתוב "והמה בכים פתח אהל מועד", ופרש התרגום יונתן בן עוזיאל: "והמה בכים" – "ואינון בכין וקרין שמע" (=שהיו בוכים וקוראים "קריאת שמע"). ושאלנו, מדוע כל עדת בני ישראל קראו "קריאת שמע"? ויש לומר, שהיות ובני ישראל כשלו וחסאו בבנות מואב (כמו שכתוב: "וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב") – שזוהו פגם הברית (וכבר הזכרנו שבגלל פגם הברית נמשכים ארבע קליפות הטומאה) – לכן, כדי לבטלן, קראו "**קריאת שמע**". שכן, כאמור, בפסוק "**שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד**", יש אותיות **שד (=מזיק)**. ושאר האותיות – **מע אח** – (**שמע...אחד**) הן ראשי התיבות של **משחית, עֵוֹן, אף, חמה** – ועל-ידי כך בטלו את אותן **הקליפות**. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל..." (כג' כא')

חכמי ישראל אמרים: בעם ישראל, לא רק מעשה העבירה אסור, אלא גם ההבטה והראיה אסורים, וישראל נוהרים גם מלהסתכל בתמונות תועבה, וכל שכן בעריות – מה שאין פן אומות העולם. וזהו שכתוב: "לא הביט". מדוע לא להביט? – פי "**און ביעקב**". כלומר, ההבטה בלבד היא "**און (=עֵוֹן)**". וממשיך הכתוב: "ולא ראה". מדוע לא לראות? – פי "**עמל בישראל**", דהינו שהראיה עצמה היא **עבירה**, וכך זאת מחמת **קדושתו** של עם ישראל, כמו שכתוב: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". וכבר אמרו חז"ל על הכתוב בקהלת (ו'): "טוב מראה עינים מהלך נפש" – שמראה עינים באשה חמור יותר מגופו של מעשה. (יזמא עד')

"אמרתי כבד אכבדך, והנה מנעך ה' מכבוד"

מסופר על אברהם אחד, מבאי ביתו של האדמו"ר רבי חיים מצאנז, שאף שהיה תלמיד חכם ולמדן מופלג, החל לאחרונה להתגאות במעלותיו, לרדוף כבוד ולזלזל במצות התורה.

הגיעה שבת פרשת בלק, והאברהם בא כמנהגו להתפלל בבית-מדרשו של ר' חיים. האדמו"ר מצאנז נהג לקרא בעצמו את פרשת השבוע, ולכבד בעליה לתורה את חסידיו ואנשי שלומו. רחש קל עבר בקרב החסידים, בשעה שהרבי קרא בשמו של אותו אברהם לעליה לתורה. ובנוסף, היתה זו עליית "ששי", עליה מכובדת, שזוכים בה גדולי תורה ויראה. והנה, לא סים ר' חיים לקרא את הפסקה כלה עד "שביעי", אלא קצר בשני פסוקים, וסים בפתוב: "ועתה ברח לך אל מקומך. אמרתי כבד אכבדך, והנה מנעך ה' מכבוד".

דבר הרבי נישא ברחבי בית הכנסת המלא, כמו רוח סערה. ואף האברהם, שתלמיד חכם היה, חש בכונת הצדיק הדגול, והחל מהרהר בתשובה. בסופו של דבר, חזר האיש למוטב, וחסאות נעוריו נשתכחו ממנו, כלא היו.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגְע קָטַן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצְךָ" (ישעיה נד' ז') **כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:22**

עַרְשׁ"ק טז' תְּמוּז תשע"ח (29.6.18) **בnei-zion.com** ר"ת 21:18 **יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:35**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אַרְאֵנוּ וְלֹא עֵתָה אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קָרוֹב דְּרָךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב וְקָם שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל וּמַחֲץ פְּאֵתִי מוֹאֵב"

הַרְמַב"ם, בְּסִפְרוֹ "הַיָּד הַחֲזָקָה" כּוֹתֵב (ה' מַלְכִים יא'): "הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ עֵתִיד לַעֲמוּד וּלְהַחְזִיר מַלְכוּת דָּוִד לְיוֹשְׁנָה, לְמַמְשְׁלָה הָרֵאשׁוֹנָה, וּבּוֹנֵה הַמִּקְדָּשׁ וּמְקַבֵּץ גְּדַחֵי יִשְׂרָאֵל, וְחֹזְרִין כָּל הַמְּשֻׁפְּטִים בְּיָמָיו, כְּשֶׁהָיוּ מְקוּדָם – מְקַרִּיבֵין קֶרֶבְנוֹת וְעוֹשִׂין שְׁמִטִּין וְיִבְלֹת... וְכָל מִי שְׂאֵינוּ מֵאֲמִין בּוֹ, אוֹ מִי שְׂאֵינוּ מְחַכֶּה לְבִיאָתוֹ, לֹא בִשְׂאָר נְבִיאִים בְּלִבְדּוֹ הוּא כּוֹפֵר, אֲלֵא בְּתוֹרָה וּבְמִשְׁנֵה רַבְּנֵינוּ, שֶׁהָרִי תוֹרָה הַעֵידָה עָלָיו, שְׁנֵאֲמַר: 'וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וּרְחַמְךָ וְשָׁב וְקִבְּצְךָ... אִם יִהְיֶה גְּדַחֲךָ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם... וְהִבִּיאֲךָ ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וּיְרִשְׁתָּהּ וְהִיטַבְּךָ וְהִרְבִּיבְךָ מֵאֲבֹתֶיךָ."

אֵף בְּפִרְשַׁת בְּלָעַם נֶאֱמַר (עַל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ): 'אַרְאֵנוּ וְלֹא עֵתָה' – זֶה דָּוִד, 'אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קָרוֹב' – זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, (וְכֵן) 'דְּרָךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב' – זֶה דָּוִד, 'וְקָם שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל' זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ...".

מִדְּבַרֵי הַרְמַב"ם אֲנִי לְמַדִּים, כִּי הַמְּקוֹר בְּתוֹרָה עַל הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידָה הוּא מֵהַפְּסוּק: "וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וּרְחַמְךָ וְשָׁב וְקִבְּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה". וְכֵן גַּם מִנְּבוּאָתוֹ הַכְּפוּיָה שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע, וְלִכְּוֹ: "מִי שְׂאֵינוּ מְחַכֶּה לְבִיאָתוֹ, לֹא בִשְׂאָר נְבִיאִים בְּלִבְדּוֹ הוּא כּוֹפֵר, אֲלֵא בְּתוֹרָה וּבְמִשְׁנֵה רַבְּנֵינוּ."

וַיֵּשׁ לָנוּ לְשִׁאוֹל כָּאֵן, מִדּוּעַ בָּחַר הַקַּב"ה לְהוֹדִיעַ לָנוּ עַל בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ דּוֹקָא מִבְּרַכְתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ מִתּוֹעֵב, בְּלָעַם הָרָשָׁע?

וְנִרְאֶה לְבֹאֵר עֲנִינֵן זֶה עַל-פִּי מֵאֲמַר חו"ל (נזיר כג'): "אֲמַר רַב יְהוּדָה, אֲמַר רַב: לְעוֹלָם יַעֲסוֹק אָדָם בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת אֶפְלוֹ שְׁלֵא לְשִׁמָּה, שְׁמַתוֹךְ שְׁלֵא לְשִׁמָּה בֵּא לְשִׁמָּה. שְׁבִשְׁכַר אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם קֶרֶבְנוֹת שֶׁהִקְרִיב בְּלֶק הָרָשָׁע, זָכָה וַיִּצְתָה מִמֶּנּוּ רוּת". וּפְרַשׁ רַש"י זצ"ל: "שִׁיִּצָא מִמֶּנּוּ דָּוִד, שְׁרִיָּוָהוּ לְהַקְב"ה בְּשִׁירוֹת וּבְתַשְׁבְּחוֹת".

מִבּוֹאֵר כָּאֵן עַל פְּלֵאֵי הַהִשְׁגָּחָה שְׁסַבֵּב מְסוּבֵב כָּל הַסִּיבּוֹת – שְׁלֵא רַק שְׁפָלָק לֹא הִצְלִיחַ לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי קְלָלַת בְּלָעַם הָרָשָׁע – אֲלֵא מִמֶּנּוּ עֲצָמוּ יִצָא דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שְׁמֹרְעוֹ יִהְיֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, אֲשֶׁר יְבוֹא וַיַּגְאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל מֵהַגְּלוּת הַמָּר וַיִּתְקַן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדִי. וְלִכְּוֹ, כְּתוּבָה גִּיּוֹצָה עַל שְׂאִיפָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע(=בְּלָק) לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי בְּלָעַם, כְּפָה הַקַּב"ה אֶת נְבוּאָתוֹ בְּפִי בְּלָעַם: "דְּרָךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב" – זֶה דָּוִד, "וְקָם שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל" – זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ". כִּאֵילוֹ הַהִשְׁגָּחָה לּוֹעֲגַת לְבָלָק, שֶׁהִבִּיא מ"ב(=42) קֶרֶבְנוֹת עַל מְנַת לְהִצְלִיחַ בְּמִזְיָמָה הַשְּׁפֵלָה שֶׁלוֹ לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְאֵילוֹ אוֹמְרַת הַהִשְׁגָּחָה לְבָלָק: אֵתָה רּוֹצֵה לְהַכְחִיד אֶת יִשְׂרָאֵל? לֹא רַק שְׁלֵא תוֹכַל לְכַלּוֹתָם, אֲלֵא אֵתָה בְּעֲצָמְךָ תַעֲמִיד חֲטָר(=צֶאֱצָאִים) לְבֵן יִשִּׁי, שִׁיְהִי מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

לְעֵתִיד לְבוֹא, וַיִּרִים אֶת קַרְן יִשְׂרָאֵל לְשִׂיא הַשְּׁלִימוֹת, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֲמֵן

"מָה אֶקַּב לֹא קִבָּה" (כג' ח') (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַכְּתוּב "מָה אֶקַּב לֹא קִבָּה אֵל וּמָה אֲזַעֵם לֹא זַעֵם ה'", מְצִינוּ בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת ז'): תְּנִיא(=לְמַדְנוּ), "וְאֵל(=ה') זַעֵם בְּכָל יוֹם" (תְּהִלִּים ז' יב), וְכִמָּה זַעֵמוֹ? רַגַע... וְאֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְכַוֵּן אוֹתָהּ שְׁעָה, חוּץ מִבְּלָעַם הָרָשָׁע, דְּכַתִּיב 'יִדַע דַּעַת עֲלִיּוֹן... (וּמִכָּאֵן) מְלָמֵד (הַכְּתוּב), שֶׁהִיָּה (בְּלָעַם) יוֹדַע לְכַוֵּן (לְ)אוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁהַקַּב"ה הִיָּה כּוֹעֵם בָּהּ...".

מֵאֲמַר זֶה בְּגִמְרָא מְלָמֵד אוֹתָנוּ שֶׁהַקַּב"ה זַעֵם/כּוֹעֵם בְּכָל יוֹם "רַגַע", כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וְאֵל זַעֵם בְּכָל יוֹם". וְכֵן, שְׁבִלָעַם הָרָשָׁע הִיָּה הָאָדָם הַיְחִידִי בְּעוֹלָם שֶׁיִּדַע לְכַוֵּן לְאוֹתוֹ הָרַגַע שְׁבוֹ הַקַּב"ה כּוֹעֵם, וּכְשֶׁהִיָּה מְקַלֵּל בְּאוֹתוֹ הָרַגַע – קְלָלָתוֹ הִיָּתָה מִתְקַיֶּמֶת. אֲלֵא שְׁבִאוֹתָה עֵת, כְּדִי לְהַפֵּר אֶת עֲצַת בְּלָעַם לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, לֹא כְּעַס ה', כְּפִי שְׁמִבִּיאָה הַגְּמְרָא (שָׁם): "אֲמַר ר' אֶלְעָזָר: אֲמַר לְהֵם הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: דַּעוּ כְּמָה צְדָקוֹת עֲשִׂיתִי עִמְכֶם – שְׁלֵא כְּעִסְתִּי בְּיָמֵי בְּלָעַם הָרָשָׁע, שְׂאֵלְמָלֵא לֹא כְּעִסְתִּי לֹא נִשְׁתִּיר... (חֲלִילָה מִ)יִשְׂרָאֵל שְׁרִיד וּפְלִיט".

וְזֶהוּ שְׂאֵמֵר בְּלָעַם לְבָלָק: "מָה אֶקַּב לֹא קִבָּה אֵל וּמָה אֲזַעֵם לֹא זַעֵם ה'". "מָה אֶקַּב" – אֵינְנִי יְכוּל לְקוֹב/לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁכֵן "לֹא זַעֵם ה'" – בְּכָל אוֹתָם הַיָּמִים שְׂרַצִּיתִי לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, לֹא זַעֵם ה'.

ונפלא הדבר מאיתנו. שכן, מהי תכלית הענין שהקב"ה **זועם** רגע בכל יום? ובנדאי שלא יעלה על הדעת שהקב"ה כביכול **כועס** בכל יום "רגע" לחינם.

נקדים להביא ביאור נפלא שאמר האדמו"ר מרן ר' יהושע מפעלזא זיע"א, על הפתוב במסכת ברכות (ברכות ה'): "לעולם (=תמיד) ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע". הנה, אומר האדמו"ר, למרות שהכעס והרגז הם מהמידות המגונות שראוי לאדם להתרחק מהן, לפעמים יש צורך להשתמש בהן לעבודת ה', כדי "להרגיז" (את) (ה) יצר טוב על יצר הרע", ועל-ידי כך להכניעו.

ומהיכן נמשך לישראל כעס כזה של קדושה, כדי "להרגיז יצר טוב על יצר הרע"? הרי עצם הכעס אינו מצד הקדושה! אלא שזהו ענין של "ואל זועם בכל יום". הקב"ה זועם בכל יום רגע, כדי שמזה יושפע לישראל כעס של קדושה כדי להכניע את יצר הרע. וכפי שכתוב בתהילים: "כי רגע באפו, חיים ברצונו". כלומר, מה שהקב"ה זועם בכל יום רגע, הוא "חיים ברצונו" – כדי שאנו נוכל לחיות לפי רצונו יתברך, על-ידי כך שאנו מתגברים על היצר הרע.

ובכך גם תובן עצתו של בלעם הרשע לבלק להחטיא את ישראל בבנות מדין, כפי שאמרו חז"ל (סנהדרין קו, עא'): "אמר לו (בלעם הרשע לבלק): אלהיהם של אלו שונא זימה...עשה להן קלעים (=אהלים) והושב בהם זונות, שיכשילו את עם ישראל". שכן, כשראה בלעם שהקב"ה לא זועם באותם הימים, כדי שקללתו לא תתקיים בישראל, הבין מכך אותו רשע, שחסר לישראל שפע הכעס של קדושה כדי להכניע את יצר הרע. ולכן, זהו הזמן להחטיא את בני ישראל בבנות מדין, ועל פן הציע לבלק: "עשה להן קלעים (=אהלים) והושב בהם זונות, שיכשילו את עם ישראל". והנה, פינחס בן אלעזר הבין שחטאם של ישראל בבנות מדין הוא מחמת חסר כעס של קדושה, ולכן התעורר בכוחות עצמו והתלבש בזעם וקדושה, לקנא קנאת ה' צבאות ולהרוג את זמרי בן סלוא (שחטא עם המדינית לעיני כל). ועל-ידי כך השפיע פינחס כעס של קדושה לכל ישראל, כדי שיוכלו ישראל להתגבר על יצרם הרע ולפרוש מבנות מדין.

וזהו שפרש רש"י את הכתוב על פינחס: "בקנאו את קנאתי בתוכם" – בקצפו את הקצף (=הכעס) שהיה לי לקצוף". כלומר, פינחס בא וקצף את אותו הקצף שהיה על ה' לקצוף (ולא קצף ה' בגלל בלעם הרשע), ובכך עצר פינחס את חטא בני ישראל בבנות מדין, וממילא נעצרה גם המגיפה. (על פי "אורה של תורה")

הצדיק רבי זושא מאניפולי (אחיו של רבי אלימלך מליזנסק ואחד מאבות החסידות) היה מבחירי תלמידיו של המגיד רבי דב בער ממזריץ', שהנהיג את תנועת החסידות לאחר פטירת הבעל שם טוב. פעם הגיע לחצרו של המגיד ממזריץ' אדם, שבקש להתקבל ולהתברך מפיו של הצדיק הדגול. התבונן רבי זושא בפניו של אותו אדם, והכיר בו ברוח הקדש, שהוא בעל עבירות גדול, ואין בו שום הרהור של חרטה. לא יכול היה רבי זושא לעצור את סערת רגשות לבו כלפי אותו אדם, וקרא אליו בנימת זעם: "עובר עבירה שכמוך! היאך לא תבוש להתיצב פנים אל פנים לפני רבנו הקדוש, המגיד ממזריץ'?! נדהם האורח מדבריו הבוטחים של רבי זושא, ובראש מורכן עזב את המקום ונעלם כלעומת שבא.

רבי זושא עקב במבטו אחר האיש, שיצא מבית המגיד בלא אמר ודברים, וחש נקיפת-לב על דברי העלבון שהטיח זה עתה בפניו. באשר ספר על-כך לרבנו המגיד, אמר לו המגיד הגדול: בכל יום אנו פותחים את תפילותינו בפסוק: "מה טבו אהליך יעקב" (לפי מנהג אשכנז), כדי שנוזכר לראות במעלות הטובות באהלי יעקב. על-כן רוצה אני לברך אותך היום הזה: יהי רצון ותראה תמיד רק את הסגולות הטובות המצויות בכל אדם מישראל - ואפילו הוא מלא עבירות פרימון. וכבר הורו לנו חז"ל (שמות רבה כד, ג'): "ישראל, אף-על-פי שהם חוטאים - הקב"ה נוהג בהם כצאן (=נוהג בהם לפני משורת הדין, וסולח להם על חטאיהם).

מספרים החסידים, שדברי הכיבושין שהשמיע המגיד ממזריץ' באוזני תלמידו הנאמן חדרו עמוק ללבו של רבי זושא. ומאותו יום והלאה חדל רבי זושא להוכיח עוברי עבירה, והיה מרעיף שפע רב של אהבה. וכשהיה נכנס אצלו עובר עבירה לחץ רבי זושא את ידו, ועל-ידי כך היתה אופפת את אותו אדם רוח חדשה, ומיד חש הרהורי תשובה. בדרך זו - אומרים החסידים - החזיר רבי זושא למוטב עוברי עבירה רבים.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבֵתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז')

עֲרַשׁ"ק טז' תמוז תשע"ח (29.6.18) bnei-zion.com ר"ת 21:18 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:35**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל בְּלָעַם לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם, לֹא תֵאָר אֶת הָעָם כִּי בְרוּךְ הוּא" (כב' יב')

על הכתוב כאן תמהו חז"ל: מדוע הקב"ה היה צריך למנוע מבלעם לקלל את ישראל? והרי הקב"ה בעצמו ברח את ישראל, וכיצד יש בכח בלעם, שהוא בשר ודם, לשנות את ברכתו של ה' יתברך? ואם נאמר שאין לבלעם כח לקלל, אם כן מדוע הקב"ה הנהירו שלא לקלל?

אלא, אומרים המפרשים, הסיבה שהקב"ה מנע מבלעם הרשע לקלל את ישראל, היא פנין שהיה גלוי וידוע לפני ה' יתברך שבני ישראל עתידים לחטוא, ועתידים לבוא עליהם, בגלל עונותיהם, כל אותן הקללות שהיה בלעם רוצה לקללם. ולכן אילו הקב"ה היה נותן רשות לבלעם לקללם, היה יוצא מזה חילול השם – שפן, אומות העולם היו אומרים שקללותיו של בלעם עשו את כל אלה, ולא הקב"ה הביא את העונשים האלה על בני ישראל (בגלל חטאיהם). לכן נחשב הדבר לחסד גדול שעשה ה' עם ישראל, בכך שמנע מבלעם לקלל את ישראל, ופפה עליו לברכה, כפתוב (דברים כג, ו): "ולא אבה ה' אלהיך לשמע אל בלעם, ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה, כי אהבך ה' אלהיך".

"תמת נפשי מות ישרים" (כג' י')

על קריאה זו של בלעם הרשע, אמר פעם רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, ה"חפץ חיים": "הבלעמים" שבכל דור ודור בוחרים לחיות חיי הוללות וטומאה, וכשמגיעה שעתם להסתלק מן העולם הזה, מבקשים הם למות "מות ישרים". אולם על רשעי העולם לדעת, שיש דין ויש דין על כל המעשים. וכדי לזכות ב"מות ישרים", צריכים לפני כן לחיות "חיי ישרים".

פיוצא בכך היה אומר הצדיק רבי יהושע מבעלז: אתה מוצא פיוס יהודים, החיים כל הימים "כגויים גמורים", ובכל זאת מבקשים למות "מות ישרים" כחסידים יראים ושלמים. אך יש לדעת, כי כפי שמציעים את המטה, כך ישנים עליה, והמבקש למות כיהודי פשר, צריך לפני כן לחיות כיהודי פשר...
"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל..." (כג' כא)

חכמי ישראל אומרים: בעם ישראל, לא רק מעשה העבירה אסור, אלא גם ההבטה והראיה אסורים, וישראל נזהרים גם מלהסתכל בתמונות תועבה, וכל שפן בעריות – מה שאין כן אומות העולם. וזהו שכתוב: "לא הביט". מדוע לא להביט? – כי "און ביעקב". כלומר, ההבטה בלבד היא "און" (=ציון).

וממשיך הכתוב: "ולא ראה". מדוע לא לראות? – כי "עמל בישראל", דהינו שהראיה עצמה היא עבירה, וכל זאת מחמת קדושתו של עם ישראל, כמו שכתוב: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". וכבר אמרו חז"ל על הכתוב בקהלת (ו'): "טוב מראה עינים מהלך נפש" – שמראה עינים באשה חמור יותר מגופו של מעשה. (יומא עד')

"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו"

הצדיק רבי יצחק לוי מפרדיצ'ב, "סניגורם של ישראל", העיר על פסוק זה: צא וראה, שהכתוב מעיד על הקב"ה: "לא הביט און (=רשע) ביעקב, ולא ראה עמל (=עולה ופגם) בישראל".

נמצאנו אפוא למדים, שהבורא בחסדו הגדול, עושה עצמו כאינו מביט וכאינו רואה, כביכול, מעשים רעים של ישראל. ואם ה' יתברך, היודע נסתרות, מתעלם מחטאי ישראל – קל וחמר שבשר ודם צריך לנהוג כך כלפי הזולת. שפן, לפעמים נדמה לנו, שחברנו נכשל בחטא זה או אחר, ולאמיתו של דבר, אין בו לא חטא ולא ציון.

הבה נסגל לנו מדה יקרה זו של הקב"ה – "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל", ונדון כל אדם מישראל לכף זכות, ואז יקוים בנו המשך הכתוב: "ה' אלקיו עמו". (בשעה שכל אדם מישראל רואה אך טוב אצל האחרים, זוכה הוא לקרבת אלקים, ככתוב: "ה' אלקיו עמו").

פיוצא בכך היה אומר, רבי ישראל בעל שם טוב (הבעש"ט): "לא הביט און ביעקב" – מי שאינו רואה "און", פגמים וחסרונות, ביעקב ובבני יעקב, ונמנע מלקטרג עליהם באזני הזולת, מובטח לו שיקוים בו "ה' אלהיו עמו" –

הקדוש ברוך הוא יהיה תמיד בעזרו ויצילהו מכל צרה וצוקה.
 "הן עם כלביא יקום... לא ישכב עד יאכל טרף..." (כג' כד')

רבנו רבי יוסף קארו, מחבר "שלחן ערוך", פותח את דבריו במשפט הבא: "יתגבר כארי לעמוד בפקר לעבודת בוראו, (כדי) שיהא הוא מעורר השחר". על פתיחה זו מעיר הרמ"א: "ובשכבו על משכבו, ידע לפני מי הוא שוכב". ודברי הרמ"א תמוהים. הרי רבי יוסף קארו מדבר כאן בדין השכמה בפקר, ואינו מתעסק בדין שכיבה לשינת לילה. משיב על-כך הצדיק רבי מאיר'ל מפרימישילן: בהערה זו בא הרמ"א (רבי משה איסרליש) ללמדנו, שיש קשר הדוק בין אופן השכיבה קדם השינה בלילה לאופן הקימה למחרת בפקר. בין שאפשר להגיע למדרגה של "יתגבר כארי לעמוד בפקר לעבודת בוראו", רק אם בערב הקודם עלה האדם על יצועו מתוך הפרה "לפני מי הוא שוכב", וקבל עליו על מלכות שמים בקריאת "שמע" על מטתו.
 "וישב ישראל בשמים, ויחל העם לזנות אל בנות מואב" (כה' א')

אמר בלעם לזקני מואב ולזקני מדין, בשעה שעמד לצאת לדרך: דעו לכם, שאפילו אם תאספו את כל הצבאות שבעולם, לא תוכלו להתגבר על ישראל. שהרי, אין אתם יכולים להיות יותר חזקים מפרעה, שעליו נאמר (שמות יד', ו): "ויקח שש מאות רכב בחור... ושלשם על כלו" – שהיו מצרים המון גדול מאד, ויבסוף טבעו כלם ביים. ועכשיו, אם אתם רוצים לנצח ולמעט את ישראל, עשו כפי עצתי. וצרכים אתם לדעת, שכל זמן שישיראל עושים את רצונו של הקב"ה, הוא נלחם למענם, כפי שנאמר (שם פסוק יד'): "ה' ילחם לכם, ואתם תחרשו". אבל אם לא יעשו ישראל רצונו של מקום – לא ילחם להם, ולא יוכלו להרים ראש לפני אויביהם.
 ומאחר וכידוע לכם, אלהיהם של ישראל שונא וימה, לכן עליכם להכשילם ב**זנות**, וזאת עשו: הקימו לכם אהלים במדבר, ושימו באהלים נשים **פרצות**, המקושטות יפה, שימכרו פשתן. ואגב שישיראל יהיו עסוקים בקניית הפשתן, יגרו אותם הנשים **לזנות**, ועל ידי כך תוכלו לנצחם. וכשסיים בלעם הרשע לומר את עצתו, שב למקומו.
 "ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף" (כה' ט')

לאחר שבלעם הרשע נכשל בנסיון **לקלל** את עם ישראל בשליחות בלק מלך מואב, **וקללתו** נהפכה ל**ברכה**, אומר בלעם הרשע לבלק: "לכה איצריך, אשר יעשה העם הזה לעמך...". אמרו חז"ל בגמרא (סנהדרין קו', עא): אמר לו (בלעם הרשע לבלק): אלהיהם של אלו שונא וימה... עשה להן קלעים (=אהלים) והושב בהם **זנות**, שיכשילו את עם ישראל. מעיר על-כך רבנו בחיי בן אשר: עצתו של בלעם הרשע לבלק **להחטיא** את בני ישראל בזנות מואב גרמה להרג רב של **עשרים וארבעה** אלף נפשות מיראל. לעומת זאת אנו מוצאים, כי בחטא העגל, אחרי מתן תורה, נפלו רק **"כשלוש אלפי איש"** (שמות לב', כה'). וזאת, כדי להראות לנו כמה הקב"ה שונא וימה, וכמה מרושעת היתה עצתו של בלעם הרשע מלפני המקום ברוך הוא.
 "בדרך שאדם רוצה לילך בה - מוליכים אותו מן השמים..."

אברך אחד, שהיה מבאי ביתו של רבי יהונתן אייבשיץ, התעתד לנסוע לליטא, כדי להשתלם ב-ש"ס ובפוסקים, באחת הישיבות הגדולות, אשר שמו יצא לתהילה בקהילות ישראל באירופה. סמוך למועד נסיעתו, נכנס האברך ליטול ברפת פרידה מרבו הדגול, ובקש ממנו מכתב המלצה לגאון רבי אליהו חסיד מוילנא, שהוכר בימים ההם כגדול חכמי ישראל בליטא ובסביבותיה. נטל ר' יהונתן גליון חלק, וכתב בצידו האחד מלה בת שתי אותיות: "מי". אחר-כך הפך את הגליון, וכתב גם בצידו השני את המלה "מי".

בתום הפתיחה קפל ר' יהונתן את האיגרת, ומסר אותה לידי האברך, בעוד הלה לא העז לשאול את רבו לפשר המלה היחידה, שנועדה להימסר לידי הגאון מוילנא. כעבור ימים אחדים, הגיע האברך לווילנא, ומיד סר לביתו של הגאון ר' אליהו, ובידו האיגרת שמסר לו רבו. פתח הגאון מוילנא את האיגרת, ולאחר שהעניף עינו על הכתוב בה, העלה חיוך על פניו, ואמר: רבך כתב אלי הפעם מועט, המחזיק את המרובה. המלה "מי", שרשם בשני עמודי האיגרת ששגר בידך, מרמזת בדרך של נוטרקוון (=ראשי תיבות) למאמרו הנודע של עקביא בן מהללאל (מן התנאים הראשונים), שצוה לבנו בשעת מיתתו: "מעשיך **קרבוק**, ומעשיך **ירחקוק**" (עדויות ה', ז'). צוואה זו, כוחה יפה לכל אדם, בכל ית ובכל שעה בחיים, כי מידת ההצלחה של היחיד בקרב הבריות, תלויה בראש ובראשונה במעשים שלו. וככל שהאדם מרבה בעשית הטוב והישר, הוא מעורר עליו סיעתא דשמאי (=עזרת שמים), והולך מחיל אל חיל. שכן, מובטחים אנו מפי חז"ל (מכות י', עב'), כי "בדרך שאדם רוצה לילך בה - מוליכים אותו מן השמים..."

שבת שלום לכל בית ישראל!
 נא לשמור על קדושת הגליון!